Št. 51 (1134) Leto XXII
NOVO MESTO četrtek,
23. decembra 1971

DOLENJSKI LIST

ČRNOMELJ – Občinska gasilska zveza bo danes popoldne naredila temeljit načrt za izvedbo občnih zborov v vseh 32 gasilskih društvih ter razpravljala o organizaciji tečajev za gasilske častnike.

STARA CERKEV – O uvedbi samoprispevka za asfaltiranje ceste se bodo v soboto dogovarjali predstavniki krajevnih organizacij z območja Stare cerkve pri Kočevju.

NOVO MESTO – V dvorani občinskega sindikalnega sveta bodo jutri dopoldne obravnavali predlog za družbeni dogovor o plačevanju zdravstvenega varstva in prispevnih stopnjah v letu 1972.

KOČEVJE – Za pomočnika komandirja milice v Kočevju je občinska skupščina na torkovi seji imenovala Antona Miheliča, za komandirja oddelka v Kočevski Reki pa Marjana Škofa.

SEVNICA – Cela vrsta inšpektorjev in predstavnikov pristojnih služb je v ponedeljek sodelovala na predlokacijskem ogledu za nov sevniški most, ki ga bodo, če bo po sreči, začeli graditi že prihodnjo jesen.

NOVO MESTO – V torek popoldne sta komandant garnizije podpolkovnik Joso Božič in predsednik občinske skupščine Franci Kuhar priredila v domu JLA svečan sprejem za javne delavce.

ČRNOMELJ – V torek dopoldne je bilo v garniziji JLA tradicionalno srečanje predstavnikov javnega in družbeno-političnega življenja ter mladih z vojaškimi starešinami in vojaki, ki so pred gosti podali svečano zaobljubo.

NOVO MESTO – V počastitev 30-letnice vstaje in JLA je bila v torek zvečer v domu kulture slavnostna akademija „JLA v boju in miru".

TREBNJE – Na ponedeljkovem medobčinskem posvetovanju o novem zakonu o zadružništvu so med drugim ostro grajali mačehovsko politiko do kmetijstva, češ da brez denarja ostanejo brez haska še tako dobri zakoni.

METLIKA – Torkov sejem je bil zadnji v tem letu in zelo dobro obiskan. V mestu se je trlo ljudi in živine, tako da je bil promet spet oviran, toliko bolj, ker je bila povrhu vsega še gosta megla.

TREBNJE – Prvo mesto v Sloveniji, za nagrado pa kinoprojektor in dva pokala je v republiškem tekmovanju osvojilo Združenje rezervnih vojaških starešin trebanjske občine, kar je izreden uspeh.

Zdravstvu odmerjeno?

9,05 naj bi znašala stopnja za zdravstveno zavarovanje v prihodnjem letu za 5 občin dolenjske regije

Predstavniki občin Novo mesto, Črnomelj, Metlika, Trebnje in Krško so s predstavniki družbenopolitičnih organizacij in zdravstvenih ustanov tega območja 16. decembra razpravljali v Semiču o financiranju zdravstvenega varstva v letu 1972 in o novi stopnji prispevka za zdravstveno zavarovanje.

Posvet sta sklicali skupnosti zdravstvenega varstva delavcev in kmetov dolenjske regije ter predložili že izdelan program, ki je bil razen v eni točki sprejet.

Domače družbenopolitične skupnosti soglašajo, naj bi prispevna stopnja za zdravstveno zavarovanje v letu 1972 znašala na območju petih občin 9,05 odstotka. Od tega je 7,95 odstotka namenjenih čistemu zdravstvenemu varstvu, 0,40 odst. gre namensko za investicije v zdravstvu v domači regiji; 0,10 odst. znaša obveznost do izgradnje kliničnega centra v Ljubljani, 0,60 odst. pa je obveznost, na katero so že pristali vsi zaposleni na referendumu. To je tisti dodatni del prispevne stopnje, ki omogoča kmetovalcem na območju Dolenjske enake pravice iz zdravstvenega varstva kot delavcem.

V razpravi so bila nasprotovanja edinole glede predlaganega povišanja udeležbe zavarovancev ob prevzemu zdravil v lekarni. Četudi je res, da plačujejo že zdaj marsikje 5 din, pri nas pa le 4, in četudi je zaradi splošnega povišanja stroškov, ki so narasli tudi v zdravstvu, verjetno upravičena „podražitev", pa v tem trenutku ne bi bila umestna. Tako so utemljevali zlasti predstavniki Novega mesta, pritegnili pa so jim tudi drugi, kajti ljudje bi to težko razumeli in bi bili prepričani, da je to zakulisna cena referenduma in pridobljenih kmetovih pravic na račun delavca. Ker so aktivisti pred referendumom povsod poudarjali, da delavec sam tega ne bo občutil, bi s podražitvijo mislili, da so jih ogoljufali.

R. B.

Zdomci prihajajo! Z območja Dolenjske se nadejamo za novoletne praznike na stotine obiskov naših ljudi, ki delajo v tujini. Pot, ki se je marsikdo veseli več mesecev, se večkrat žalostno konča. Zdomci vozijo neprekinjeno več ur, običajno nimajo dosti prakse v vožnji, poleg tega je pozimi še cesta nevarna zaradi megle in poledice. Samo trenutek nepazljivosti je dovolj za nesrečo! Tudi tale (na sliki) je, kot kažejo prve ugotovitve, zaradi utrujenosti zaspal za volanom med Karteljevim in Otočcem. (Foto: Ria Bačer)

Dedek Mraz z Rotovža

Prihodnji teden se bo z novomeškega rotovža, ki bo spremenjen v pravljični grad, spet oglasil dedek Mraz, govoril otrokom in jim trosil bonbone. Z visokega balkona na Glavnem trgu bo dedek Mraz spregovoril prvič 28. decembra ob 18. uri, nato pa vsak večer ob isti uri do novega leta.

V Novem mestu bodo prihodnji teden postavili 35 jelk pred podjetji, šolami, otroškimi vrtci in na cestnih križiščih ter jih okrasili. V Domu kulture bodo prikazali otrokom pravljico „Janko in Metka" ter odlomke iz „Sneguljčice".

Odbor občinske Zveze prijateljev mladine se je v ponedeljek popoldne zavzel za to, da v Domu kulture ne bi podeljevali tudi paketov. Menijo, da to ne vpliva najbolje na otroke, ki zanje paket ni pripravljen. „Vsaj pri otrocih bi morali odpraviti socialno razlikovanje," so dejali na seji.

Razstava JLA v Kočevju

V počastitev JLA so 19. decembra odprli v domu telesne kulture v Kočevju razstavo. Na njej so prikazali opremo za civilno zaščito, dokumente o naši armadi, literaturo o JLA, opremo vojaških enot, vojaške stopnje (čine) in odlikovanja, pa tudi znamke v zvezi z vojsko. Otvoritve se je udeležil tudi general in narodni heroj Andrej Cetinski-Lev, ki je sicer domačin iz Banje Loke.

J. P.

KMETJE V POSAVJU SO ZA

Združevanje — pot do moči

Kmetje dandanes nimajo svoje stanovske organizacije, nimajo svojega sindikata, ki bi povezoval njihove interese, organizirano predstavljal njihove težave in predloge. Politično se kmetje sicer naslanjajo na kmetijske sekcije pri občinskih konferencah SZDL, vendar te marsikje niso zažively in zabeležile posebnih uspehov.

V Posavju so se predstavniki kmetijski sekcij pri občinskih konferencah SZDL, predstavniki občinskih skupščin, svetov kooperantov, združenih svetov srečali 17. decembra in obravnavali dobre strani zakona o združevanju kmetov, ki jih ta obeta. Predlog so podprli tudi predstavniki kmetijskih zadrug, kombinatov in gozdnega gospodarstva.

Združevanje seveda še ne pomeni, da se bo položaj kmeta izboljšal, olajšalo pa mu bo nastop pred družbo, ker bo organiziran. Ko je tekla beseda o ustanovitvi republiške zadružne zveze, so jo sicer pozdravili, vendar s pripombo, da bo imela svoj smisel le tedaj, če bosta njen glas in predloge upoštevala skupščina in izvršni svet.

Kmetje so zvedeli tudi za tista stališča in priporočila Socialistične zveze, ki so jih sprejeli v predlog zakona o starostnem zavarovanju kmetov. Poudarili so, da pomeni zakon za kmečka gospodarstva težko breme, zlasti še v Posavju, kjer so kmetije majhne in razdrobljene. Kljub vsemu pa je prevladalo mnenje, da je bolje imeti zakon čimprej, pomanjkljivosti pa sproti dopolnjevati.

J. T.

Žagarju zlato, Porenti srebro

Ob 25-letnici Ljudske tehnike v Sloveniji sta dobila priznanje tudi dva Novomeščana: Ljubo Žagar, predmetni učitelj z bršlinske osnovne šole, zlato plaketo Borisa Kidriča, Viktor Porenta iz Dominvesta pa srebrno plaketo. Žagar je prejel še posebno priznanje za širjenje tehnične kulture med mladino. Plakete in priznanja so podelili 18. decembra v Ljubljani.

ZADNJA SEJA MEDOBČINSKEGA SVETA ZK ZA DOLENJSKO

Komunisti za samoupravne pravice!

Medobčinski svet ZK za Dolenjsko se je sestal na svoji zadnji seji v tovarni kondenzatorjev Iskra v Semiču in razpravljal o nalogah komunistov pri nadaljnjem razvoju samoupravljanja v obratih, ki so izven sedeža matičnega podjetja — Anketa je zajela 34 delovnih enot

Medobčinski svet ZK za Dolenjsko se je minuli petek sestal v prostorih tovarne kondenzatorjev „ISKRA" v Semiču in na svoji zadnji seji v tej mandatni dobi obravnaval naloge komunistov pri nadaljnjem razvoju samoupravljanja, zlasti v obratih, katerih sedež podjetja je zunaj domače občine. Ker je teh obratov na Dolenjskem veliko, je problem še občutnejši. To kaže tudi posebna anketa, ki so jo izvedli v 34 delovnih enotah, v katerih je zaposlenih več kot pet tisoč ljudi. Samoupravno odločanje je namreč v teh obratih še močno centralizirano, saj so temeljna samoupravna vprašanja večinoma prepuščena v odločanje le ozkemu krogu ljudi v osrednjih samoupravnih organih na sedežu podjetja.

Medobčinski svet ZK za Dolenjsko se je spričo takih razmer odločno zavzel za krepitev samoupravnih odnosov v delovnih organizacijah in za hitrejše uveljavljanje ustavnih dopolnil v praksi. V razpravi so predvsem poudarili, da bi morale imeti temeljne organizacije združenega dela več možnosti za sodelovanje v samoupravnem odločanju pri načrtovanju razvoja obratov in poslovne politike podjetja, pri ugotavljanju in delitvi dohodka v posameznih organizacijah združenega dela, pri kadrovski politiki in podobnih vprašanjih.

R. Š.

Kilava samouprava obratov

Razgovor v Mokricah: Kako uveljaviti pravice obratov, ki imajo sedeže v drugih občinah?

Predsedniki občinskih sindikalnih svetov Dolenjske in Spodnjega Posavja so 17. decembra v Mokricah pri Brežicah obravnavali samoupravljanje v obratih, ki imajo sedež zunaj občinskih meja. Prisostvoval je tudi Mitja Švab, predsednik komisije za samoupravljanje pri RSS.

Razprava, oprta na strokovno analizo Franca Šalija iz Novega mesta, ni dala nič kaj razveseljive podobe. Resnične pravice do samoupravljanja v obratih se dostikrat križajo z napisanimi določili o teh pravicah. Za večji del obratov velja, da ne zahtevajo svojih pravic, ker se bojijo zamere pri vodstvih matičnih podjetij. V precepu pa so tudi občinske skupščine in družbeno-politične organizacije, ki so poklicane, da posredujejo in pripomorejo k uveljavljanju pravic.

Na koncu so udeleženci predlagali predsedstvu RS ZSS, naj obravnava samoupravljanje v obratih, ki imajo sedež v drugih občinah.

K. O.

Dolgo zimo napovedujejo meteorologi, in po začetku sodeč, bodo imeli prav. Odveč ne bo nobeno poleno, si mislijo pri Mlinaričevih v Murnicah nad Šentjanžem (in še kje), ko izkoriščajo zadnje sončne popoldneve, preden bo zares zavilo. (Foto: Legan)

PROSLAVE, SPREJEMI, ČESTITKE, ZAPRISEGA – V vojašnici Milana Majcna v Bršlinu so v torek zjutraj pripravili veliko slovesnost v počastitev 22. decembra, dneva JLA in 30. obletnice ustanovitve naše armade. V prisotnosti vojakov, rezervnih in aktivnih starešin ter mladine so podelili vrsto priznanj, prebrali napredovanja, mladi vojaki pa so zaprisegli. Po ogledu vojašnice so za goste pripravili tudi kulturni program. Na sliki: zaprisega mladih vojakov. (Foto: S. Dokl)

Smučarska vlečnica na Lisci

Na delu znane smučarske steze, kjer so ponavadi tekmovanja za Albertov memorial, je konfekcija „Lisca" postavila smučarsko vlečnico. Sevniški smučarji so jo v nedeljo že preizkusili. Prav gotovo bo zaradi te pridobitve Lisca še bolj priljubljena.

VREME

V ponedeljek je bilo prekinjeno razdobje suhega vremena. Mraz je popustil, v severovzhodni Sloveniji pa so bile manjše padavine.

V drugi polovici tega tedna bo prevladovalo suho vreme. Po kotlinah bo večkrat megla. Ohladitve še ne bo. Ob koncu tedna bo verjetno poslabšanje vremena.

tedenski mozaik

„Na Azorih bom govoril kot Evropejec, čeprav ne v imenu Evrope," je izjavil predsednik Georges Pompidou predno je odpotoval na pogovore z ameriškim predsednikom Nixonom. Besedo je držal, dosegel pa je precej, saj nekateri menijo, da je prav ta razgovor odločilno vplival na Nixona, da je sprejel sklep o devalvaciji dolarja . . . tudi beseda iz Pariza nekaj zaleže v Washingtonu . . .

Znani ameriški časopis za moške Playboy bo moč naslednje leto kupiti tudi v francoščini, italijanščini in nemščini . . . še en prodor ameriškega kapitala (seksa) na staro celino . . .

Policija v okolici Prage je imela srečno roko, tako vsaj poročajo, ko je v raciji aretirala več kot tristo „parazitov in kriminalnih elementov", izmed katerih so trideset obdržali v zaporu . . . ostali očitno niso bili dovolj kriminalni in parazitski za zapor . . .

Zakonca Hollen iz Kentuckyja, ZDA, (od kje pa drugje!) imata svetovni rekord: poročena sta že več kot 82 let. Z drugega konca, namreč iz Singapura, pa poročajo, da se je neki Tok Amhad, ki je napolnil že 83 let, znova poročil – ampak to pot že 79-tič! Nekateri zakoni so trajali samo dva dni, zadnji pa kar cel teden . . . nekateri so za dolgo, nakateri pa za kratko zakonsko srečo . . .

Televizijska kamera, ki je bila pritrjena na sovjetski vesoljski postaji, ki je mehko pristala na Marsu, je po komaj dvajsetih sekundah prenehala oddajati posnetke Marsove površine. Strokovnjaki se ubadajo z vprašanjem zakaj . . . morda pa so jo izključili Marsovci, ki bi radi ostali še nekaj časa anonimni? . . .

Iz tajništva Združenih narodov so sporočili, da so zmanjšali število administrativnega in drugega osebja. Med drugim so odpustili vratarja . . . . kam bodo sedaj z denarjem, ko ga bo toliko ostalo . . .?

Kmetijska zemljišča kmetom

Nov zakon o dedovanju kmetijskih zemljišč — Kmetijo le enemu dediču — Vloga občinskega kmetijskega sklada

Veliko je malih kmetij, ki ne morejo dajati dovolj dohodkov za dostojno preživljanje kmečkih družin. Posestva pa se še delijo in zemlja prehaja v last nekmetov. To naj bi preprečili z novim zakonom o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev. Teze za tak zakon pa kažejo, da ne bo le preprečeval drobljenja, ampak bo tudi pomagal, da bodo za delo sposobni kmetje dobili v obdelovanje še več zemljišč.

V tezah za pripravo novega zakona je zapisano, naj bi zasebno kmetijsko gospodarstvo, torej kmetijo, podedoval le en dedič, in sicer tisti, ki bo tudi sam obdeloval zemljo. To je gotovo mišljeno tako, da ne more biti stalno zaposlen drugod. Kmetije – njenih zemljišč, poslopij in delovnih orodij – ne bo dovoljeno deliti niti takrat, ko bi bilo med dediči več kmetov oziroma bi želeli biti kmetje. Če se ne bodo mogli sporazumeti, kateri naj prevzame celo kmetijo, bo to odločilo sodišče ob upoštevanju predlogov občinskih organov.

Kmetija bo zaščitena tudi takrat, ko bo živel njen lastnik. Odprodajanje zemljišč bo urejeno s posebnimi določili. Drobiti pa je ne bo smel niti z volili v oporoki ali darili. Take stvari bo treba urejati z denarjem.

Tudi po sedanjem zakonu dedič lahko izplača sodediče z denarjem, če se tako sporazumejo. S sporazumom pa navadno mora prevzeti hudo breme zase in za kmetijo. Zato naj bi ga nov zakon zaščitil. Upoštevati bo treba zmogljivost kmetije in da so sodediči, ki so zaposleni in torej preskrbljeni za življenje, dobili s kmetije že precej, ko so se usposabljali za poklic. Zato naj bi bili njihovi deleži v zapuščini umrlih staršev določeni z zakonom in ne bi bili odvisni od sposobnosti, koliko bi znali iztisniti od prevzemnika kmetije. Kmetijo je namreč treba obravnavati kot zasebno sredstvo za osebno delo kmeta, brez katere se ne more preživljati, če se ne spremeni v delavca. Med delavci pa ni zaželen, kajti nekvalificiranih je več kot dovolj. A tudi živila je treba pridelovati.

Druga naloga zakona o dedovanju kmetij bo, da bi vsa kmetijska zemljišča ostala kmetom, ki jih bodo hoteli obdelovati.

Če med potomci umrlega lastnika kmečkega posestva ne bo kmeta, niti zakonca kmeta, naj bi kmetijo prevzel občinski zemljiški sklad. Taka kmetija bo ocenjena in potomci bodo dobili svoje deleže v denarju. Seveda bo najprej treba plačati vse dolgove. Tudi občini, če bi plačevala prispevke, ki jih ostareli kmet ne bi zmogel sam.

Zakon o dedovanju sicer ne bo nadrobno določal, kako naj bi gospodarili zemljiški skladi. To bo verjetno urejeno s posebnimi predpisi, ko bodo dovolj proučili. Če upoštevamo, kako je zdaj z družbenimi zemljišči, pa lahko domnevamo, da tudi v prihodnje kmetijske organizacije ne bodo marale obdelovati malih kmečkih posestev. Sklad jih bo moral dajati v obdelovanje kmetom, sosedom, ki jih bodo hoteli vzeti. Pogoji, ki jih bo postavljal, in zakupnina bodo odvisni od krajevnih razmer, od koristi, ki jih bodo imeli kmetje in družba.

JOŽE PETEK

Indijske čete so začele s tovornjaki prevažati ujete pakistanske vojake na svoje ozemlje, v Daki in drugod pa se nadaljujejo strahotne scene, med katerimi je moč videti kako se Bengalci maščujejo svojim dosedanjim gospodarjem Pakistancem in jim vračajo z isto mero. Na sliki: mučenje in zaslišavanje ujetih Pakistancev, ki jim očitajo, da so pobijali (še pred kapitulacijo) bengalske novinarje, učitelje, profesorje in zdravnike. (Telefoto: UPI)

— Naši zdomci imajo v tujini milijardo dolarjev prihrankov. Kako bi se jih dalo dobiti sem?
— Zdomce?
— Ne, ne, prihranke!

tedenski zunanjepolitični pregled

Mednarodna monetarna kriza je končana, bančniki vsega sveta pa imajo še vedno obilo dela s preračunavanjem novih vrednosti valut. Predstavniki desetih najbogatejših dežel sveta so se v Washingtonu po dolgih in zapletenih pogovorih naposled domenili, katera valuta bo izgubila in katera pridobila na veljavi. Dolar je devalviral za 7,89 odstotka, italijanska lira ter švedska krona za odstotek. Japonski jen je revalviral za 7,66 odstotka, zahodnonemška marka in švicarski frank za 4,61, nizozemski gulden in belgijski frank pa za 2,76 odstotka. Zlata pariteta britanskega in francoskega franka se ne bo spremenila. Dosegli so tudi soglasje o novi ceni zlata, izraženi v dolarjih: poslej bo treba za fino unčo zlata (31,103 grama) odšteti 38 dolarjev, doslej pa je veljala 35. Zadnja devalvacija dolarja, ki so ga kot valuto uvedli že leta 1792, je bila leta 1934. Monetarne krize je torej konec, toda kaj so s tem dosegli in kakšen bo poslej položaj na svetovnem trgu? Predvsem je treba povedati, da je s sporazumom deseterice, ki je seveda nujen kompromis med željami in zahtevami vseh udeleženk, precej zadovoljna večina tistih, ki so sodelovali pri njegovem oblikovanju – vsi ostali pa se lahko samo pritožujejo ali pa zadovoljno manejo roke, kakor pač kdo. Resnica je namreč, da se je deseterica domenila o teh rečeh izključno v svojem ozkem, skorajda bi lahko rekli družinskem krogu in ne da bi kogarkoli vprašala za mnenje, čeprav je kajpak jasno, da bodo posledice občutili prav vsi. Jez med bogatimi, manj bogatimi in revnimi skoraj ne bi mogel biti bolj poudarjen kot je bil. S tem, ko je predsednik Nixon predsinočnjim ukinil še dodatno deset odstotno takso na uvoz, ki so jo uvedli avgusta letos (in zoper katero so kar vsi takoj zagnali velik trušč in hrup), se je razmerje dokončno utrdilo in ustalilo. Američani so sicer morali priznati, da je konec njihovega dolarskega gospodarstva, toda priznanje jim je prav gotovo olajšalo dejstvo, da so pri tem vsekakor potegnili daljši konec, saj kar vsi po vrsti priznavajo, da jim bo nova razporeditev valut prinesla precejšnje koristi. Nekateri so brž izračunali, da kar okroglih devet milijard dolarjev! Nedvomno bo držalo, da bo devalvacija dolarja delovala v Združenih državah Amerike kot neke vrste učinkovita injekcija, ki bo pomembno poživila njihovo gospodarstvo. Trdijo, da pomeni to nič manj kot 500.000 do 600.000 novih delovnih mest in nadaljnji razmah gospodarstva. Dežele, ki so revalvirale svoje valute, bodo sedaj svoje izdelke na ameriškem tržišču morale prodajati dražje, medtem ko se bodo ameriški na njihovem trgu pocenili. Posledice devalvacij in revalvacij pa bodo občutili tudi tisti, ki pri tem sploh niso sodelovali – med njimi kajpak tudi Jugoslavija. V tem trenutku še ni znano, kako in s kakšnimi ukrepi bo naša država reagirala na najnovejši razvoj položaja, jasno pa je, da bo nekaj morala ukreniti. Problem ima zelo veliko neznank, toliko pravzaprav, da ga zanesljivo ni moč povsem rešiti – mogoče pa je vsaj doseči z dodatnimi in novimi ukrepi vsaj kolikor toliko ustrezajoče ravnovesje.

Pakistanski predsednik Jahja Kan je odstopil in ga je zamenjal Ali Buto, kar je logična posledica pakistanskega poraza na vzhodnem bojišču, kjer so se pakistanske sile vdale indijskim četam. Medtem ko je ta trenutek še nemogoče napovedati, kako bo začel ukrepati novi šef pakistanske države, pa velja opozoriti na divjanje zmagovalcev v Vzhodnem Pakistanu. Pri tem se, sodeč po poročilih, indijske čete sicer dokaj dobro obnašajo, toda od zmage pijani oboroženi pripadniki nove države (ki jo formalno sicer še ni) Bangla Deš pozabljajo na vse norme in humanost ter krvavo obračunavajo z nekaterimi poraženci, osumljenimi, da so sodelovali pri pokolih Bengalcev. Lahko je seveda razumeti srd Bengalcev, ki so morali prenašati ponižanja, žalitve in trpinčenja Pakistancev, toda nikakor se ni moč sprijazniti z njihovimi dejanji, ki vsekakor zaslužijo obsodbo. Zgodovina se zopet ponavlja na najbolj žalosten in tragičen način. Tisti, ki so bili nekoč žrtve terorja, sedaj sami izvajajo teror! To bo samo še bolj podžgalo strasti in zapletlo že tako skrajno zamotan položaj na indijski podcelini. Del sence bo zanesljivo padel tudi na resnične zmagovalce – indijsko armado, ki ne more preprečiti pokolov. V Združenih narodih se nadaljujejo neskončne in vse doslej povsem brezplodne razprave o bodoči ureditvi na tem delu sveta. Nasprotja so tudi tu tako velika, da je videti rešitev še vedno zelo daleč.

Devalvacije, revalvacije

TELEGRAMI

MANILA – Podpredsednik kitajske vlade Li Hsien Nien je v intervju z manilskim časnikom „Philipine Herald" izjavil, da bo ena izmed tem med februarskimi pogovori s predsednikom Nixonom v Pekingu tudi ameriški umik s Tajvana.

SAIGON – Predsednik saigonske vlade Thie je objavil, daa bodo njegove čete med božičnimi prazniki v Južnem Vietnamu spoštovale 24-urno premirje, prav tako pa bode prekinili boje tudi ob novem letu in lunarnem novem letu, ki ga praznujejo sredi februarja. Že prej je isto sporočila tudi Osvobodilna fronta.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Izredno razgibano, da ne rečemo tudi razburkano notranje-politično ozračje zadnjega časovnega obdobja, čigar začetek je bila prelomna 21. seja predsedstva ZKJ, se še kar nadaljuje – kar je za dogodke tolikšnega obsega navsezadnje tudi razumljivo. Po osrednjem razpletu „politične krize" na Hrvatskem so se valovi vseh teh dogodkov, razumljivo, razširili po vsej državi, vsaj kot neposredni odmev. Tako se je tudi v obdobju zadnjega tedna (in bržkone se bo še nekaj časa) nada[illegible]ala notranje-politična aktivnost na vseh [illegible]neh v smislu **ANALIZIRANJA VZROKOV**, ki so privedli do takšnih notranjih napetosti v naši skupnosti, in pa v smislu **OBRAVNAVANJA SKLEPOV** oziroma stališč, vsestransko potrjenih, ki naj odslej pomenijo čimbolj aktivno usmeritev naše tekoče politike.

Sredi minulega tedna (v četrtek) je imel predsednik Tito pred poslanci vseh petih zborov zvezne skupščine obsežen **ZUNANJE-POLITIČNI EKSPOZE**, v katerem je analitično ocenil rezultate letošnje jugoslovanske zunanje-politične dejavnosti – in ti rezultati so vseskozi pozitivni, saj vsebujejo utrditev mnogih prijateljskih stikov z drugimi deželami in poglobitev misli o vsestranskem sodelovanju – ob tem pa se je Tito, razumljivo, dotaknil tudi mednarodnih odmevov, ki so jih imeli tokratni notranje-politični dogodki pri nas. Dejal je, da razumevanje največjega dela svetovne javnosti spodbija špekulativna namigovanja tistega dela sovražno usmerjenih sil izven naših meja, ki je že govoril o smrtni nevarnosti za enotnost naših narodov ter si mel dlani spričo predvidevanj o možnosti propada naše samoupravne demokracije. Z našim mednarodnim ugledom smo lahko zadovoljni, je dejal Tito, to pa nam seveda nalaga veliko odgovornosti in obveznosti tudi navzven.

Dva dni pozneje (minulo soboto) se je predsednik Tito udeležil tudi seje predsedstva Zveze sindikatov Jugoslavije, kjer je prav tako obširno spregovoril – vendar tokrat o aktualnih **NOTRANJE-POLITIČNIH** vprašanjih – ter je še posebej opozoril na to, da se moramo sedaj predvsem lotiti urejanja naših **GOSPODARSKIH PROBLEMOV**. Med drugim se je tudi tokrat zelo kritično dotaknil pojavov **NEUPRAVIČENEGA BOGATENJA** posameznikov pri nas in dejal, da so še posebno sindikati poklicani za to, da se lotijo odpravljanja teh nesocialističnih pojavov v naši družbi.

Tudi seja centralnega komiteja ZKS minuli teden (v sredo) je bila posvečena sklepom in stališčem, izraženim na 21. seji predsedstva ZKJ. Predsednik slovenskega CK ZK France Popit je uvodoma poudaril, da kritičnega poteka dogajanj (ki jim je sledila kulminacija dogodkov na Hrvatskem) v Sloveniji nismo opazovali pasivno, ampak da je bilo že dogovorjeno, da bi sklicali sejo našega centralnega komiteja, kolikor se ta tok dogajanj ne bi spreobrnil. Dejal je še, da tudi pri nas ni bilo povsem enotne ocene teh dogajanj – sedaj pa, je poudaril, se moramo tudi v Sloveniji predvsem boriti za **RESNIČNA SAMOUPRAVNA RAZMERJA**, ki jih moramo uveljaviti v naši družbi.

Predvsem resnična samoupravna razmerja

Ta teden (v ponedeljek) je imel ljubljanski politični aktiv pogovor o aktualnih vprašanjih, še posebej o uresničevanju politike po 21. seji predsedstva ZKJ – in tega pogovora se je udeležil član izvršnega biroja predsedstva ZKJ Edvard Kardelj, ki je pred polno unionsko dvorano obsežno spregovoril o sedanjih nalogah komunistov v naši družbi. Poudaril je, naj ZK zahteva od svojih članov, da se bodo borili za sprejeti koncept bodoče politične akcije; razprava in sklepi predsedstva ZKJ ter še posebej Titove besede na 21. seji obvezujejo vse komuniste, naj odločno **RAZČISTIJO IDEJNA IN POLITIČNA NESOGLASJA** v ZKJ ter v ZK vsake republike, je dejal Kardelj ob koncu svojega govora.

Ta ponedeljek se je na 23. seji sestalo tudi predsedstvo ZKJ, ki je med drugim sklenilo, da bo poslej njegov izvršni biro številnejši (imel bo najmanj 8 članov – po enega iz vsake republike in pokrajine), razprava pa je stekla tudi o tem, kakšen naj bo ta politični center v ZKJ. Po besedah Veljka Vlahovića mora ta izvršni biro zagotoviti **ENOTNOST MISLI IN AKCIJE**, imeti mora politično pobudo, kajti „decentralizirati je mogoče vse razen enotnosti naše revolucije." Vsekakor bo delo predsedstva ZKJ in njegovega izvršnega biroja poslej bolj obrnjeno k javnosti, kot pa je bilo doslej – tem smislu je bilo izrečenih tudi več kritik članstva ZK.

Med dogodki v dneh minulega tedna omenimo še nekatere – vsaj bežno. V republiški skupščini je sredi minulega tedna (v četrtek) razpravljal gospodarski zbor o izhodiščih – katerih predlagatelj je izvršni svet – za oblikovanje naše splošne in skupne porabe v prihodnjem letu, torej za financiranje te porabe. Poslanci gospodarskega zbora so spričo sedanjega stanja našega gospodarstva izrazili resno zaskrbljenost – saj so menili, da si tudi v prihodnjem letu še ne moremo obetati kakšnega čudežnega izboljšanja. Ob tem so menili, da bomo v prihodnjem letu nujno morali OMEJITI PORABO VSEH VRST, saj bi le tako lahko dosegli namembno razbremenitev celotnega gospodarstva, ki je sedaj vse preveč obremenjeno. Pristojna zbora republiške skupščine (republiški in enotni zbor delovnih skupnosti) bosta o teh vprašanjih – torej o porabi v prihodnjem letu – razpravljala že ta teden.

Zbor narodov in družbeno-politični zbor zvezne skupščine sta v četrtek sprejela osnove zveznega proračuna za leto 1972 (dokončno bodo o tem odločali zbori zvezne skupščine na seji 28. decembra) in ta proračun naj bi bil prihodnje leto že VSAJ NEKOLIKO MANJŠI od letošnjega: znašal naj bi skupno 24.252 milijonov dinarjev.

Minuli petek je socialno-zdravstveni zbor republiške skupščine med drugim obravnaval zakonski osnutek o STAROSTNEM ZAVAROVANJU KMETOV, ki je sedaj že toliko napredoval, da se bliža dokončnemu sprejemu. Nekatere razlike v mnenjih, ki ob tem še obstajajo, se nanašajo na sistem financiranja tega zavarovanja (pri katerem naj bi, kot znano, delno prispevale samoupravne skupnosti, delno pa kmetje sami).

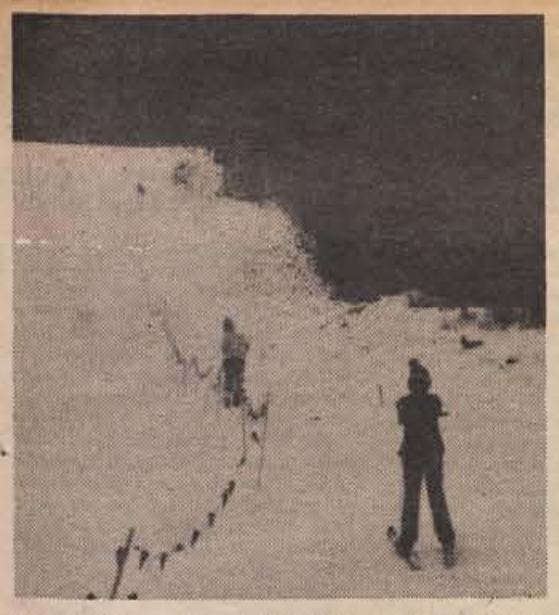

Prva vlečnica v kočevski občini – dolga je 320 m – je gotovo tudi najcenejša v Sloveniji. Deset voženj velja 5 din, 25 voženj pa celo le 10 din. Postavilo jo je to zimo Združeno KGP v bližini Dolge vasi pri Kočevju. (Foto: J. Primc)

AMD Novo mesto je v letošnjem letu organiziralo več tečajev za teoretično in praktično usposabljanje bodočih voznikov motornih vozil. Na sliki: inštruktor Tone Remec iz Novega mesta seznanja tečajnike v Žužemberku s križiščem. (Foto: S. Dokl)

Gradbeno podjetje Pionir postavlja v Zagrebu prve objekte, sestavljene iz betonskih montažnih elementov, ki so jih izdelali v lastni tovarni v Krškem. Prednost tovrstnih objektov je predvsem v hitri gradnji in vsestranski uporabnosti. (Foto: M. Vesel)

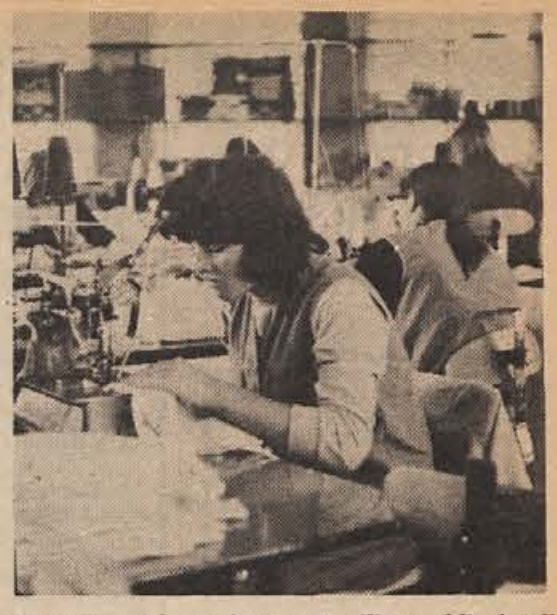

Petletnico dela so lepo počastili v poklicni šoli metliške BETI, od koder je tudi naš posnetek ob praktičnem pouku učenk. Šola je dala v 5 letih 162 absolventk, svoje prostore pa je zlasti letos občutno izboljšala. (Foto: R. Bačer)

Vrtnarstvo — cvek

V Spodnjem Posavju slabo zalivajo rožico, ki se medobčinsko sodelovanje imenuje. Tako je slišati in zgledi potrjujejo. Na primer: 24. maja letos je medobčinski svet treh občin sklenil, da bo vsaka prispevala po 20.000 dinarjev za proslavo v Šentjanžu, ki je imela medobčinski pomen. Čeprav so se takrat strinjali, zdaj o denarju nočejo kaj prida slišati. Do prejšnjega tedna je krška občina vplačala le 3.500 dinarjev, brežiška pa 4.000 dinarjev, tako da so Sevničani v skrbeh, kako bodo poplačali vse stroške proslave. To ni medobčinsko sodelovanje, prej bi lahko rekli: medobčinsko izigravanje.

BOGATO PLANINSKO POLETJE

Enajst izletov, ki so trajali skupno 20 dni in na katerih je čez 300 planincev uživalo v lepotah naših gora, to je bogata bera mladinske planinske skupine v sevniški „Jutranjki", ki je bila ustanovljena aprila letos in ki ima v svojih vrstah že 161 planincev. To dejavnost je treba nadaljevati, so poudarjali na občnem zboru pred kratkim v Tončkovem domu na Lisci. Na zboru so sprejeli delovni načrt za prihodnje leto in se najbolj prizadevnim planinskim organizatorjem zahvalili za dosedanji trud.

Kako bomo rasli prihodnje leto?

BOMO VEČ IZVAŽALI?

Republiški zavod za planiranje je že pripravil oceno slovenskega gospodarskega razvoja v prihodnjem letu. Med glavnimi jugoslovanskimi nalogami je prav gotovo stabilna rast življenjske ravni prebivalcev, poskrbeti bo treba za hitrejši razvoj manj razvitih območij, več zaposlovati, uspešno gospodariti.

In v Sloveniji? Skladno z jugoslovanskimi cilji bo osnovna politika težila za večjo ustaljenostjo cen in tržišča. Prve zvezne napovedi pravijo: cene se prihodnje leto ne bi smele povečatu za več kot 5 odstotkov v primerjavi z današnjimi, se pravi za 13 do 14 odstotkov v primerjavi z letošnjim poprečjem. Kajpak ostaja še naprej pomembna naloga, da bi kar najbolj zmanjšali izgubo v naši plačilni bilanci. Uvažati bo treba manj, izvoz pa bo potrebno kar najbolj povečati.

To so napovedi. Če se bodo uresničile, potem bo rast slovenskega gospodarstva vse bolj odvisna od vključevanja v mednarodno menjavo, od večjega izvoza. Dolenjska podjetja, ki sodijo med precejšnje izvoznike, posebno nekateri industrijski velikani, imajo za prihodnje leto obsežne načrte za večji izvoz. Povsod pa sodijo, da ga bo mogoče doseči le takrat, ko bodo tudi cene na domačem trgu bolj ustaljene, kot so zdaj.

JURIJ LEVIČNIK

Belgija

Prihodnje leto nameravajo v novomeški Industriji motornih vozil narediti 14.000 kamping prikolic – vsak mesec bo zapustilo proizvodne dvorane te novomeške tovarne 1200 prikolic. Tiste, ki jih prodajajo na domačem trgu, bi komaj lahko izrazili z desetinkami enega samega odstotka. Vse prikolice potujejo na Zahod . . .

Generalni direktor IMV Jurij Levičnik razkriva nov načrt za prihodnje leto: „Naš izvoz se tako močno povečuje, da smo se odločili v Belgiji zgraditi novo tovarno za proizvodnjo kamping prikolic. Tovarna bo imela blizu 15.000 kvadratnih metrov pokrite delovne površine, prikolice pa bomo v njej začeli delati že marca. Kajpak bodo tam zaposleni naši in belgijski delavci; že prvo leto proizvodnje bomo naredili 3000 prikolic. S polno zmogljivostjo bo belgijska tovarna začela delati ob koncu prihodnjega leta.

Nova tovarna je seveda v skladu z našimi izvoznimi načrti in še pomaga pri uresničevanju cilja, ki smo si ga zadali že pred nekaj leti: postati moramo zares veliki proizvajalci, če se hočemo obdržati na zahtevnem zunanjem tržišču."

Sicer pa je izdelava kamping prikolic ena izmed šestih usmeritev novomeške tovarne, ki dela še dostavne in osebne avtomobile, rezervne dele, servisno opremo in gospodinjske stroje.

FRANC DORNIK

Proste nedelje

V krški občini so ob nedeljah od 7. do 10. ure odprte tri samopostrežne trgovine, po ena na levem in desnem bregu mesta in samopostrežnica na Senovem. Kaže, da bodo tudi v teh lokalih ukinili nedeljsko delo. Sindikalna organizacija podjetja Preskrba je namreč predlagala za svoje delavcev proste nedelje. Direktor podjetja Franc Dornik sprejema pobudo sindikata, ker meni, da so nedelje zares postale problematične:

„Mnogi imajo že celo proste sobote, zakaj ne bi imeli naši ljudje vsaj nedelje zase? Ne rečem, da poleti v turistični sezoni ne bi v nekaterih krajih vpeljali nedeljskega dežurstva, pozimi pa to ni potrebno. Nedeljski promet namreč ne krije stroškov za osebne dohodke, sploh pa zdaj, ko po samoupravnem sporazumu, plačujemo za nadure v prostih dneh 100 odst. več kot za redne delovne ure. Delavci sicer lahko dobe tudi prost dan, vendar se temu odrekajo."

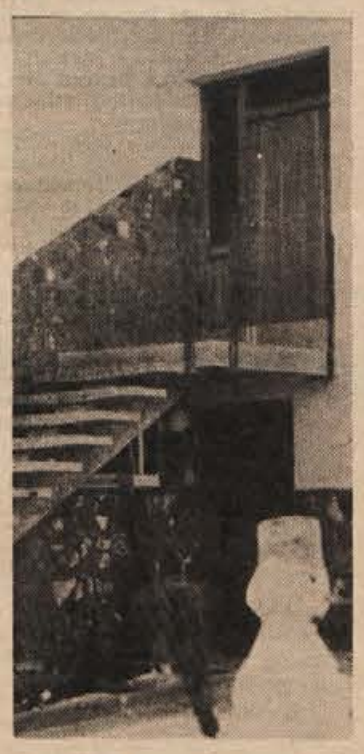

Marmor

Poskusna proizvodnja vezanih marmornih plošč, ki so jo letos začeli v kolektivu kanižarskega rudnika, je dala lepe rezultate. Trg je marmorne plošče lepo sprejel brez vsake reklame, zlasti pa se zanje zanimajo zasebni graditelji in projektivni biroji.

Trenutno proizvodnja stoji, ker prostore še širijo in nameščajo nove stroje, toda ob začetku prihodnje gradbene sezone bo obrat deloval s polno zmogljivostjo. Kot računajo, bodo v eni delovni izmeni naredili na dan 100 kvadratnih metrov vezanih plošč, če se bo pokazala potreba, bodo uvedli tudi drugo izmeno.

V sedanjem obsegu proizvodnje bodo dajali na trg 6 različnih vzorcev plošč iz marmorja in školjkastega apnenca, imajo pa vse možnosti za povečanje izbire in količine v proizvodnji.

Prva zasebna hiša, obložena tudi zunaj s kanižarskimi ploščami stoji v novem naselju Čardak v Črnomlju (na sliki), razen tega pa je z njimi opremljen še preurejeni lokal Borovo v ulici Staneta Rozmana. Marmorne plošče so tako dokazale uporabnost za oblogo tal in sten v notranjosti stavb kot pri oblogi fasade.

KMALU V ROSALNICE

Tovarna

Direktor metliškega KOMETA Manek Fuks je v dneh, ko samorastniški kolektiv težko čaka na preselitev v nove prostore v Rosalnicah, povedal:

– Vsi v kolektivu si resnično želimo, da bi kmalu zaživeli in zadihali v novem domu, pod eno streho. Nova tovarna bo res naš novi skupni dom, saj smo jo v veliki meri zgradili s svojo pridnostjo in pritrgovanjem! Zdaj delamo v Metliki na štirih različnih mestih: v stari šoli, v nekdanji osrednji stavbi podjetja, pri Caru in v Obrtnem domu. Vrhu vsega imamo v Metliki v kar 9 stavbah raztresena skladišča!

V novih prostorih bomo lahko izboljšali organizacijo in tehnologijo dela in zmanjšali režijske stroške. Dela na novih tovarniških prostorih so 90-odst. končana: potrebne so samo še toplotne naprave, ki jih čakamo iz uvoza, in položiti moramo še tlak. Iz lastnega poslovnega sklada smo vložili v nove prostore 4,100.000 din, Ljubljanska banka nam je dala 2,080.000 din, Jugotekstil pa 500.000 din kredita. Vsa do zdaj opravljena dela so v celoti plačana, podražitev ni bilo, razen z dodatnimi deli, pomagala pa nam je tudi DBH Novo mesto z občasnimi krediti za obratna sredstva, ker smo velik del poslovnega sklada namenili za investicijo.

M. J.

Kmetijski nasveti

Ne drugorazrednih cepljenk!

Zeleno cepljenje vinske trte, kar pomeni, da najprej posadimo korenjake ameriške podlage in potem cepimo zelene rozge, ima toliko slabosti, da ga vinogradnikom že zdavnaj več ne priporočajo. Preostane torej: saditi cepljenke, sadike, ki so že poprej cepljene in siljene ter vložene v trsnico, tako da jih je treba vinogradniku le prav posaditi, in že ima trto željene sorte.

Trsničarstvo je zato osnova vinogradništva, in če lahko sklepamo po njem, je slovensko vinogradništvo tako rekoč na tleh. Pa ni bilo vedno tako, v povojnih letih smo mnogo bolje skrbeli za trsničarstvo. Matičnjakov (to so nasadi ameriških podlag in križank, na katere cepimo naše sorte) smo imeli blizu 90 ha. Imeli smo več znanih pridelovalnih središč za cepljenke in smo na primer leta 1956 pridelali šest milijonov cepljenk. Tolikšno število omogoča (ob medvrstni razdalji 2 in pol metra in ob razdaljah med vrstami 130 cm, kar pomeni, da potrebujemo približno 3000 cepljenk na hektar) obnoviti 2000 ha vinogradov.

Danes, ko bi radi obnovili vinogradništvo, imamo v Sloveniji le še kakih 8 ha matičnjakov, trsnice pa so v glavnem le še na papirju. To je nazadovanje, ki ima lahko usodne posledice za obnovo slovenskega vinogradništva, ki se ne more opreti na trsničarstvo iz južnih republik, s katerim imamo že preveč grenkih izkušenj.

Žalostni primeri to dokazujejo prav pri nas, na Dolenjskem. Zaradi dobre prodaje cvička je tod večja pripravljenost za obnovo. Toda kaj se dogaja? Kmetje kupujejo od različnih prekupčevalcev cenejše drugorazredne cepljenke, ki so brez dokazil o poreklu in sorti, ter z njimi zasajajo vinograde. Potem se zgodi, da sorte niso tisto, za kar so bile prodane, tako da vinogradnik šele takrat, ko je že prepozno, spozna, da je bil opeharjen.

Naj dodamo, da v razvitih vinogradniških deželah dosledno sežigajo vse drugorazredne cepljenke, zakaj dobro se zavedajo, kaj pomeni imeti slabo trto v vinogradu. Ob novejših vzgojah, ko je število trt v nasadu neprimerno manjše, velja to še posebej.

Inž. M. L.

Sejmišča

BREŽICE

Na sobotnem sejmu v Brežicah je bilo naprodaj 613 mlajših in 31 starejših prašičev. Za mlajše – prodali so jih 557 – so zahtevali od 11 do 11,50 din za kilogram žive teže, za 23 starejših pa so morali odšteti do 9 din za kilogram žive teže. In še posebno sporočilo: zadnji letošnji sejem bo v petek, 31. decembra, ker je pač v soboto praznik.

NOVO MESTO

Na ponedeljkov sejem v Novem mestu so pripeljali 502 prašiča, od tega 53 starejših od 12 tednov. Prodanih je bilo 418 živali. Za mlajše so kupci zahtevali od 200 do 260 dinarjev, za starejše pa od 270 do 460 dinarjev. Sejem ni bil nič posebnega, promet je bil srednje živahen, cene pa v primerjavi s prejšnjim sejmom nespremenjene. Prvi sejem v prihodnjem letu zaradi praznikov ne bo 3., ampak šele 10. januarja.

vredno je zapisati...

Delo komunistov se je po 21. seji predsedstva močno okrepilo. Splošna podpora Titovim besedam je lahko samo odsev privrženosti njegovi osebni zavzetosti, najboljšo podporo pa bo predstavljala konkretna akcija, ki bo pomagala uresničiti njegove misli. V novomeški občini so tako že sklenili razpravljati o 21. seji. Zavzeli pa so se, da je potrebno spregovoriti o vsebini in vlogi ZK ter o njeni kadrovski politiki.

Nesmiselno bi bilo v sedanjih razmerah gledati, tehtati in ocenjevati zagrebške dogodke, pri tem pa pozabljati na lastne težave. Nesmiselno zato, ker imamo dovolj dela sami in ker je pač tako, da mora vsakdo naprej pomesti pred svojim pragom.

Izjava

Prav gotovo drži, da morajo komunisti postati aktivnejši in da morajo z dejanji pokazati svojo revolucionarnost. Na prvem terenu novomeške partijske organizacije so vsem članom poslali v podpis izjave: kdor ni voljan več delati v organizaciji, ima zdaj najboljšo priložnost, da kratko in jedrnato pove, da ne misli več biti v ZK.

Žal ima ta izjava, ki naj bi jo podpisali nedelavni, eno pomanjkljivost: mar ne bi bilo boljše, ko bi pripravili za komuniste izjavo, v kateri bi morali vsi, ki še hočejo delati, podpisati, da bodo aktivni oblikovalci politike te najbolj revolucionarne organizacije v zgodovini SFRJ. Taka izjava bi jih pri delu tudi obvezovala – s sedanjim načinom pa iščemo le tiste, ki bodo dovolj pogumni, da bodo povedali, da do ZK ne čutijo ničesar več.

(IZ ZADNJEGA PAVLIHE)

Prišla je lepa zlata čestitka...

V drugem tednu decembra se je začelo. Kurir je moral z veliko torbo kar dvakrat na pošto, toliko pošiljk je bilo. V tretjem tednu je bilo še huje.

„Samo 34 kilogramov je danes . . ." se je pošalil stari Lovro, ko so v petek pripeljali njegove torbe z avtomobilom in je tajnici začel zlagati visoke kupčke pisem, kart in tiskovin na posebno dolgo mizo v direktorjevi predsobi.

„Lovro, čestitke mečite posebej v tistole veliko škatlo!" mu je naročila Marija, dolgoletna direktorjeva „desna roka," ki loči pismo že po pisavi in zunanji obliki od prazničnih čestitk in tiskovin vseh vrst.

Stara pesem se je ponovila: nekaj sto pisem z oznako „TISKOVINA" je Lovro odprl in metal čestitke – zlate pa modre, s kristalčki iz umetne pene posute, kičaste in le včasih umetniško zasnovane – v veliko škatlo pod mizo. Nihče jih ni prebiral, nihče ne štel. Kot vsako leto bodo tudi tokrat odšle med odpadni papir in iz priročnega skladišča ali v tovarniško peč, morda pa tudi v pošiljko, ki čaka na odvoz k „SUROVINI", ki kupuje star papir . . .

Milijone zmečemo vsako leto skozi vrata na cesto. „Pri nas nihče ne bere čestitk, kam bi pa prišli!" se huduje Marija, stari Lovro pa misli na revno družino s številnimi otroki, ki v njegovi soseščini ne ve, kako bi vsak mesec povezala izdatke s skromnimi dohodki . . .

Milijone, na stotine milijonov v vsej republiki zmečemo pred prazniki na smetišča – ker je pač stara navada, da si tudi podjetja, ustanove in zavodi medsebojno „čestitajo." Stara navada – železna srajca. Rdeči križ, slepi, mladinske vzgojne in športne organizacije ter številne dobrodelne ustanove pa si podajajo ključe na vratih podjetij – in prosijo . . .

Ne – prosjačijo!

Morilci so med nami

Ko je pred kratkim kolektiv pripravil zabavo za člane, ki so že 20 let pri podjetju, je bilo zelo prisrčno in veselo.

Toda kot skoraj povsod in vedno se je tudi tokrat našel nekdo, ki se je preveč napil. Zaletaval se je sem in tja kot muha brez glave. Do katere skupine sotovarišev je prišel, jim je po nerodnosti polil vso pijačo, da so bile mize kot „rdeče morje".

S svojim obnašanjem jih je moril, da so se ga skušali na razne načine znebiti. Toda take rešitve so bile le „začasne", saj so se ga povsod skušali čimprej znebiti in je zato precej hitro „krožil" po dvorani.

Posebno pa se je „odrezal", ko je nekoga nasilno izrinil s prostora, kjer je sedel v prijetni družbi, ter se sam vrinil vanjo.

Odrinjeni, trezni, vso zabavo zelo kulturni, prijetno zabavni tovariš, se je upravičeno razjezil. Malo je pripomoglo verjetno tudi vino, da je „morilcu" zabrusil:

– Dvajset let sem prenašal tvoje zafrkavanje, zdaj pa je dovolj! Ti nisi zame noben tovariš in s teboj nočem spregovoriti nobene besede več!

„Morilec" je neumno gledal, trezni pa je odvihral proti izhodu, a so ga spotoma prestregli in ga skušali potolažiti vodilni tovariši iz podjetja. Vendar je iz treznega, poštenega in pridnega delavca izbruhnilo:

– Pravite, naj mu odpustim, ker je pijan. Jaz sem 20 let trezen, on pa 20 let pijan! Njemu vedno vsi odpuščamo, pa lahko naredi kar hoče! Jaz 20 let nisem niti enkrat zamudil na delo, a on . . .

Naprej besed nisem slišal. Vsi so namreč začeli vstajati in se odpravljati domov. Tako je en sam pijani član kolektiva razgnal skoraj vso družbo, ki bi se brez njega lahko še dolgo prijetno zabavala.

Takih pijanih „morilcev" je povsod dovolj. Vsak najde svoj vzrok, da se ga preveč naleze, vsak nato mori svoje tovariše in druge in vsakemu naj bi vedno vse odpuščali – medtem ko pridnim, poštenim, pametnim običajno nikoli ničesar ne odpustimo.

JANEZ MRAK,
Novo mesto

Laž in intrige – prijete za »glavo«

Kljub predhodnemu sestanku o minulem delu v „Jutranjki" dne 13. 12. 1971, kjer je član CK ZKS tov. Zvone Dragan zelo precizno tolmačil ustavno določilo o minulem delu, ter kljub temu da je bil predlog kot tak ocenjen pozitivno in da je bil na tej osnovi sprejet sklep, DS imenuje širšo strokovno komisijo za pripravo predloga ter gre predlog v konkretno razpravo, ko bodo znani širši družbeni kriteriji – predsednik občinskega sindikalnega sveta (Dolenjski list, 16. 12. 1971) vztrajno razširja 100-odstotne lažne vesti.

Na podlagi tega sem prisiljen ponovno dati konkretno pojasnilo, v katerem so vsi bistveni elementi predloga.

1. Po tem predlogu bi v letu 1972 štirje delavci dobili 4,5 milijona S-din ali poprečno 1,1 milijona S-din na upravičenca.

2. V letu 1973 bi 14 delavcev dobilo 10 milijonov S-din in pod istimi pogoji vsak delavec, ki bi do leta 1982 izpolnil pogoje (20 let službe moški, 17,5 leta ženske in 10 let delovne dobe v Jutranjki).

3. Predlog sta imela ta avtorja laži 2 meseca na mizi in žal nista sposobna, da bi to iz predloga razbrala, zato ne more biti nobenega opravičila, da je njihovo znanje v osnovi pomanjkljivo, ker bi se lahko – in bi se kot taka morala zanimati najprej v podjetju, če jima ta sicer enostavna razlaga ni šla v glavo. V predlogu je točno razvidno, da se v letu 1972 rezervira na kontu rezerv. OD 28 milijonov S-din bruto, da je od tega 10 milijonov prispevkov in da bi na tej podlagi bilo dejansko izplačilo v letu 1972 4,5 milijona S-din za 4 delavce ali poprečno 1,1 milijona S-din in niti dinarja več. To je nesporna in dokazna resnica – 28 milijonov pa naj spravijo v žep tisti čarovniki, ki to iz takega predloga in svetu nepoznane matematike lahko pričarajo.

4. Predlog v I. varianti ni v nasprotju niti s pravico predlagatelja niti organov upravljanja niti z družbeno-ekonomskimi normami, kar bomo za naprej dokazali pred sodiščem, ker enostavno nimamo časa za poštevanke.

5. Ne glede na to, da v vezi s predlogom ni do sedaj sprejet noben sklep, predlog dobi svoje opravičilo, če samo navedem, da bo podjetje v letu 1971 povečalo sklade podjetja za 950 milijonov S-din in bi pri tem razdelilo 4,5 milijona S-din na 4 delavce. Če bi v obratnem razmerju nagrajevali izgube, nedelo, laži in intrige, bi sicer nekateri posamezniki dobili mnogo manj, družba pa bi imela od takega načina gotovo korist. To zadnje navajam samo zaradi splošnega paradoksa.

Druga plat medalje pa je taka: javno postavljam vprašanje, ne s polnimi usti fraz in laži, ali lahko posamezniki neomejeno dolgo razburjajo ljudi s 100-odstotno dokazanimi lažmi, ne glede na to, na katerem delovnem mestu se nahajajo. Ali lahko posamezniki brez odgovornosti sejejo razdor z lažnivimi vestmi v delovni organizaciji in zaradi te osebne „vrline" hočejo v svojo laž posredno vplesti politične organizacije, ki z lažmi nimajo nobene zveze in na tej 100-odstotni lažni in intrigantski osnovi doseči politično diskvalifikacijo? Prisiljen sem javno obsoditi tako človeško mizerijo in prakso.

V ostalem pa sem z verodostojnimi dokazili zadevo odstopil sodišču v prepričanju, da resnice ne bo težko dokazati, ne dovolj kulturne izraze pa ovrednotiti še vedno bolj za kulturno, kot so laž in intrige, ker takih dejanj ne morem okvalificirati drugače kot zlorabo položaja, netovarištvom in sesanjem krvi na nepošteni podlagi.

Glavni direktor
KARL VEHOVAR

Kako čudovita je naša dežela!

Uredništvu Dolenjskega lista!

Nekaj me priganja, da vam napišem nekaj besed o naši lepi Dolenjski. Z družino živim v Franciji že 15 let. Naš Dolenjski list se mi je zelo priljubil, saj je to zame obsežno pismo od doma. Ko ga prebiram, se v mislih znajdem sredi Dolenjske, v svoji rodni Veliki Loki in Trebnjem.

Julija letos smo z možem in sinovoma preživeli lep dopust pri sestri Dani na Veliki Loki. Ostali so nam lepi spomini na dolenjske griče in gozdove, posebno sinova kar ne moreta pozabiti te lepote. „Mama, poglej, kako čudovito lepe skale!" sta vzklikala. Tudi Temenica jima je pomenila več kot morje. Pozimi mora biti tam prav tako zelo lepo, tako si zdaj predstavljata. Ogledali smo si živalski vrt v Zagrebu, Postojnsko jamo in del Ljubljane. Najprijetneje pa je bilo na Veliki Loki, saj se človek na deželi zares počuti srečnega, ko je preživel nekaj let v mestu med hruščem.

Kadar nam bo mogoče, te pridemo še pozdravit, naša prelepa Dolenjska!

Zdaj pa še tople pozdrave mojim sestram Dani, Ivi, Zori in bratu Ivanu z družinami, Golobovim ter vsem sorodnikom in znancem, enako Veri v knjigarni, Silvi na pošti, pa tudi vam v uredništvu in vsem bralcem Dolenjskega lista! Vsem voščimo srečno in zdravo novo leto 1972.

Pozdravom in voščilom se pridružujeta tudi moja teta Lojzka in stric Franc Kastelic, ki prav tako že dolgo vrsto let vestno prebirata Dolenjski list, živita pa tudi v Sallauminesu v Franciji.

Z najlepšimi pozdravi vaša dolgoletna naročnica

JOŽA LASSUYE
13 Rue de Solesmes
Sallaumines 62
Francija

Predlagamo: mirneje in bolj strpno!

Do minulega dela ne le po »podjetniških«, marveč tudi po družbenih merilih — Na rob dosedanjim razpravam v sevniški »Jutranjki«

V prejšnji številki smo obljubili povzetek nekaterih misli, ki sta jih 13. decembra izrekla na sestanku v JUTRANJKI predsednik komisije za družbeno-ekomske odnose pri CK ZKS Zvone Dragan in predsednik komisije za samoupravne odnose pri Zvezi sindikatov Slovenije Mitja Švab.

Ustavnega določila o minulem delu ni mogoče uresničevati na vrat na nos, ravno tako minulo delo ni le domena starih in starejših ljudi, saj pripada vsem delavcem po njihovem deležu. Sodelovanje delavcev pri minulem delu mora določati dosledno izpeljan sistem, ne le neke napovedi o rasti podjetja, saj je minulo delo vezano na delavčev pretekli delež, je poudaril tov. Dragan. Računski del predloga pravilnika glavnega direktorja je podoben hišnim številkam in ga ekonomisti RSS niso mogli razumeti, je dejal tov. Švab. „Preden zopet pišete kakšno pismo izven občine, se najprej pogovorite doma," je še svetoval tov. Dragan.

Minulega dela za preteklih 25 let ni mogoče ugotoviti; rešiti ga je potrebno z družbenim dogovorom, ki bo upošteval ne le materialne zmogljivosti enega podjetja, marveč celotne družbe. Pravico do sodelovanja pri minulem delu je treba vezati tako na podjetniška kot tudi družbena merila. Pri obravnavi minulega dela je treba po mnenju tov. Dragana celovito upoštevati tako 21. kot 22. ustavno dopolnilo in spremljajočo zakonodajo, ki jo bodo družbeno-politične skupnosti še sprejele. Ker so dosedanji samoupravni sporazumi o delitvi OD sestavljeni brez upoštevanja določila o minulem delu, bo potrebno spodbuditi akcijo za dograjevanje teh sporazumov. Tudi ustavna komisija pri slovenski skupščini se je zavedala težavnosti vprašanj o minulem delu, zato je imenovala posebno delovno telo samo za to področje.

Kaj želimo doseči z uveljavitvijo določila o minulem delu? Tovariš Dragan meni, da bi z nekim stalnim sistemom spodbudili ljudi za večje zanimanje za vlaganje, v skladu z družbenimi merili, o katerih se je treba še dogovoriti. Delavca je treba seveda povezati z uspehi vlaganja. Tega pa ni mogoče izvesti, če ne bomo zaostrili odgovornosti za samoupravne in poslovne odločitve. Brez vpliva neposrednih proizvajalcev na ta vprašanja bi jim namreč bilo malo do tega, kar naj bi vlagali v podjetja. Računati je treba tudi na socialno varnost, posebno revnejših, saj s staranjem delavca pada delež živega dela, raste pa minulo delo. To solidarnost bo treba vnesti tudi v pokojninski sistem, ki je tako pred reformo. Razprava o minulem delu nam daje tudi možnost za razčiščevanje prelivanja denarja (banke ipd. o čemer je govoril tovariš Kardelj na 3. seji konference ZKS). Pravica do minulega dela ni lastninski odnos v starem smislu, saj jo lahko uživa le tisti, ki je zaposlen, dobiva pa jo za opredmeteni uspeh svojega dela. Zato mora minulo delo postati sestavni del nagrajevanja po živem delu.

Glede na pravilnik direktorja Vehovarja je tov. Dragan izrekel naslednja mnenja:

1. Sumljiva je bila naglica, s katero so želeli pravilnik sprejeti (15. december), ko merila še niso razčiščena.

2. Iz predloga direktorja Vehovarja ni razvidno razmerje med tujimi in domačimi viri (krediti).

3. V pravilniku ni razčiščeno, kdo naj bi pravico do minulega dela imel, saj med individualnimi merili merilo o dolžini delovnega staža ni najpomembnejše. Razčistiti je treba vprašanje razponov, ne smemo pa pozabljati dejstvo, da bi moral biti vsak delavec že sproti nagrajen po tekočem delu.

Tudi tovariš Švab je vztrajal na stališču, da so bili zadržki za kritiko predloženega prvega direktorjevega predloga kot tudi za izpeljane inačice utemeljeni. Sindikalna organizacija bo vztrajno zagovarjala stališča, da tudi pri uveljavljanju pravic iz minulega dela ne bo prišlo do še večjih razlik med delavci.

A. ŽELEZNIK

PRIPIS UREDNIŠTVA:

Poskus o konkretnem obračunu minulega dela v sevniški „Jutranjki" je vsekakor koristno in zanimivo delo. Potekati bi moral seveda veliko bolj strpno, brez nepotrebnih sumničenj, škodljivih namigovanj in podtikanj. Tudi zanj pa mora veljati jezik, ki je med delovnimi ljudmi v navadi. Zaradi tega spet v celoti objavljamo odgovora glavnega direktorja „Jutranjke" in predsednika DS, ki smo ju dobili ta ponedeljek.

Uredništvo

»Dolenjski list« v vsako družino

Odgovor Kluba posavskih študentov

Na članek „Odpovedano gostoljubje" (Dol. list, 9. 12. 1971, objavljen v prvi izdaji časnika), smo dobili naslednji odgovor:

Omenjeni članek nas je spodbudil k temu, da seznanimo občane Posavja z resnico o Klubu posavskih študentov in o dogodkih v zvezi z brucovanjem v hotelu „Sremič" dne 27.11. 1971. Nepodpisani avtor članka namreč predstavlja naš klub kot klub pijancev, razbijačev in družbi škodljivih elementov. Kot povod za tako tendenciozno in zlonamerno sodbo uporablja izpade nekaj neodgovornih posameznikov na brucovanju v Krškem. Res je, da so bili to člani kluba in jih bo klub tudi poklical na moralni in materialni odgovor, vendar menimo, da klub, ki je vložil toliko napora v organizacijo te prireditve, ne zasluži, da ga tako prikazujejo. Naš ples je vedno bil in bo ostal elitni in je ena redkih, če že ne edina popestritev zabavnega življenja v Krškem! Čeprav je letos prišlo do neljubih izpadov, ki pa so vseeno ostali tistim, katerim je bil ples namenjen, neopazni, smo zelo ogorčeni, ker omenjeni članek v taki luči prikazuje vse študente Posavja.

Člankar prav gotovo ni seznanjen z dejavnostjo kluba, ki se ukvarja z najraznovrstnejšimi študentskimi in drugimi problemi. Resno delo kluba potrjuje izredno dobro sodelovanje z matičnima občinskima skupščinama in nekaterimi delovnimi organizacijami. Samo za ilustracijo naj navedemo, da so ob 10-letnem jubileju kluba na naši letni skupščini sodelovali najvidnejši družbeno-politični delavci Posavja, kakor tudi podpredsednik skupščine SRS dr. Jože Brilej, ki je bil z našim delom zelo zadovoljen.

Posebno pa smo ogorčeni nad zadnjim delom članka, ki dobesedno spodbuja družbeno-politične in delovne organizacije k temu, da klub ni upravičen do materialne pomoči, kar bi z drugimi besedami pomenilo prenehanje delovanja kluba. Vsak pa, kdor ima pred očmi malo širše družbene interese, prav gotovo ve, da bi tako dejanje zelo škodilo posavskemu gospodarstvu, ki se ukvarja poleg vsega še z resnimi problemi visoko izobraženih kadrov. Klub je danes še edina zveza med študenti iz tega območja in matičnimi občinami. Če bi prenehala še ta vez, potem bi se še manj študentov vrnilo v svoje matične občine, ki niso ravno privlačne za mlade strokovnjake.

Upamo, da smo široki javnosti prikazali resnico in utemeljenost delovanja našega kluba, ki si z organizacijo plesa že vrsto let zagotavlja najnujnejša finančna sredstva. Ta ples torej ni namenjen nam študentom, ampak smo mi le organizatorji. Trudimo se, da se gostje čim bolje počutijo; upamo, da nam je letos popolnoma uspelo. Zato je toliko bolj neodgovorno, da sedaj nekateri mečejo senco na prireditev. Treba je torej ločiti večino od peščice neodgovornih in se izogibati takšnim zlonamernim sodbam.

Za izvršni odbor kluba
posavskih študentov:
1. Jože Žlender, l. r.
2. Zoran Šoln, l. r.

Delavski svet »Jutranjke« obvešča javnost

Kljub predhodnemu sestanku o minulem delu v „Jutranjki" dne 13. 12. 1971, kjer je član CK ZKS tov. Zvone Dragan zelo precizno tolmačil ustavno določilo o minulem delu ter kljub temu, da je bil predlog kot tak ocenjen pozitivno in da je bil na tej podlagi sprejet sklep, da delavski svet imenuje širšo strokovno komisijo za pripravo predloga ter gre predlog v konkretno razpravo, ko bodo znani širši družbeni kriteriji, predsednik občinskega sindikalnega sveta Sevnica (Dolenjski list z dne 16. 12. 1971) vztrajno razširja 100 % neresnične vesti o „Jutranjki".

Na podlagi tega se je dne 17. 12. 1971 sestal delavski svet podjetja ter sprejel tele sklepe:

1. Predlog o minulem delu v „Jutranjki", ki je izdelan na podlagi XXI. amandmaja, definitivno in popolnoma jasno predvideva:

– podjetje bi v letu 1972 rezerviralo na kontu rezervnih osebnih dohodkov 18 milijonov neto ali 28 milijonov bruto S-din za dobo 4 let. Na osnovi kriterijev v predlogu bi dobili 4 delavci v letu 1972 4,5 milijona S-din ali 1,1 milijona poprečno na delavca. V letu 1973 14 delavcev 10 milijonov S-din in tako dalje do leta 1982 za vse delavce, ki bi izpolnili pogoje po I. predlogu (20 let delovne dobe za moške oz. 17,5 leta za ženske ter 10 let delovne dobe v „Jutranjki").

2. Delavski svet do sedaj ni sprejel še nobenga sklepa o gornjem načinu priznavanja minulega dela, ampak je predlog bil pred razpravo kolektiva, v okviru pravic delavcev, skladno z rezultati podjetja in splošnimi družbenimi normami.

3. Najostreje obsojamo avtorje neresničnih in intrigantskih vesti v časopisu in radiu – to sta Franc Pipan in Viktor Auer iz Sevnice, ker sta s takim neresničnim obveščanjem napravila zmedo med ljudmi z očitno željo škodovati podjetju, organom upravljanja in glavnemu direktorju.

4. Ker so objavljene vesti 100-odstotno lažne v vseh bistvenih točkah, je delavski svet skladno s čl. 9 ustave SFRJ in drugimi pravicami iz naslova samoupravljanja tak način obveščanja najostreje obsodil in zadevo predal pristojnim sodiščem zaradi zaščite osnovnih pravic delovnih ljudi, ki se jih na lažen in intrigantski način ne da in ne sme omejevati.

5. Zahtevamo, naj „Dolenjski list" takoj preneha dopisovanje o predlogu pravilnika o minulem delu.

6. Vabimo odgovornega urednika „Dolenjskega lista" v podjetje, da ga bomo obvestili o dejanskem stanju in z resničnim pisanjem obvesti javnost in s tem popravi škodo, ki je povzročena kolektivu industrije otroške konfekcije „Jutranjka", Sevnica.

Splošni podatki podjetja: Podjetje ustanovljeno leta 1962 – Bruto produkt 1971 – 8 milijard S-din – Skladi podjetja per 31. 12. 1971 – 2,7 milijarde S-din – Na novo sprejeti delavci v letu 1971 – – 405 ljudi – Skupno zaposleni – 904 ljudje – Poprečni OD za leto 1970 – 97.000 S-din.

Delavski svet „Jutranjke"
predsednik:
ADO BEDEK, l. r.

»V šoli dobivaš le dvojke...«

Mojca je sedela v prvi klopi. Vedno je bila nekoliko potrta, zbegana, odsotna. Večkrat je pozabila nalogo, pesmice se ni naučila, brati je pozabila. Dobivala je dvojke, trojke. Bila je otrok premožnih uglednih staršev. Doma je imela še tri sestrice. Vse so hodile v šolo. Odlikovale so se z odličnimi ocenami. Tako z lahkoto, kar mimogrede, so opravile vsako delo. Mojco pa misli niso ubogale, ni jih še dobro napisala, so se že pomešale med seboj; njene črke so bile okorne in nečitljive, iz zvezkov so gledale packe, knjiga je bila razcefrana. Mojca je bila vedno bolj molčeča, pogreznjena v svoj svet, ki je bil poln strahu in nemira. Toda zakaj?

Za rojstni dan smo ji v razredu zapeli pesmico. Ta pozornost jo je zbegala, obraz ji je zasijal, ves čas pouka je bila sproščena, živahna.

Po pouku kar ni mogla iz razreda.

„Vesela sem danes," je rekla med smehom.

„Zakaj?"

„Spomnili ste se na moj rojstni dan. Doma se niso, ne marajo me."

Počasi se je odprl njen svet.

„Druge imajo radi, mene pa ne marajo. Sestrice dobivajo lepe nove obleke, jaz moram nositi stare. Zdaj so vse dobile nove rdeče plaščke, jaz pa moram nositi starega že dve leti. Prekratek mi je. Za rojstni dan so vse dobile torto s svečkami, na mojega pa so pozabili. Jezijo se name: Zabita si. Prazno glavo imaš. V šoli dobivaš le dvojke." Tudi udarijo me. Pa bi tako rada videla, da bi me imeli radi. Včasih dolgo gledam mamico. Ko me opazi, zakriči: Kaj zijaš? Raje se uči! S tistimi dvojkami in trojkami nam delaš samo sramoto."

Ko sem se pogovarjala z njeno mamo, sem ji skušala dopovedati, da se njena deklica res nekoliko teže uči, da porabi za učenje veliko časa in da potrebuje pri tem tudi veliko razumevanja in topline doma. A vse zaman.

„Sama lenoba je je. Le kje se je vzela? Tako velike načrte imamo z otroki. Ta pa nam dela sramoto."

Mojca pa si je na vso moč želela, da bi jo doma imeli radi, tako radi, kot imajo sestrice, da bi bila njim enaka. Mogoče bi bilo potem manj pack v njenih zvezkih, misli bi bile bolj urejene, tudi dvojk bi bilo verjetno manj, iz njenega sveta pa bi izginila strah in nemir.

ANICA ZIDAR

Kočevje. odnos do pacienta

16. decembra sem prišel v Kočevju v čakalnico za okulista. Bilo je 13 in 15 minut. Vprašal sem sestro, če lahko z njo spregovorim nekaj besed, ker bi rad pojasnilo. Odgovorila je: „Počakajte!" Čakal sem 15 minut, in ko je prišla pobirat knjižice, sem jo spet spomnil. Toda spet nič. Ko je začela klicati k zdravniku, sem vnovič poskušal dobiti pojasnilo: bilo je že tri četrt na tri, toda ni se mi posrečilo.

Zdi se mi, da bi morala biti sestra vendarle malo bolj vljudna s pacienti, saj je za to plačana. V čakalnici sem povprašal neko žensko, kako je sestri ime. Povedala je, da je Slavica, in dodala, da se večkrat neprimerno obnaša tudi do nje in da jo je celo že naganjala iz čakalnice. Mislim, da to ni prav.

FRANC RADEJ,
Žigerski vrh 30, SEVNICA

Nekaj misli ob zaključnem terenskem delu pri urejanju gospodarske enote Mala gora

V zadnjem času se mnogo piše in govori o drugotnih – rekreativnih funkcijah gozda, o krajini, o onesnaževanju voda, zraka in podobno. Žal se res le preveč govori in naj mi nihče ne zameri, če bom to storil tudi jaz. Realnejši bom le toliko, ker želim v tem sestavku prikazati naš problem, problem, ki je pred našimi vrati, pa mu, kot kaže, nismo kos.

Zaključil sem terenska dela pri urejanju GE Mala gora, s katero gospodari GO Ribnica. Po dolgem in počez sem prehodil približno 3.300 ha pretežno zasebnih gozdov in pri tem poleg sestojev, katere sem moral predvsem proučiti, spoznal tudi druge, ne ravno spodbudne reči.

Da ne bom plesal kot mačka okoli vrele kaše, naj začnem kar pri smeteh. Smeti, smeti in spet smeti. Potem, ki vodijo iz vasi od vznožja Male gore v gozd in katerih namen je spravilo lesa in stelje, se je v novejšem času pridružila še nova funkcija – odlaganje smeti.

Če bi hotel naštevati, kje vse so smetišča, mislim, bi prej naštel tiste poti, kjer smetišč ni. Smetišča so občasna in stalna, v vrtačah ob poti ali pa že za prvim grmom, da je le v gozdu, da se ne vidi, pa čeprav je ne nekaterih poteh ob vstopu v gozd opozorilna tabla, ki prepoveduje odlaganje smeti.

Berači bi si pri nas opomogli, saj je tu vse, od starih koles, štedilnikov, do razbitih školjk, avtomobilskih karoserij, izrabljenih gum, odpadlega gradbenega materiala, pohištva, starih čevljev, oblek in sodobne embalaže.

Pri vsem tem ne razumem GO Ribnica, ki je dovolil Komunalnemu podjetju lokacijo javnega smetišča pod cesto na Črni vrh na mestu, ki ni niti najmanj primerno za smetišče. Mala vrtača bo zatrpana in smetišče bo že jutri premajhno. In kaj potem? Bo v sosednji vrtači novo? Bodo smeti sežigali? Če je predvideno sežiganje, je prav, da prej organizirajo stalno gasilsko službo, kajti požar je tu neizbežen, kljub cesti in protipožarnemu pasu, ki je izkopan ob robu smetišča.

In sedaj še nekaj besed o Tenteri. Verjetno ne veste niti kaj, niti kje je to. Do nedavnega tudi jaz nisem vedel, čeprav sem domačin.

Pri Žlebiču se združi več izvirov izpod Hudega konca s potokom, ki priteče iz Ortneka ter kot Žlebiščica izgine pod zemljo. Tu so številne udorne jame, ki se ob večjem deževju napolnijo z vodo, ker glavni požiralnik ne more sproti požirati vode. Tako se dogaja, da se tedaj z vodo napolnijo tudi vrtače v nižinskem predelu in da v Strugah, kamor voda priteče pod pogorjem Male gore, poplavlja. Že leta 1896 so regulirali Bistrico, da ni poplavljala ribniškega polja in da odvečne vode po utrjeni kineti odtekajo v Tentero, kar predstavlja za požiralnik dodatno obremenitev. Danes, po toliko letih, v dobi tehnike in atomov pa kaže, da pozabljamo na tisto, brez česar tudi sodoben človek, pa naj bo še tako stehniziran, ne more živeti.

Če na nič drugega, moramo pomisliti vsaj na večje stalno deževje. Smeti, ki sedaj leže ob bregu Žlebiščice, bodo večji vodi prava igrača in lahko delno ali pa povsem zamaše požiralnik. Toliko prej, ker so že sedaj s smetmi zasuli eno od udornih jam požiralnika. Prav tako so neočiščene tudi rešetke pred izstopom vode v podzemlje v utrjeni kineti, kar vse predstavlja možnost poplave.

Prirodna zanimivost, kot je Tentera, je edinstvena in namesto smeti bi bila tabla ob cesti, ki bi mimoidočega opozarjala nanjo, primernejša. Za domačine, ki tod odlagajo smeti, pa bi bila primerna krepka denarna kazen.

Drugo, prav tako pereče vprašanje so peskokopi in kamnolomi, njihova lokacija, odpiranje, izkoriščanje in opuščanje.

Pokrajina v okolici Ortneka je v primerjavi z ribniško dolino, še posebno če se povzpnemo nekoliko više na Velike Poljane ali proti Sv. Gregorju, veliko lepša in prijetnejša. Prostrane livade, polja in travnike prekinjajo skupine in pasovi gozdov, ki se nahajajo tudi v strnjenih večjih kompleksih. Tej idili dajo vasice na ravnicah poljan in razni zaselki, raztreseni tu in tam, svojevrstno podobo. Pogled v katero koli smer je očem prijeten, le v Močila oko ne sme pogledati.

Tu je peskokop ob peskokopu. Največji je ob sami cesti, ostali pa so pomaknjeni v vznožje in celo pobočje, kot je peskokop pod Vel. Poljanami. Odprt je bil ob gradnji ceste Kočevje–Ljubljana in smo ga letos razširili tudi mi, ko smo potrebovali material za gradnjo gozdne ceste Luknja. Spodnja dva sta last Komunalnega podjetja. Enega so zaradi preslabega materiala opustili, nekoliko više levo nad njim pa so odprli novega. Pri tem so ob gradnji provizorične ceste do peskokopa drevesa na trasi dobesedno izruvali in jih neobdelana zasuli z materialom, ki je bil odstranjen s trase. Sodeč po napravah tako v tem, kot v ostalih peskokopih, so vsi začasnega pomena, da je njihova osnovna naloga trenutno pokrivanje potreb po pesku. Tako se lahko že jutri zgodi, da bo eden od omenjenih peskokopov opuščen, nekaj sto metrov proč pa se bo odprl nov, ki bo razpoložljivi mehanizaciji odgovarjal. Poleg teh je več zasebnih peskokopov, eden tudi na gričih Podpoljan, kjer je merilo za odpiranje boljša peščena žila. Tako so površine odprte in razrite na več mestih, brez reda in sistema.

Ne morem razumeti, da ni mogoče najti takega mesta za peskokop, ki bi za več let kril potrebe po pesku in kjer bi bilo s predhodno temeljito geološko raziskavo in sondiranjem možno zagotoviti stalno kvaliteto. Tako ne bi potem, ko je prepozno, ugotavljali, da pesek ni primeren in da je potrebno peskokop opustiti. Pri takem peskokopu bi bilo mogoče delo mehanizirati, kar bi pocenilo proizvodnjo, in bi se tudi glede čen našel sporazum, ki bi odgovarjal vsem zainteresiranim.

Ob priliki strokovne ekskurzije našega DIT na Bavarskem smo imeli priliko slišati o zakonu, ki pravi, da je potrebno preurediti kakorkoli uničene prirodne površine v produktivne. Tako planirajo v premogovniku na Bavarskem v Schwandorfu po izkopu 200 milijonov ton premoga v dnevnem kopu ustvariti umetna jezera, jalovino, izoblikovano v urejene griče, pa kultivirati, kar že delajo in so pri tem dosegli lepe uspehe.

Vprašujem se, ali smo res tako bogati in tako veliki, da si lahko privoščimo čisto vse, kar nekomu trenutno pade v glavo? Kaj živimo res samo za današnji dan in ne mislimo na bodoče rodove?

Vem, da nisem povedal nič novega, pokazal pa sem na delček slovenske zemlje, na katerem živimo in delamo mi. Vse je več kot jasno, potrebna je le akcija. Stvari je treba določiti tako, da bo že v naprej jasno, kdo je komu in za kaj odgovoren. GO Ribnica, ki s temi gozdovi posredno in tudi direktno upravlja, bi moral biti vsekakor glasnejši, odločnejši in učinkovitejši, ko gre za navedene probleme. Zamerim mu toliko bolj, ker pristaja na rešitve, kot je lokacija smetišča v Mali gori, namesto da bi preprečeval onesnaženje gozda.

Inž. MARKO FIGAR
KOČEVJE

Sprevodnik

V ponedeljek, 20. decembra, sem se ob 18. uri odpeljal z avtobusom Ljubljana transport, ki pelje iz Ljubljane v Karlovac. Na poti se je zgodilo nekaj nenavadnega: potnik, ki je hotel izstopiti v Grosupljem, tam ni izstopil. Zakaj ne, mi ni znano, kot mi tudi ni znano, zakaj je moral potem izstopiti med Grosupljem in Ivančno gorico. Sprevodnik je postopal skrajno barbarsko in potnika potegnil iz avtobusa v jarek.

Ne vem, če se sprevodnik zaveda, da se v avtobusu vozijo tudi tujci: ti se sprašujejo, kako da pri nas 25 let po vojni še uporabljamo take metode, ko pa se imamo za civilizirano deželo.

JOŽE KLEMENČIČ
Suhor pri Metliki

Dodatek za primer materinstva

Mnogo naših delavcev, ki so zaposleni v ZR Nemčiji, bo zanimalo, kakšne denarne zahtevke na račun socialnega zavarovanja lahko uveljavljajo v primeru materinstva njihovih žena, ki žive z njimi v Nemčiji ali pa so doma v Jugoslaviji.

Žena, ki je socialno zavarovana po možu, zaposlenem v ZR Nemčiji, a živi in je rodila v Jugoslaviji, je upravičena, da po porodu v mestu, kjer stalno prebiva, predloži komunalnemu zavodu za socialno zavarovanje zahtevek za izplačilo porodniškega dodatka.

Zavod bo zatem pri Krankenkasse, kjer je mož v Nemčiji socialno zavarovan, preveril, če je bil zavarovan v času, ko je žena rodila. Če je z zavarovanjem v redu, bodo dodatek za primer materinstva poslali na naslov zavoda za socialno zavarovanje, kjer žena živi in kjer ga bo tudi prejela.

Če živi žena skupaj z možem v Nemčiji in ni zaposlena, pa je šla rodit v Jugoslavijo, ima pravico do dodatka po nemških predpisih. V tem primeru pa mora dobiti od zavoda za socialno zavarovanje v Jugoslaviji obrazec JU–7 in ga predložiti Krankenkassi, pri kateri je po možu zavarovana. Na podlagi tega je upravičena do porodniškega dodatka v višini 80 nemških mark. Žena, ki je socialno zavarovana, a je bila na porodu v ZR Nemčiji, pa bo prejela od Krankenkasse porodniški dodatek v znesku 130 nemških mark.

Če pa je žena tudi sama redno zaposlena v ZR Nemčiji, ima po nemških predpisih v primeru poroda pravico do porodniškega dodatka v čistem znesku svojega 14-tedenskega zaslužka (6 tednov pred porodom in osem tednov po porodu).

(Povzetek po „RODNI GRUDI“ glasilu Slovenske izseljenske matice – december 1971)

Tale jelen, ki ga je pred kratkim uplenil Jože Rački, lovec iz Kužlja, je imel rogove močno poškodovane. Polomil si jih je v lanskih ljubezenskih bojih. (Foto: Zlatko Vardijan)

„ŠE MAKSIM GASPARI BI JIH TEŽKO TAKOLE UJEL“ – posnetek iz našega Podgorja, ki prikazuje življenje v zimskem času na kmetih, ko si kmetje na topli peči grejejo prezeble kosti. (Foto: Uroš Kastelic)

»Srce« ga ni vleklo v Mačkovec!

Uredništvu Dolenjskega lista!

Prebral sem članek „Gosta iz vikendov prijeta“ v 49. številki Dolenjskega lista na zadnji strani in bi k temu rad dal nekaj pripomb.

Stavek v članku „Srce je Potočnika vleklo domov, v Mačkovec“, se mi ne zdi primeren in je odveč, ker precej dobro poznam tukajšnje razmere. Potočnik nima v Mačkovcu nobenega doma, saj ni domačin! Razen tega je že več kot leto in pol, kar je družino zapustil, in se od takrat ni več javil. Z ženo sta uradno ločena in res ne vem, kaj naj bi ga vleklo v Mačkovec. Bolj verjetno bo to, da razmere v Mačkovcu dobro pozna, kot je napisal člankar v Delu.

Nisem proti objavljanju takih in podobnih vesti, če je članek stvaren in resničen. Če pa piscu stvari niso jasne in jim dodaja nekaj svojega z namenom, da bi članek podaljšal ali olepšal, se mi pa to nikakor ne zdi pravilno!

T. J.
Mačkovec

URESNIČEVANJE SKLEPOV KONFERENCE ZKS

Kaj bi bilo za družbo boljše?

Primer iz sevniške občine, ki kaže, kakšni so še problemi vasi

Čeprav je zgodba, ki jo nameravamo pisati, popolnoma resnična, na željo prizadetih ne bom imenoval njihovih imen.

V sosednji vasi živijo tri starejše sestre. Ena je stara 76 let, druga 73, tretja pa 70. Skoraj vse življenje živijo kot samice, ker se ni nobena poročila. Za svojo so vzele bratovo hčerko, da bi zanje skrbela na stara leta in pozneje tudi dedovala vse nepremičnine. Ker so živele vedno v najlepši družinski slogi, so ob trdem kmečkem delu dočakale visoko starost. K hiši je prišel „zet,“ če ga lahko tako imenujemo, priden kmečki fant, ki se je ukvarjal tudi s priložnostnim tesarskim delom.

Leta so prinesla svoje, moči starih žensk so se zmanjšale, pojavile so se bolezni. Skoraj vsa dela na polju je moral opravljati mož največkrat sam, pridelali so le toliko, kolikor so potrebovali za preživljanje. Za davke in prispevke za kmečko zdravstveno zavarovanje je ostalo malo ali pa nič. Ko je bil prispevek za zdravstveno zavarovanje določen po številu družinskih članov, so te dajatve postale še večje, tako da jih mlada zakonca nista več zmogla.

„Mnogokrat sva že premišljevala,“ pripovedujeta mlada zakonca, „da bi pustila nedonosno kmetijo in se zaposlila v industriji. Ali naj pustiva vse tri stare tete v breme družbe? Tega ne moreva storiti, čeprav ne vidiva nobenega izhoda. Naredila bova še en korak in s pismeno prošnjo zaprosila celjski zavod za socialno zavarovanje, da bi vsaj za polovico odpisal prispevke. Navdušena sva za zamisli o kmečkem pokojninskem zavarovanju, toda kaj bo nama to pomagalo, če že sedaj ne zmoreva tega bremena, ki se bo s prispevki za pokojninsko zavarovanje še povečal! Če bi morale tete iti v dom počitka, bi morala družba za njihovo nego in vzdrževanje plačevali po 3 stare milijone na leto, če pa bi nam zdaj pomagali, pomoč ne bi presegla 100 starih tisočakov.“

Kaj bi bilo torej pametneje in ceneje?

K. ZORKO
Zavratec 32

Odgovornim v premislek

Zakaj v naših vaseh kmetje zlijejo toliko mleka v svinjska korita, čeprav še tako potrebujejo denar za preživljanje, davke in druge dajatve? Ni pač odjemalcev, ni ljudi, ki bi mleko zbirali in odkupovali. V mestih stojijo vrste za mleko, pri nas pa je toliko neizkoriščenega. Zakaj odgovorni ljudje ne poskrbijo za to, da bi mlekarna mleko odkupovala tudi v naši vasi, Pesju, Starem gradu, Marofu, Spodnjem Starem gradu, Dolenji vasi, Zgornjem Obrežu, kjer bi lahko zbrali tudi 500 in več litrov mleka na dan. Skozi te vasi pelje lepa cesta in mleka ne bi bilo težko voziti.

Ne razumem, zakaj se tega nihče ne zaveda, zakaj porabimo toliko dragocenih deviz za uvoz mleka, masla in drugih mlečnih izdelkov? Kaj na to ne mislijo v mlekarnah, se tega ne zavedajo ljudje, ki so odgovorni za naše gospodarstvo?

Prosim, da ta moj članek malo olepšate, ker okorna kmečka roka ne zna lepo sestaviti in napisati.

PAVLA BAN,
Pesje 17
KRŠKO

Novoletno voščilo!

Vsem bralcem in zvestim naročnikom našega domačega lista iskreno želim veliko zdravlja ter še večjo blaginjo, kmetovalcem čimprejšnjo ugodno in pravično rešitev pokojninskega vprašanja, ki je marsikje že „življenjsko vprašanje“, zdomce pa pozdravljam z željo, da se jih čimveč vrne domov. Za vse je dela in prostora dovolj doma!

V upanju, da bo leto 1972 po naši želji, vas pozdravlja

VLADIMIR PREZELJ

Za 10-letno delo pri podjetju TRIKON – Kočevje so bili 10. decembra nagrajeni: Ivanka Glad, Ivanka Mohar, Francka Žagar, Julijana Arko, Lucija Gruber, Ivan Imenšek in Rudolf Urh. Kot nagrado za zvestobo podjetju so dobili ure in poprečni mesečni osebni dohodek. Zveste delavce je podjetje pogostilo v hotelu „Pugled“. (Foto: D. Mohan)

Preživnine so obveznost!

Precej je jugoslovanskih delavcev, ki se hočejo z zaposlitvijo v tujini izogniti svojim preživninskim (alimentacijskim) obveznostim, ki jih imajo do žene, otrok in morda tudi do staršev, ki živijo v Jugoslaviji. Nekateri izmed njih si najdejo v tujini drugo partnerico, na svojo družino v Jugoslaviji pa popolnoma pozabijo. Nekateri iz malomarnosti, drugi namenoma, saj menijo, da jih roka pravice ne more doseči v tujino.

Vsem takšnim delavcem, seveda pa tudi njihovim družinam v Jugoslaviji, naj veljajo te vrstice. Pojasnile bodo namreč, da so v večini držav, kjer delajo jugoslovanski delavci, le-ti dosegljivi tudi glede svojih obveznosti, ki jih imajo v Jugoslaviji do svojih družin. Danes si bomo ogledali, kako stoje te stvari v Avstriji in Zvezni republiki Nemčiji, kjer dela velika večina naših rojakov.

Le redki naši delavci, ki so zaposleni v sosednji Avstriji, vedo, da obstaja med Jugoslavijo in Avstrijo poseben meddržavni sporazum o vzajemnem priznavanju in izvrševanju odločb o preživninski obveznosti iz leta 1962, ki omogoča upravičencem uveljaviti pravico do preživnine tudi od oseb, ki živijo v drugi državi pogodbenici. Preživnina mora biti seveda priznana s sodbo pristojnega sodišča in mora biti „izvršljiva,“ to se pravi pravnomočna in opremljena z izvršilno klavzulo, kar pomeni, da ni ovire za realizacijo te odločbe tudi na prisilen način. Tu naj pojasnimo, da je jugoslovansko sodišče pristojno tudi za jugoslovanske delavce, ki so začasno na delu v tujini, ker se smatra, da imajo svoje stalno bivališče še vedno v Jugoslaviji in so torej podvrženi jugoslovanski jurisdikciji.

Preživninski upravičenec v Jugoslaviji si mora priskrbeti pravnomočno in izvršljivo sodbo jugoslovanskega sodišča, potrdilo sodišča o tem, da je bila sodba pravilno vročena zavezancu, ter prevod vseh listin v nemški jezik. Vse to pošlje pristojnemu avstrijskemu sodišču, kjer živi zavezanec, da le-to realizira jugoslovansko odločbo o preživnini. To bo avstrijsko sodišče storilo na ta način, da bo odredilo rubež in zasego prejemkov v Avstriji zaposlenega Jugoslovana. Zarubljene prejemke in druge stvari zavezanca bodo nakazane upravičencu v Jugoslaviji do zneska, ki ga je s svojo sodbo priznalo jugoslovansko sodišče.

Za izterjavo preživnin v Zvezni republiki Nemčiji je postopek nekoliko drugačen. Tu namreč Jugoslavija nima s to državo recipročne dvostranske pogodbe o izterjavi preživninskih zahtevkov, pač pa sta obe državi podpisnici večstranske mednarodne konvencije o uveljavljanju preživninskih zahtevkov v tujini iz leta 1956. Ta konvencija omogoča, da se pravnomočne in izvršljive sodbe jugoslovanskih sodišč o preživninah izvršijo nasproti zavezancem, ki živijo v Zvezni republiki Nemčiji. Upravičenec mora vložiti zahtevo za izterjavo preživnine nasproti zavezancu, ki živi v Zvezni republiki Nemčiji, prek jugoslovanskega urada za varstvo jugoslovanskega premoženja v tujini in priložiti zahtevku pravnomočno in izvršljivo jugoslovansko sodbo o preživnini. Sodba mora biti prevedena v nemški jezik, prav tako pa tudi druge listine (dokaz o vročitvi sodbe zavezancu, kratek potek postopka, naslov zavezanca v Zvezni republiki Nemčiji).

Jugoslovanski urad za varstvo jugoslovanskega premoženja v tujino bo posredoval zahtevo z vsemi listinami pristojnemu nemškemu organu, le-ta pa pristojnemu nemškemu sodišču, da bo izvršil jugoslovansko sodbo. To bo nemško sodišče storilo navadno z rubežem in preodkazom zavezančeve plače, sicer pa z rubežem zavezančevih premičnin (avtomobil in podobno), žepnim rubežem in drugimi sredstvi, ki jih pozna nemški izvršilni postopek. Jugoslovanskim delavcem, ki delajo v omenjenih državah, torej priporočamo, da redno plačujejo svoje preživninske obveznosti v Jugoslavijo, ker bi imeli sicer še večje stroške s postopkom, ki smo ga opisali, plačilu svojih obveznosti pa se ne bi mogli izogniti.

Dr. LEV SVETEK

(Iz decembrske št. „RODNE GRUDE“)

DECEMBRA 1943 NA KOZJANSKEM

Pri tem nečloveškem početju so izstopali predvsem nekateri kulturbundovci – vodje vermanšafta. Meni in Pišečanom bo ostalo za vedno zapisano v slabem spominu početje brežiškega kulturbundovca brivca Guetla Pajdaša. Z njim sem se srečal jeseni 1942 v Pišecah, kamor se je naša družina umaknila pred preselitvijo. Ozmerjal me je in mi zabrusil: „Ti si bandit!" Na te njegove besede sem odgovoril samo z ostrim pogledom. To pa ga je tako razkačilo, da je hotel vreči proti meni ročno bombo. Namero sem mu preprečil s tem, da sem se mu približal in tako zmanjšal razdaljo med nama; če bi bil tedaj vrgel bombo, bi bila eksplozija usodna tudi zanj. Nemogoče je oživiti vse nasilje, ki ga je storil posameznikom v Pišecah in okolici, zato naj omenim samo njegov zločin iz leta 1943.

V začetku tistega leta je iz preseljenskega taborišča v Nemčiji pobegnil v domovino neki Petaci iz okolice Krškega. Delal in skrival se je pri Francu Vimpolšku v Pišecah. Nekega junijskega dne 1943 je Petaci peljal voz sena proti Vimpolškovemu domu. Ta dan je bil v Pišecah in okolici spet v akciji brežiški vermanšaft in sonderštrum – posebna formacija kočevskih Nemcev. Nekako sto metrov pred hišo Jožeta

Ivan Škvarča-Modras, komandant Kozjanske čete, narodni heroj, padel 20. decembra 1943 v boju pri Šempetru

Kostevca je Pajdaš z dvema vermanoma ustavil voz. Petaci se je prestrašil, ker ni imel dovoljenja za bivanje v Pišecah. Skočil je z voza in zbežal preko Kostevčevega travnika proti gozdu. Pajdaš in verman sta streljala na bežečega Petacija in ga smrtno ranila. Ranjenega so privlekli na dvorišče Kostevčeve domačije. Petaci je v zadnjih trenutkih življenja opazil pri vratih Kostevčeve hiše Milko Kovačičevo. S premikanjem roke in ust jo je prosil za vodo. Ko mu jo je prinesla, jo je prosil še za žganje, vendar ga ni mogel več izpiti. Kozarec je prinesel k ustnicam, takrat pa mu je iz ust privrela krvava pena in se pomešala z žganjem v kozarcu. Tedaj mu je Pajdaš iztrgal kozarec žganja iz rok, mu cinično nazdravil in z užitkom izpraznil kozarec s krvjo pomešanega žganja.

Takšen je bil Gustl Pajdaš, kulturbundovec in vodja vermanov iz Brežic. Na žalost ni bil edini, ki je tako ravnal z našimi ljudmi.

Julija 1943 sta padli v Pišecah še drugi dve žrtvi. Takrat se je žandarmerijska patrulja iz Pišec vračala iz Podgorja in srečala Jožeta Habjana in njegovega sina Franca iz Pavlove vasi. Med njima in patruljo se je vnel prepir zaradi povsem nepomembnih stvari. Patrulja ju je odpeljala v Pišece na žandarmerijsko postajo v današnjem župnišču. Tu so oba Habjana pretepali in mučili.

Kako je mučenje potekalo, nihče ni zvedel. Lahko pa sklepamo, da je moralo biti strašno, saj so si žandarji zatem izpirali krvave roke in uniforme v potoku poleg župnišča. Med njimi je bil tudi žandar Švajger, vodnik policijskega psa. Kdo ve, če ni pri mučenju Habjanov uporabljal tudi tega psa. Pretepena, na pol mrtva Habjana je moral Franc Cvetko iz Globokega na kmečkem vozu Mihe Kostevca peljati po poti proti Pavlovi vasi. Nad Pišecami so žandarji pri Kočevarjevi kapelici oba Habjana položili na zemljo ter ju ubili s streli v hrbet. S tem so se hoteli zavarovati pred svojimi predpostavljenimi in prebivalci Pišec, češ da sta hotela žandarjem pobegniti in so zato streljali za njima. Še isti dan so ju pokopali na sejmišču pri pokopališču v Pišecah.

Po končanem mučenju v župnišču je žandar Ferenčak iskal na cesti pred župniščem osebo, ki bi očistila kri v sobi, na hodniku in stopnicah žandarmerijske postaje. Ustavil je mimoidočega Antona Preskarja iz Piršenbrega in zahteval, naj očisti okrvavljene prostore. Preskar tega ni hotel storiti. Ferenčak ga je za kazen zaprl v posebno sobo, pripravljeno za mučenje. Najprej ga je oklofutal, nato pa prinesel dva metra dolgo klop. Preskar je moral leči nanjo na hrbet, oni pa ga je s pestmi udarjal v trebuh in pri tem neprestano ponavljal: „Povej, kje so banditi!"

To mučenje je po daljšem času komandir postaje prepovedal, ker ni Preskar ničesar izdal. Preskarja so nato poslali na prisilno delo v rudnik Senovo, od koder je že prvi dan ušel ter se takoj pridružil partizanom. Kot borec s partizanskim imenom Tomaž je sodeloval v spopadu in lovu žandarjev v Pavlovi vasi decembra 1943, kjer je bil ubit tudi njegov mučitelj Ferenčak. Ker Preskar ni hotel očistiti župnišča, je Ferenčak našel novo žrtev. Bil je to Pepi Habjan, sin oziroma brat ubitih Habjanov. S svojo srajco je moral oprati okrvavljene prostore v župnišču in niti slutil ni, da briše očetovo in bratovo kri.

To so samo nekateri primeri nečloveškega okupatorjevega nasilja nad prebivalci Pišec, ki ga ti ne bodo nikoli pozabili.

● Naša četa pred decembrskimi boji 1943

Decembra 1943 nas je bilo v Kozjanski četi petindvajset borcev, večji del iz vasi sedanje brežiške občine. Komandir čete je bil junaški prvoborec Ivan Škvarča-Modras, ki so ga leta 1951 proglasili za narodnega heroja. Modras ni bil samo odličen organizator in hraber borec, ampak smo ga cenili tudi zaradi njegovega izuma. Svojo puško si je predelal tako, da je osnovnemu magazinu dodal saržer puškomitraljeza. Tako je lahko v magazin svoje puške spravil 22 nabojev. Ta puška mu je odlično delovala in vsem nam je bilo žal, da so jo potem, ko je Modras padel v borbi za Šempeter, dobili v roke nemški graničarji.

Komisar naše čete je bil Joško Planinc-Kostja, ljubljanski dijak, zelo razgledan in priljubljen med borci in prebivalci. Skoraj polovico borcev v četi pa je bilo ubežnikov iz nemške vojske. Množično dezertiranje iz nemške vojske se je sicer začelo šele v začetku leta 1944, ko se nam je samo v januarju in februarju pridružilo okrog štirideset borcev – ubežnikov iz nemške vojske. Doma so bili iz Pišec, iz Sromelj in drugih krajev Kozjanskega in Posavja.

Borci Kozjanske čete smo bili oboroženi s puškami manlihericami in mausericami. Imeli smo tudi dva puškomitraljeza, pred borbo v Šempetru pa smo dobili še dva puškomitraljeza od skupine slovenskih partizanov, ki je prišla k nam iz Hrvaškega Zagorja. Ta skupina enajstih borcev je prišla v Kozjansko četo pred bojem v Šempetru. Razen navedenega orožja smo imeli še tri brzostrelke, nekaj pištol in vsak borec po eno ročno bombo, nekateri tudi več. Bombe so bile različnega porekla, defenzivne in ofenzivne. Primanjkovalo pa nam je municije, posebno za manliherice, za pištole in brzostrelke.

Četa se je v decembru, vse do borbe pri Šempetru, zadrževala na črti Pavlova vas – Drenovec – Sromlje – Zdole. Hrano so nam prostovoljno dajali prebivalci, večkrat pa smo jo tudi odvzeli pri Kočevarjih, naseljenih po vaseh okoli Globokega in Artič.

Večina borcev je nosila uniforme. Imeli smo nemške vojaške, vermanske in zandarmerijske obleke. Naša obutev je bila za takratne čase naravnost odlična, saj smo imeli v zvoniku cerkve svetega Jerneja pravo skladišče usnja. Zbiranje in uskladiščenje usnja je organiziral Ivan Agrež-Brko. Vsa naša oprema (nahrbtniki, opasači, šotorska krila itd.) je bila večinoma nemška.

Razpoloženje borcev je bilo odlično. Želeli smo si akcij in bojev, da bi se maščevali okupatorju in njegovim hlapcem za vsa nasilstva, ubijanja in strahote zagrešene nad našimi ljudmi, posebno še na ozemlju, kjer se je zadrževala naša četa.

● Spopad izvidnice Kozjanske čete pri Sokolu

11. decembra 1943 je bila skupina borcev Kozjanske čete v izvidnici v okolici Šempetra. Izvidnico je vodil komandir čete Ivan Škvarča-Modras, z njim pa so bili borci: Alojz Simonišek-Stane, Anton Agrež-Brkič, Ivan Žerjav-Arko in Martin Sumrak-Franci.

Ko je bila izvidnica vzhodno od Šempetra na grebenu pri „Sokolu", je iz Šempetra proti Bizeljskemu pripeljal kamion nemške naselitvene družbe, ki je vozil govedo. Modras je takoj ukazal, naj ga izvidnica napade. V napadu so težko ranili voznika kamiona, ubili enega in laže ranili drugega spremljevalca. Štiri goveda so ubili, nekaj pa laže poškodovali. Čeprav je bil voznik težko ranjen, mu je uspelo pobegniti s kamionom proti Bizeljskemu.

Takoj po napadu na kamion sta se pojavila dva graničarja in pričela streljati na borce. Naša izvidnica ju je v hipu obkolila in prisilila k predaji. Nato pa sta iz gostilne pri Sokolu (lastnik Jazbec) napadla izvidnico dva oborožena Kočevarja. Enega so borci ubili takoj pred gostilno, drugemu pa je uspelo pobegniti v gozd za hišo. Čez nekaj časa je pobegli Kočevar ponovno navalil iz gozda na naše borce, ki so na dvorišču gostilne zasliševali ujeta graničarja. Kočevarju se je posrečilo s hitrimi skoki priti do hleva in se skriti na podstrešje. Vsekakor je mislil, da bo s podstrešja hleva lahko varno in učinkovito streljal na nas. Toda v tistem trenutku, ko se je vzpenjal na hlev, je eden naših borcev skočil k hlevu in iz varnega zakloniščа hlev zažgal. Ko je Kočevarju postalo na podstrešju prevroče, je skočil na dvorišče, tam navalil na Antona Agreža-Brkiča, ki je stal ob zahodnem zidu hiše. Izstrelil je rafal proti Brkiču, a ta je bil hitrejši: odskočil je in med padanjem na zemljo sprožil smrtonosni strel v napadalca. Omahujoči Kočevar pa je zalučal brzostrelko nad glavo v bližnje grmovje ob gorečem hlevu, samo da je ne bi dobili v roke partizani. Tudi ta zadnja želja se Kočevarju ni izpolnila. Brzostrelko smo našli; z njo se je oborožil Anton Agrež-Brkič.

V eni izmed gostilniških sob smo likvidirali oba graničarja, ki sta streljala na naše borce in hotela pobegniti v trenutku, ko smo imeli opraviti s Kočevarjem pri hlevu. Pripomniti moram, da tistih nemških graničarjev ob Sotli, ki hote niso nič vedeli ali slišali o naših akcijah, nismo kaznovali niti mi niti zagorski partizani. Rezultat našega spopada pri Sokolu pa je bil: likvidirana sta bila dva graničarja, ubita dva Kočevarja in en spremljevalec kamiona. Mi nismo imeli izgub, zaplenili pa smo brzostrelko, dve puški mauserici in eno lovsko puško.

O tem spopadu pri Sokolu je komandant varnostne policije za Spodnje Štajersko SS – Hauptsturmfuehrer Taudorf zaupno poročal SA – Oberfuehrerju Steindlu, zveznemu vodji štajerske domovinske zveze, naslednje: „Približno sto banditov, ki so bili oboroženi s težkimi strojnicami, je do tal požgalo gospodarsko poslopje Franca Taupferja pri Šempetru pod Svetimi gorami. Pred gospodarskim poslopjem so našli mrtveca, ki ga do sedaj še niso mogli prepoznati. V stanovanjski hiši ležita dva mrtveca ... Gre najbrž za graničarje."

Iz tega poročila lahko vidimo, kakšen strah so ta dan s svojo akcijo povzročili Nemcem kozjanski partizani na tem delu okupacijskega ozemlja. Še bolj panično pa je moralo biti poročilo žandarmerijske postaje iz Šempetra Taudorfu, ki je kot vojak in policist od podrejenih sprejeto poročilo Steindlu gotovo olepšal in vsaj za polovico zmanjšal podatke o številčni moči in oboroženi partizanov.

Če bi takrat operativna enota na Kozjanskem res štela sto partizanov oboroženih s težkimi strojnicami, bi gotovo bile vse manjše okupatorjeve postojanke v resni nevarnosti. Naj povem še to, da v spopadu pri Sokolu ni sodelovala nobena izmed obeh naših lahkih strojnic, ki smo ju takrat Kozjanci imeli, pa tudi nobene brzostrelke nismo uporabili, ker jih do tedaj sploh nismo imeli.

Kozjanska četa se je nekako od 10. decembra do napada na Šempeter zadrževala v gozdovih na črti Zdole – Sromlje – Drenovec – Pavlova vas.

(SE NADALJUJE)

Vsak, kdor je doslej s pisano ali govorjeno besedo obujal dogajanja v vojnih letih 1941–1945 na ozemlju v trikotu med Savo in Sotlo, je ugotavljal, da so ta zemlja in njeni ljudje doživljali svojevrstno, še posebej težko usodo. Od Vidma prek Libne, Drenovca in Špička do obsoteljske ravnine pri Sedlarjevem je približno potekala mejna črta, do katere je bila naseljena nemška narodnostna manjšina raznih barv: Kočevarji, Besarabci, Tirolci, Bukovinci. Ta pisana druščina nemštva je bila prepričana, da bo ta del slovenske zemlje postal njihov trajni dom in so se zato z domačimi kulturbundovci izrazito sovražno obnašali do Slovencev onstran naselitvene črte, še posebej pa do tistih, ki so se selitvi izognili z begom. V njih so videli – sicer upravičeno – bodoče partizane, ki ogrožajo njihov novi dom. Za boj proti partizanskim enotam so bile tu vedno pripravljene policijske sile in žandarmerija, razmeščene v vseh večjih krajih, pa tudi iz nemških naseljencev sestavljene enote vermanšafta so predstavljale pomembno vojaško moč okupatorja.

Zato so bile resnično boleče izgube, ki so jih doživele v prvih dveh vojnih letih partizanske enote na ozemlju, ki ga danes imenujemo Kozjansko. Konec julija 1941 so v zgodnjem jutru streli policistov v Dobravi pri Brežicah končali življenje desetim članom uporniške skupine iz Krškega. Že avgusta je v Zavškovem mlinu pri Šentrupertu padla I. celjska četa, konec novembra 1941 je bila v Gorjanah pri Podsredi uničena Brežiška četa. S težavo in spet za ceno velikih žrtev je raslo partizanstvo na Kozjanskem v letu 1942. Konec avgusta je padla v roke sekretarka kozjanskega okrožja Tončka Čečeva s svojimi političnimi sodelavci, precej izgub pa je takrat imela tudi četica, ki jo je vodil Ivan Škvarča-Modras.

Jeseni 1942 je partizansko bojevanje na Kozjanskem nadaljeval bataljon, ki ga je sem poslala druga grupa odredov iz Dobrovelj v Savinjski dolini. Kriva sreča pa je hotela, da je ena četa tega bataljona bila v Osredku ob potoku Močniku 18. februarja 1943 uničena, zato je pomlad dočakala samo ena četa, ki je pozimi 1942/43 taborila v okolici Kozjega. Poleti 1943 se je od tam premaknila v gozdove severno od naselij Ložce, Sromlje, Pišece. Tej četi so se jeseni 1943 pridružili mnogi domačini iz okolice Bizeljskega in Pišec. Ti so postali jedro Kozjanske čete, potem ko so se septembra 1943 njeni borci, po rodu iz Dolenjske, vrnili s Kozjanskega v dolenjske partizanske enote.

Okupatorji so mobilizirali v nemško vojsko mnogo slovenskih fantov in mož, na raznih frontah so izgubili življenje, mnogi pa tudi zdravje. Tudi na Kozjanskem je okupator z mobilizacijo slabil narodnoosvobodilno gibanje. Če so le mogli, so Kozjanci iz nemške vojske dezertirali in šli v boj proti Nemcem. Mnogi so stopili v partizanske vrste že kar doma na Kozjanskem. To so bili odlični borci, kurirji, mitraljezci, komandirji vodov, komandirji in komisarji čet ter bataljonov. Zaradi izkušenj na raznih frontah lahko trdimo, da so jih Nemci pravzaprav vojaško dobro izurili za boje proti sebi.

Tovariš Milan Kostevc, avtor teh spominov in sam borec čete, se spominja, da so bili v decembru 1943 v četi naslednji borci: Ivan Škvarča-Modras, komandir čete, Jože Planinc-Kostja, komisar čete, Karl Slovenc-Branko, Anton Agrež-Brkič, Anton Grmovšek, Anton Varlec-Slavko, Jože Deržič-Marjan, Martin Vretič-Gregor, Franc Kolar-Miško, Ivan Kostevc-Ciril, Milan Kostevc-Marko, Martin Sumrak-Franci, Alojz Simonišek-Stane, Ivan Rožman-Janez, Anton Preskar-Tomaž, Franc Drugovič-Vid, Viktor Lipej-Godec, Milan Alič-Matevžek, Anton Račič-Zvone, Ivan Žerjav-Arko in Stanjko. Obveščevalci in kurirji čete, ki so tudi sodelovali v njenih decembrskih bojih, pa so bili: Ivan Agrež-Brko, Anton Lah-Zmago, Edo Zidarič-Tarzan, Zdravko Gregel-Hrabri, Franc Bertole-Polde, Alojz Večko-Boris in Minka Grmovšek-Vida. Verjetno seznam borcev ni popoln in v njem manjka še nekaj imen.

Četa je s svojimi akcijami v okolici Pišec prizadejala okupatorskim oblastnikom precej škode in skrbi. Zaradi njenih drznih in uspešnih akcij je okupator precenjeval njeno številčno moč. Menil je, da ima opraviti „z izredno aktivno partizansko enoto z okrog 60–100 mož".

Višek je aktivnost kozjanske partizanske čete dosegla v skupnem napadu z Zagorskim bataljonom na utrjeno okupatorjevo postojansko v Šempetru pod Svetimi gorami (danes Bistrica ob Sotli).

Sem je prišla skupina 11 slovenskih partizanov iz Hrvatskega Zagorja, ki so se prej borili v Kalniškem in Zagorskem partizanskem odredu. Skupino so sestavljali: Marjan Jerin, njen vodja, doma iz Podčetrtka; Andi Šepetavc iz Župelevca, Simona Urbančič z Blance, partizanka Marija iz okolice Brestanice, puškomitraljezec Stenka, doma iz Prlekije in šest drugih borcev. Že pred prehodom Sotle je ta skupina partizanov sodelovala 1. 12. 1943 s prvim Zagorskim bataljonom pri napadu na ustaški polk telesne zaščite poglavnika A. Paveliča v vasi Jesensko Cerje.

Podpolkovnik Milan Kostevc – Marko je napisal svoje spomine na boje in delo Kozjanske partizanske čete

Župnišče v Pišecah; med vojno sedež žandarmerije. Tu so mučili očeta in sina Habjana, Preskarja in zavedne Slovence. Žandarmerijsko postojanko je 7. julija 1944 likvidiral I. bataljon Kozjanskega odreda (iz arhiva Posavskega muzeja v Brežicah).

kreis ramn :

———————— aeusserst aktive bande von 60 - 90 mann. terrorueberfaelle und morde. heute 4 gendarmen erschossen und 3 schwer verletzt.

grosse angstpsychose unter den umsiedlern im raume koenigsberg- wisell.

kreisfuehrer swoboda meldet mir versagen der oertlichen exekutive einschliesslich wehrmacht / landesschuetzenkompanien /, die aus prestige und kompetenzon nicht zum schlagen kommen.

- ich setze nach bereits erfolgter zustimmung durch gruppefuehrer roesener vom 18. bis 23. dezember wehrmannschaftsjagdkommando 1: 60 an .

FAKSIMILE NEMŠKEGA POROČILA: Nemško poročilo o napadih Kozjanske čete v okolici Pišec v prevodu: „Okrožje Brežice: Izredno napadalna skupina partizanov od 60 do 90 mož. Teroristični napadi in umori. Danes ubiti 4 orožniki in 3 hudo ranjeni. Med naseljenci okoli Bizeljskega in Šempetra je nastal velik preplah. Okrožni vodja Swoboda sporoča, da so krajevne varnostne sile vključno z vojsko (čete deželnih strelcev) popolnoma odpovedale in zaradi medsebojnih nesoglasij in prestižnih razlogov ne dejstvujejo. Z dovoljenjem grupenfuehrerja Roesenerja bom med 18. in 23. decembrom tu mobiliziral lovski oddelek vermanšafta 1:60."

Na karte, z dlani in iz kave...

Prva: »Križ božji, koliki milijoni! Pravo bogastvo!« Druga: »Denar na vidiku, morda celo sto jurjev!« Tretja: »Oprostite, toda bogati ne boste nikoli!« Kateri naj verjamem?

Stara ruta, očala in oster pogled so pripomočki, s katerimi se lahko hitro spremeniš v vedeževalko, četudi samo za šalo v krogu prijateljev. Poskusite še vi, je prav zabavno!

Tudi pri nas imamo tri stare ženske, h katerim se po prerokbe zatekajo od blizu in daleč. Dve sta v Metliki, ena v Bubnjarcih. Pri vseh treh sem bila na isti dan, toda moti se, kdor misli, da zdaj vem, kaj me čaka. Tudi pri njih se pojavljajo različna »stališča« do moje usode. Edine so si bile le v tem, da imam sovražnike. To pa bi mirne duše lahko rekle kateremukoli novinarju na svetu.

SIMPATIČNA „ČAROVNICA"

Teto Srečko, sicer pa Greglovo Nežo, 86-letno, h kateri so dolgo let v Metliko hodili od blizu in daleč, sem našla zdaj v domu počitka. S cigareto v roki je vodila pogovor v svoji sobi in bila je takoj pripravljena ustreči.

„Danes so mi karte pokazale visok obisk in evo ga! Kar se pokaže v kartah, drži kot pribito," je rekla, mimogrede pa upravnico od veselja poljubila, ker ji je dovolila zvečer izhod do domače hiše, kjer se kvarta na živo in mrtvo.

– Pa znate res uganiti preteklost in napovedati za naprej? – jo nejevolno vprašam.

„S tem se ukvarjam 63 let. Bilo mi je 15 let, ko me je tega naučila 112 let stara ženska. Imela sem tudi knjigo in skrivnostni ključ, a so mi oboje ukradli v Avstriji. Uganem vsakemu za nazaj in za naprej. Tudi kmetom lahko pomagam pri prašičih. Precej me hodijo spraševat. Vas še kaj zanima? Sem dvakrat vdova, bila sem 21-krat v bolnici." Zgovorna in nasmejana mi je zaupala še edino željo: da bi smela kdaj prenočiti doma. Ima dobrega tovariša in prijatelja, po katerem ji je zelo dolgčas.

TRI KUPČKE Z DESNO

Za začetek sem morala povedati krstno ime, potem je govorila: „Pazite, če imate odgovorno mesto. Imate sovražnika, hoče vam slabo. Vidim vas v veliki hiši z veliko okni (res je, stanujem v bloku, kjer je 24 strank). Ne dajte se izkoriščati! Veliko ljudem ste pomagali, a nikjer hvaležnosti. Po mami imate v Ameriki osebo (zanjo še nisem nikdar slišala), staro nad 76 let, ki vam še ni nikdar pisala. Ko bo umrla, vas bo iskalo ameriško sodišče. Križ božji, koliki milijoni!" je rekla. „Z glavo jamčim, da boste bogati. Silno bogastvo! Se boste takrat spomnili name?"

– Moja prva pot bo k vam, sem zagotovila teti Srečki. Ko obogatim, vam najmanj 100 jurjev ne uide, – sem ji obljubila.

Ona pa je brbljala naprej: „Sina boste dobili in nekdo vas v službi ogovarja."

Potem sem morala izvleči iz kupa še tri karte z desno roko za bodočnost in tri karte z levo roko za družino.

„Leta 1972 in 1974 boste srečni, ker imate parne številke. Če bi bili pametni in bi šli živet v tujino, bi bili že bogatejši. Vaš mož naj se varuje! Zvečer naj ne hodi sam (krasen nasvet!) in denarja naj ne nosi v žepu (to se ne dogaja). Vi imate moški značaj. Kadar se zaženete, vam pot do cilja nihče ne prepreči. Kupite srečko s številko, na katero ste rojeni.

Z Jugoslavijo bo pa takole: leta 1990 bo razdeljena na tri dele: en del bo nemški, drugi ruski, tretji pa turški ali holandski. Slednje še ni povsem jasno."

Za nameček še torej državni horoskop, pri katerem pa tudi „čarovnici" še ni povsem jasno, kako bo. Ker sta Turčija in Holandija tako daleč vsaksebi, si je težko predstavljati, kako se bodo dajali za našo zemljo.

TRIKRAT S PALCEM V KAVO

Tudi 72-letna Marija Vovk, vedeževalka v sosednji sobi, ni od muh in ne od včeraj v tem poslu.

„Šlogam od mladih nog. Živela sem v Deskovi vasi in cele procesije ljudi so hodile k meni. Tudi s Hrvaškega. Hodila sem tudi po hišah. Plemenitaši so se mi klanjali. Znam na karte, iz roke in iz kave," mi je zatrdila. „Bolj uganem kot marsikatera druga." Brezzoba usta so se razlezla v nasmeh, da bi se skoraj pokazal mali jeziček.

Karte je imela ona pri sebi, jaz imam dlan navado nositi s seboj, toda kave, žal, ni bilo pri roki. Upravnica doma počitka nama je ljubeznivo postregla, da sem lahko izvedela še za usodo na „zoc". Toda ko je prišla kava, je izjavila „čarovnica", da potrebuje še šilce slivovke . . .

Končno je karte premešala, me srepo pogledala v obraz, jaz pa sem morala z desno roko spet naložiti tri kupčke kart.

„Denar je na vidiku! Velika vsota, mogoče celo sto jurjev (že manj kot pri pravi.) Kar so vas prikrajšali v službi, dobite nazaj. Vaše oči so se brisale večkrat. Za delo ste sposobni toda za kmetijo niste. Rečem vam, da vam mož nič ne verjame in čuvajte zdravje (to velja najbrž za vse ženske)! Karte vam kažejo potovanje. Najmanj do Ljubljane, morda celo v inozemstvo."

Potem mi je desno dlan ogledovala, majala z glavo in z utišanim glasom povedala: „Veliko črtic imate, to pomeni veliko dela (lej jo, glej, kaj ugane!). Imate dva otroka. Hčerka je vneta bolj za „štrikarijo". Sin pa . . ."

Tu ga je pošteno polomila. Da bi bila katera od obeh hčera navdušena za „štrikarijo" še ni nihče v družini opazil, razen kadar vidita v izložbi kako lepo pleteno stvar. Kar se sina tiče, ga nimam, zato sem bila toliko bolj pozorna na to, kaj mi bo o njem povedala.

Vaš sin je imel 17 let, ko je šel v partijo. Danes je devica Marija, toda vi niste pobožni. Rdeči ste. Joj, joj, vaš mož, ta je zagrizen! Živeli boste 79 let"

Tretjo napoved mi je dala iz kave. S palcem desne roke sem morala trikrat narediti luknjo v usedlino, polizniti prst, obrniti šalico narobe, nato je prebrala: „Na pogreb greste še ta teden. Venci bodo leteli. Vidim, da boste nekoga povozili, a ne boste sami krivi (zanima me, če je taka izjava kaj vredna na sodišču). Imate dve osebi, ki vas strašno črtita. Študiranje vam škodi, v splošnem pa je tu kača in velika sreča."

Zapisovala sem si sproti, kar je rekla, toda kaj so nevezani stavki pomenili, bi morala uganiti še lastna domišljija.

ZADRŽANOST V BUBNJARCIH

Zaradi izredno goste megle sem se na poti od Metlike do Bubnjarc dvakrat izgubila na glavni cesti. Kot bi me nekdo zacopral. Ko sem končno le privozila do železniške postaje v vasi, kjer so mi rekli, da stanuje znana vedeževalka, sem zagledala starejšo žensko z veliko metlo, pred hišo pa dva avtomobila.

Pa menda ne bo kar zajahala na Klek . . . Kje pa, ženska je le pometala prag. Terezija Polimac je pravzaprav najbolj znana vedeževalka našega območja, ugotovila pa sem, da je tudi resna in zadržana. Povedala sem ji, da obiskujem domače „čarovnice" in da bi jo rada dala v časopis, a je slikanje odločno odklonila.

„Ne in ne! Meni je že vseeno, toda ne maram zaradi otrok, ker bi se smejali. Sin je ugleden, živi drugje in že tako zaradi kart in mojih strank ne hodi domov. Naša družina ni kar tako. Moža in dva sinova so ubili ustaši. Tudi jaz sem delala za partizane."

– Kje in kdaj ste se vi naučili vedeževanja?

„Bila sem 13-leten otrok, ko smo imeli doma cirkus in vrtiljak. Potovali smo iz kraja v kraj. Z nami je bil učen mož – Malajec, ki me je teh znanosti naučil. On je bil nekaj izrednega. Čarovnik v pravem smislu. Bil je zmožen celo človeku vzeti življenje . . ."

– K vam baje romajo še danes po napoved usode?

„Pridejo z avtom, z vlakom ali pišejo. Kdor pošlje sliko, mu tudi odgovorim, samo tak horoskop ni tako zanesljiv kot v osebnem stiku. Ne gre mi toliko za zaslužek, saj imam skromno pokojnino, temveč za neke vrste zabavo. Končno pa tudi ustrežem ljudem, saj mi ne dajo miru. Po navadi se zatekajo k vedeževalkam taki, ki jim gre v življenju narobe."

– Lahko zase tudi uganete bodočnost?

„Seveda lahko, toda nočem. Strah me je. Raje živim v nevednosti." Kaj več iz nje nisem mogla izvleči, čakajoče stranke pa so bile tako prijazne, da so mene pustile naprej. Ko je vrgla karte spet v tri kupčke, je rekla:

„Kaže vam društveni sestanek (da je mogoče kaj takega napovedati, me zelo preseneča!). V bližnji okolici imate babo, ki vas zelo sovraži. Je gola nevoščljivost, a vam z njo ne bo prišla do živega. Kot otrok niste mislili, da boste imeli tako življenje. Trdna volja vas poganja naprej. Pri vas ne bo šlo vse gladko. Zloba vas bo spremljala povsod, med ljudstvom in v službi. Večkrat ste bili razočarani. Imate pa dobre prijatelje. Družinsko življenje ni urejeno. Več vam je do službe kot do doma. Dobro, da niste prenagli v besedah in da vi zlobe ne poznate. Čez dva ali tri leta se vam bo življenje umirilo. Imeli boste trden dom, k čemer bo pomagala moška oseba. Zdravje in materialno stanje dobro, ali oprostite, bogati ne boste nikoli!"

Tako mi je vzela še poslednje upanje na milijone, ki mi jih je tako zagotovo napovedala teta Srečka.

NIČ NEVARNEGA

Moja naloga je bila opravljena. V enem dnevu sem obiskala tri domače „čarovnice" in njih besede vestno zapisovala. Povsod sem imela priče. Upam, da davčna uprava ne bo zaradi tega iskala čezmernega in neupravičenega bogatenja prav pri treh starih ženskah, ki z vedeževanjem prislužijo za priboljšek, za kavico in za cigarete.

Meni so se zdele vse tri prav simpatične, zlasti prva. Najbrž ne delajo posebne škode. Če se k njim zatekajo obupani in zagrenjeni po prerokbe, je to zgolj psihološka tolažba. Kdor verjame, naj upa, komur napovedo nesrečo, naj se čuva. To ne more nikomur škodovati. Če se na primer kdo zadovolji s prerokbo: potovali boste do Ljubljane ali še dalj morda v inozemstvo, je za današnje čase skromen. Prav lahko izjavi: „Ženska je prav napovedala". Tudi če karte pokažejo, da pojdeš v bližnji prihodnosti na društveni sestanek, je kot pribito, da se bo prerokba izpolnila. Ali če vedeževalka reče: pazite na svoje zdravje, kot so meni dejale vse tri, lahko sklepam, naj se varujem prepiha, mrzle pijače in čezmernega dela. Mislim da tudi ni nevarno izjaviti: vaše oči so veliko prejokale. Čigave pa niso?

Če pa dandanes v dobi pristanka prvega zemeljskega telesa na Marsu kdo „čarovnico" vpraša, kaj je prašiču, če je kruljav, namesto da bi poklical veterinarja, potem menda ni prehuda kazen za nevednost, če pogine. Prašič namreč.

Ker sem dokaj odprte glave, imam pa tudi nekaj prakse iz treh vedeževalskih srečanj, si drznem že sama napovedati našim bralcem nekaj stvari za preteklost, kaj jih čaka v letu 1972 in kako naj se ravnajo, da bodo srečni.

HOROSKOP LETA:

Za nazaj: Kdor ima na dlani veliko črtic, je delavoljen. Veliko je prestal. Če ima nohte negovane, pomeni, da dela pri boljšem stroju ali v pisarni, sicer je kmet. Če ste razburljivi, je slabo za vas in okolico, če ste dobrodušni, vas imajo povsod radi.

Za naprej: Če ste mladi in si želite fanta ali dekle, se čimbolj umivajte, ravnajte se po modi in se prijazno smehljajte, pa vas bodo povsod spremljale poželjive oči. Tudi za starejše ni nič prepozno! Vdovci, razočaranci, osamljeni na stara leta lahko povsem zanesljivo najdejo sorodno dušo in srečo na jesen življenja, če dajo oglas v Dolenjski list.

Glede denarja pa tako: bogastvo ni vse, me je tolažila že Polimaceva, ki veliko več ve, kot jaz. Potem bo že držalo. Kdor pa le ne more utišati želje po denarju, naj kupi srečko ali bolje še več srečk državne loterije s končno številko datuma svojega rojstva.

Konec koncev gre to tudi v dobrodelne namene.

RIA BAČER

Dom Terezije Polimac, ene najbolj znanih vedeževalk pri nas in tudi ene poslednjih žensk tega poklica. Tudi „čarovnicam" danes že konkurirajo računalniki. V večjih mestih imajo avtomate na ulicah, kamor vržeš denar, ven pa pride listek s točno napovedano usodo. Pri ročnem in strojnem horoskopu pa gre za isto: komur je to v tolažbo ali zabavo, naj plača!

Teta Srečka je dobrodušna starka. Povsem prepričljivo mi je napovedala milijone. Odkar živi v domu počitka, strank ne sprejema več, razen ob semanjih dneh, ko si izprosi dopust do domače hiše.

Marija Vovk ima dolgoletno vedeževalsko prakso. Ko je bila mlajša in je imela doma precejšnjo družino na borni kmetiji, je hodila brat usodo tudi po hišah. Marsikdaj je s tako prisluženim denarjem nasitila otroke. Zdaj pa: vedeževanje bolj za zabavo kot iz potrebe.

SEDEM USPEŠNIH LET ZA ZDRUŽENO PODJETJE

vse, od a do ž ima za vas preskrba

V obdobju 1964—1971 je Preskrba zgradila štiri nove trgovine in preuredila 16 trgovskih poslovalnic — Do leta 1974 bo stala na levem bregu Krškega nova blagovnica — Denar zanjo podjetje že nalaga

Preskrba v Krškem je podjetje, ki ga je 1964 rodila združitev treh trgovskih organizacij v občini. To so bile: Otok iz Kostanjevice, Resa iz Krškega in Preskrba s Senovega. Od ustanovitve do danes se je promet povečal za trikrat, a število zaposlenih se je pomnožilo le od 124 na 148. Kolektiv je torej dobro in razumno gospodaril.

Lanska jesen je bila za bodoči razvoj Preskrbe odločilna. Besedo je imel vsak član kolektiva in na referendumu se je lahko prostovoljno opredelil za nekajletni načrt modernizacije ali ga zavrnil. Glasovanje se je končalo v prid napredka.

V dolgoročnem razvoju podjetja ima prvo mesto blagovna hiša, ki bo stala na levem bregu Save nasproti pošte in sedanjega marketa. Nova blagovnica bo obsegala 3445 metrov koristne površine v treh nadstropjih. Združevala bo klasično prodajo blaga s samopostrežbo in samoizbiro. V njej bo naprodaj vse, kar potrebuje kupec zase in za svoj dom.

Zamisel že zdavnaj ni več v oblakih. Glavni projekti so narejeni in podjetje ima v rokah tudi lokacijsko dovoljenje z vso dokumentacijo, ki sodi zraven. Blagovnica na Vidmu bo zaposlovala 40 ljudi v eni izmeni. Graditi jo bodo začeli leta 1973 in jo odprli v začetku 1974. Za denar ne bo zadreg. Podjetje že tri leta oroča po milijon dinarjev za investicije pri Dolenjski banki in ta mu bo na skupno vsoto vezala posojilo.

ŠE ŠTIRI SAMOPOSTREŽNE TRGOVINE

Za uresničenje drugih načrtov bo potrebovala Preskrba nekoliko odmora, da se bo spet kaj nateklo v izpraznjeni mošnjiček. Samo na denar iz podjetja tedaj namreč ne bo več mogla računati.

Potrebe v občini že danes nakazujejo, kje bo treba izpopolniti mrežo trgovskih poslovalnic. Med temi kraji bo moralo priti na vrsto Senovo, kjer nameravajo v stavbi bivšega Konzuma urediti sodobno samopostrežno trgovino. Za samopostrežnico v Kostanjevici so načrti že napravljeni, za samopostrežno trgovino v Leskovcu pa je Preskrba kupila zemljišče že pred dvema letoma. Samopostrežbo bo podjetje uredilo tudi v Brestanici, pod streho gostilne „Pod lipo".

BOGATA IZBIRA PRIJETNO PRESENEČA KUPCE

Krčani so te dni dobili na desnem bregu Save lepo trgovino tipa market. Podjetje jo je odprlo v stari hiši, ki so ji tudi na zunaj dali prikupnejšo podobo. Ta trgovina je prišla na pomoč stari samopostrežbi, prvi v Krškem in Spodnjem Posavju, ki je za mesto postala kmalu premajhna.

V novem marketu dobi gospodinja vse, kar potrebuje za vsakdanjo rabo: kuhinjsko posodo, steklenino, porcelan, namizne prte, brisače, kuhinjske krpe in druge gospodinjske potrebščine, kruh, zelenjavo, meso in druga živila.

Gospodinje je prijetno presenetila zlasti izbira v mesnem oddelku, kjer lahko kupijo pakirano ali sproti nasekano meso, suhomesne izdelke, perutnino v kosih in vse vrste drobovino. Tudi sicer je izbira v novi trgovini večja, kot so si jo v utesnjenih prostorih lahko privoščili doslej.

Kolektiv Preskrbe je po združitvi pred sedmimi leti nalagal velike vsote v obnovo in graditev trgovin. Na novo je Preskrba zgradila market na Vidmu, market na Senovem, ustanovila je trgovino v Kostanjevici in trgovino v Kališevcu. Obnovila je ves avtopark in preuredila 16 trgovskih poslovalnic, v katerih je za 100 odstotkov povečala prodajne prostore.

Nov MARKET v Krškem je sedaj najlepša prodajalna v tem kraju

Trgovsko podjetje PRESKRBA, ki skrbi za napredek trgovine v krški občini, je pred kratkim odprlo dve novi prodajalni: živilsko samopostrežbo MARKET in prodajalno UNIVERZAL

vsako četrto sredo dvojni obseg revije za isto ceno 2,50 din.

pri vseh prodajalcih časopisov že 28.12.

Jana

sodoben ženski tednik 1-1 29.dec.1971 cena 2.50

MOŽJE, TO SE VAS NE TIČE!

Vsak teden bo vaš gost SANDI ČOLNIK

najnovejši roman Antona Ingolича: LEPA VIDA V NEIZPROSNI SEDANJOSTI

življenje: Od vašega doma do angleškega dvora

MODA: Od Ljubljane do Pariza

NI VAŠEGA VPRAŠANJA BREZ NAŠEGA ODGOVORA

SKUPŠČINA OBČINE TREBNJE

OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
OBČINSKA KONFERENCA ZMS

Kolektivom in občanom čestitamo za novo leto 1972 in jim želimo veliko delovnih uspehov!

tipske industrijske hale

trebanjska industrija montažnih objektov trebnje

trimo

trimo projektira, proizvaja in montira montažne objekte iz lahkih jeklenih konstrukcij »na ključ«:

- industrijske hale (tudi z žerjavnimi progami)
- skladišča — hangarje
- servisne in športne objekte
- rezervoarje in cisterne za industrijo in gospodinjstva

investitorji — graditelji — potrošniki, obrnite se na trimo, trebnje, telefon (068) 38-030, 38-031, 38-125.

Poslovnim prijateljem in občanom čestitamo za novo leto!

Kmetijska zadruga TREBNJE

Našim poslovnim prijateljem in kooperantom čestitamo za novo leto!

TRELES TREBNJE

prej Mizarska delavnica TREBNJE

Izdelujemo pohištveno opremo vseh vrst. Za novo leto iskreno čestitamo!

OPEKARNA KANIŽARICA

Izdelujemo opečne in betonske zidake. Čestitamo za novo leto 1972!

Gostinsko podjetje GRAD MOKRICE

Gostom čestitamo za novo leto 1972!

Papirkonfekcija KRŠKO

CIKLOSTIL PAPIR VSEH VRST ● SPECERIJSKE VREČICE S TISKOM IN BREZ ● VSE VRSTE ŠKATEL IZ VALOVITE LEPENKE IN KARTONA S TISKOM IN BREZ ● VSE TISKARSKE USLUGE

Poslovnim prijateljem in občanom čestitamo za novo leto!

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO IN MALO

KRKA BREŽICE

Cenjenim potrošnikom čestitamo za novo leto in se hkrati priporočamo za obisk tudi v letu 1972!

GOZDNO GOSPODARSTVO BREŽICE

Cenjenim potrošnikom nudimo svoje proizvode in storitve po dnevnih cenah. Za novo leto čestitamo!

Rudnik rjavega premoga KANIŽARICA

Čestitamo za novo leto 1972!

RIKO

Izdelujemo pluge in razno kovinsko opremo.

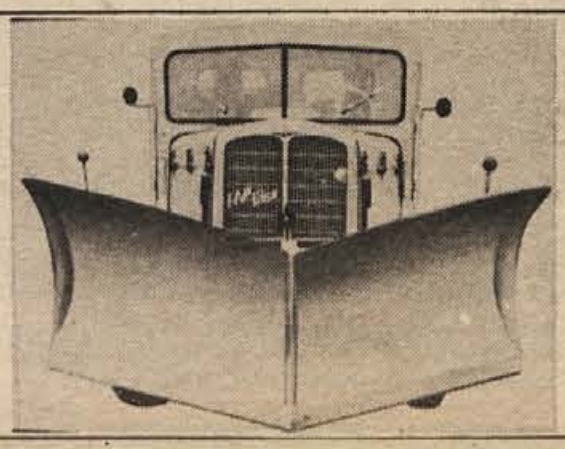

RIBNICA

Čestitamo za novo leto!

hotel »pugled« KOČEVJE

Za novo leto obiščite naše obrate! Cenjenim gostom želimo veselo novo leto.

kultura in izobraževanje

Šalijev večer

Drevi ob 21. uri bo na prvem programu ljubljanskega radia literarni večer, posvečen pesniku Severinu Šaliju iz Novega mesta. V tem tričetrturnem sporedu bo pesnik pripovedoval o svojih pogledih na umetnost, dramski igralci pa bodo predstavili večje število Šalijevih pesmi, ki do zdaj zvečine še niso izšle v knjigi. Poleg tega je pesnik dodal temu izboru nekaj pesmi, ki pojo o Dolenjski, o Trški gori. Po naključju bo večer posvečen tudi Šalijevemu osebnemu jubileju – 60-letnici, ki jo je praznoval oktobra.

Film o rudniku

Fotoamater in kinoamater France Brus iz Kočevja bo začel snemati dokumentarni film o kočevskem Rudniku. Uprava Rudnika je za snemanje filma pokazala veliko razumevanje filma Brusu tudi dovolila, da lahko snema tudi notranjost, se pravi v rudniških rovih.

Kočevskemu rudniku so dnevi šteti. Rudarji se bodo izučili za kovinarje in se zaposlili v ITASU. France Brus pa bo za pozne rodove ohranil dokument, da je na Kočevskem včasih bil premogovnik.

Kadar zapojo proizvajalci

Prvi samostojni koncert pevskega zbora tovarne zdravil »Krka« iz Novega mesta — Prireditev, ki potrjuje, da so v »Krki« dobro zastavili

Dopoldne so ustanovili tovarniško kulturno-umetniško društvo, zvečer pa so imeli že prvi javni nastop v Novem mestu: samostojni koncert pevskega zbora pod vodstvom prof. Janeza Žnidarja, med koncertom pa se je predstavila dramska skupina z recitalom pesmi ljudi, ki so zaposleni v tovarni zdravil. To je bilo v petek, 17. decembra, s to prireditvijo pa so proslavili tudi minuli občinski praznik.

Za prvi samostojni koncert so pevci „Krke" pripravili izbor partizanskih in ponarodelih pesmi ter odlomke iz znanih oper. Poslušalci so z aplavzom nekajkrat „izsilili", da so pevci, med katerimi so „Krkini" direktorji, magistri, inženirji, tehniki in „navadni" delavci, prenekatero pesem ponovili. Zasluge za to je imel tudi sam dirigent Žnidar, ki se mu je zdela dvorana premrtva, pa je nekajkrat stopil pred mikrofon, češ: „Nagradite vendar pevce, ki so morali žrtvovati veliko prostega časa, da vam lahko zdajle pojo!"

Izbor v prvem delu koncerta je obsegal: Pirnikovo „V nove zarje", partizanski „Po dolinah in po gorah" in „Na oknu", puntarsko „Le vkup, uboga gmajna", Kozinovo „Našo zemljo" in Gobčevo „Jugoslavijo". V drugem delu pa so zapeli: Pregljevo „Venite, rožce moje", Adamičevo „Vsi so prihajali", Simonittijevo „Plovi, plovi", Žnidarjevo „Bohinjsko" in odlomka iz oper: zbor iz „Prodane neveste" B. Smetane in zbor sužnjev iz Verdijeve opere „Nabucco".

„Pesem – to je dih duše," so zapisali prireditelji na vabilu za ta koncert. In prav tak dih je bilo čutiti ves petkov večer v dvorani Doma kulture v Novem mestu, kjer so proizvajalci „Krke" prelili v akorde sami sebe.

I. ZORAN

Kočevje: »Meh za smeh«

Lutkovno igrico „Meh za smeh", ki jo je napisal Matej Rode, študirajo kočevski lutkarji, ki jih vodita Matija Glad in Olga Lenac. Z njo bodo še letos pred novim letom nastopili 6-krat, nekajkrat pa še po novem letu. Lutkovnih predstav ni bilo v Kočevju že tri leta. Ročne lutke za to igrico, ki traja tri četrt ure, je izdelal Matija Glad.

Novo mesto: lep koncert

Violinist Carlo Chiarappa, italijanski rojak, ki poučuje glasbo v Bruxellesu, je 16. decembra priredil samostojen koncert za novomeške gimnazijce. Na sporedu je imel klasike. Na klavirju je umetnika spremljala beograjska pianistka Darinka Mihajlović.

ZA LJUDSKI ŽEP

Knjige Prešernove družbe se tudi prihodnje leto ne bodo podražile: za 40 din jih bo 7. Prihodnje leto bodo med drugim izšla tri nova leposlovna dela: Potrčev roman „Zatler Martin ne bo več za komedijanta", Miška Kranjca kronika kmečkih uporov „Zimzelen na slovenskih tleh" in Tonija Gasparija mladinska povest „Druga mati". Med leposlovnimi deli bo prihodnje leto tudi v slovenščino prevedeni roman Pearl Buck „Potonika".

podčrtano

Slovenski javnosti ni ostalo prikrito, da je bila avgustovska slikarska kolonija ob Krki, katere sadovi – prek 50 del desetih udeležencev – so ta mesec razstavljeni v Dolenjski galeriji, porojena z velikodušno podporo mecena – novomeške tekstilne tovarne.

Ta poteza Novoteksa je po mišljenju prenekaterega udeleženca letošnje kolonije in neredkih posameznikov, predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in drugih, med katere se šteje tudi podpisani, uresničenje tistega, o čemer tudi naši voditelji nenehno govorijo: to je neposreden stik obeh zvrsti delavcev: tistih, ki ustvarjajo materialne, s tistimi, ki snujejo duhovne dobrine. Med njimi ni posredništva, mešetarji s kulturo nimajo tu kaj delati.

Kolikokrat se je vsak dinar tekstilcev iz Bršlina „obrnil" v koloniji, naj računajo drugi, čeprav je v kulturi take vrste nesmiselno govoriti in še bolj nesmiselno kovati rentabilnostne račune. Tiste, ki še vedno dvomijo o tem, da je bil denar pametno naložen, bi lahko še enkrat zavrnil predstavnik Novoteksa Danilo Kovačič, ko je na otvoritvi razstave v Dolenjski galeriji pred slikarji in občinstvom obljubil koloniji znatno pomoč tudi prihodnje leto. Te besede pa so vzele sapo mnogim, ki so ugibali, kaj bo nadalje s kolonijo.

Napačno bi bilo sklepati, da si je Novoteks vzel v zakup vso umetnost, da je z veliko žlico posnel smetano, drugim pa pustil sirotko. Nobenemu podjetju namreč ni prepovedano postati mecen dejavnosti, kot jo podpira Novoteks. Če hočejo podpreti kulturo, naj jo kar. Vse kulturne dejavnosti bi njihovo pomoč sprejele z odprtimi rokami. Novoteks je zgled.

I. Z.

Zakaj odstop?

Lojze Kastelic, direktor Zavoda za kulturno dejavnost v Novem mestu, je sporočil občinski Zvezi kulturno-prosvetnih organizacij, da ne želi biti več njen tajnik. Do novega leta bo še delal na tem položaju, potem pa naj si ZKPO poišče drugega človeka. Njegov sklep o odstopu, trdi, je dokončen.

Kastelic je že pred sejo ZKPO 13. decembra, ki je v tretji točki obravnavala njegov odstop, povedal, zakaj se je odločil za ta precej nepričakovan, a po njegovem mnenju dovolj premišljen in upravičen korak.

„Ne bi rad govoril o polenih, ki so mi jih metali pod noge, sploh ne bi rad prtil očitkov posameznikom, ker bi težko koga izvzel, če bi začel naštevati imena. Resnici na ljubo pa moram povedati, da sem moral kot direktor zavoda in nič manj kot eden odgovornih v ZKPO, odkar sem to funkcijo sprejel, požreti veliko grenkih. Upam si trditi, da bi marsikdo na mojem mestu že zdavnaj zapustil to barko, če bi se mu dogajalo to, kar se je meni."

Kot človek, ki se poslavlja od nečesa, s čimer je bil povezan, v čemer je zapustil delček svojega življenja in precej viden osebni pečat, je Kastelic precej resigniran vrstil razloge za svoj sklep. „Ne razumem, zakaj so vsi mislili, da mi gre za osebno uveljavljanje, če sem kaj zahteval, če sem bil neizprosen v reševanju kulturnih vprašanj. Da so tako mislili, je dokaz očitek z občine, da sem vzel kulturo v zakup. To mi je dokončno vzelo voljo, da bi še naprej vlekel voz, in mi narekovalo sklep, ki ga seveda ne mislim preklicati," je poudaril.

Čeprav je Kastelic svoj odstop utemeljil z osebnimi, tako imenovanimi subjektivnimi razlogi, je hkrati, čeprav ne naravnost, dejal, da ga je na pot take odločitve spravil odnos do kulturnih delavcev, če ne tudi odnos do kulture, zlasti tiste domače. Da na tem področju ni nekaj v redu, je čutiti iz dneva v dan bolj. Ali ZKPO odmira, in če odmira, zakaj odmira, zakaj tudi po ustanovitvi kulturne skupnosti ni dejavnosti, kot so jo ob rojstvu „nove ere za kulturo" letošnjo pomlad tako često obljubljali? To pa so vprašanja, ki se jih najbrž ne bo dalo urediti samo z odstopi in menjavami v vodstvu.

I. ZORAN

Mali kulturni barometer

JUTRI V OPERO – Dijaki in dijakinje novomeške srednje ekonomske šole si bodo jutri popoldne v Ljubljani ogledali Verdijevo opero „Traviata".

MATINEJA O JUBILANTIH – Nedeljsko „vašo matinejo" je Mestno gledališče ljubljansko posvetilo jubilantom – opernim umetnikom: dolenjski rojakinji Vilmi Bukovec, Rudolfu Franclu in Samu Smerkolju.

DANES: V SEVNICI IN KRMELJU – Mladinsko gledališče iz Ljubljane bo danes gostovalo v sevniški občini z mladinsko igro „Ciper in Capek" Wilhelma Buscha. Ob 11. uri bo predstava v Sevnici, ob 16. uri pa v Krmelju.

KREGARJEVA RETROSPEKTIVA – Retrospektivno razstavo del akademskega slikarja Staneta Kregarja so odprli prejšnji teden v Moderni galeriji v Ljubljani. Delo umetnika, ki je bistveno obogatil slovensko likovno umetnost, smo pred leti že videli na Dolenjskem – na podobni prireditvi v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici.

PIONIRSKO DELO – Pri Mladinski knjigi je izšlo obsežno delo „Evropski umetnostnozgodovinski leksikon", katerega avtor je slovenski umetnostni zgodovinar Luc Menaše. Ta bibliografski, biografski, ikonografski, kronološki, realni, terminološki in topografski priročnik likovne umetnosti Zahoda je izšel v 2.500 izvodih in je pionirsko delo na tem področju pri nas.

GRAFIČNI LISTI V KOČEVJU – V Likovnem salonu v Kočevju so odprli prejšnji teden razstavo grafičnih listov akademskih slikarjev Bogdana Borčića in Zdenke Golob. Slikarja predstavljata gledalcu obmorski svet in doživetja. Poznavalci trdijo za Borčića, da je s tem grafičnim sporočilom naredil velik razvojni korak, ki veliko obeta: vedrost.

PRVIČ: SEVERJEVE NAGRADE – V Škofji Loki so ob prvi obletnici smrti velikega slovenskega igralca Staneta Severja – umrl je v Ribnici na Pohorju lani 18. decembra – prvič podelili nagrade iz sklada, ki se imenuje po tem nepozabnem dramskem umetniku. Severjeve nagrade so prejeli: igralec Mestnega gledališča ljubljanskega Vladimir Skrbinšek, igralec Slovenskega ljudskega gledališča v Celju Sandi Krošelj, študentka Akademije za gledališče, radio, film in televizijo Marjana Klanšek in članica DPD Svoboda „Prežihov Voranc" z Raven na Koroškem – Angelca Močnik. V galeriji na škofjeloškem gradu so odprli spominsko razstavo Staneta Severja.

ČUDNA LOGIKA – Leto je pri koncu, republiška kulturna skupnost pa se je spomnila, da še nima denarnega načrta za leto 1971. No, lepa reč, da so hoteli odgovorni tovariši toliko časa vzdržati na kredit! V občinah, tudi na Dolenjskem, so bili pametnejši, saj so sodili, da gresta delovni in denarni načrt skupaj in so ju tako tudi dobili. Kako bo ob letu?

»Od kmečkih uporov do slovenske državnosti«

Lep uvod v proslavljanje kmečkih uporov

Založba Obzorja v Mariboru je letos izdala 122 strani obsegajočo knjižico z naslovom „Od kmečkih uporov do slovenske državnosti". To je po obsegu drobno, toda po vsebini zelo bogato delo.

Dandanes se povsod živo razpravlja o ustavnih spremembah v Jugoslaviji. Za nas Slovence pomenijo te spremembe prehajanje v novo kvaliteto v razvoju narodne suverenosti in socialne zavesti. Zato nas članek Vladimira Krivica „Krepitev slovenske državnosti" (suverene republike – temelj nove države) opozarja na zgodovinsko priložnost, da se slovenski narod v svoji državi konstituira tako, da bo samostojno odločal o razvoju in krepitvi baze svojega narodnega življenja – svojega gospodarstva.

Vseučiliščni profesor dr. Bogo Grafenauer osvetljuje v luči najnovejših zgodovinskih dognanj kmečke upore na naših tleh v 16. in 17. stoletju. Njegov članek „Štirje veliki kmečki upori na Slovenskem" nam živo prikazuje, kako so se pred 400 leti združevali slovenski in hrvaški kmetje v borbi proti fevdalni gospodi za boljše ekonomske pogoje kmečkega ljudstva.

Tej razpravi sledi ponatis članka iz Ljudske pravice z dne 24. dec. 1935 „Najsvetlejši dnevi slovenske zgodovine: slovenski kmečki punti". To je z revolucionarno toplino napisan članek neznanega avtorja.

Oba ta članka vrednotita kmečke upore kot del slovenske zgodovine, saj so upori tudi poslej dolgo tleli in potem leta 1848 izbruhnili v zahtevi po svobodni zemlji. Za ta čas je značilna razprava dr. Frana Ilešiča „Narodno življenje v Slovenskih goricah v letu 1848-49", s katero se hkrati spominjamo stoletnice avtorjevega rojstva. O osebnosti dr. Ilešiča in njegovem pedagoškem in publisitičnem delu so napisali svoje spomine vseučiliščni profesor dr. Janko Jurančič, publicist Božidar Borko, akademik dr. Bratko Kreft in inž. Leon Kavčnik.

Vseučiliščni profesor dr. Fran Vatovec je prispeval članek „Osrednji postavi v slovenskem časnikarstvu na Štajerskem". V njem avtor v bleščečem slogu razgrinja pred nami zasluge slovenskih novinarjev dr. Matije Preloga in Vekoslava Špindlerja pri prebujanju slovenske zavesti na Štajerskem.

Potem so v knjižnici objavljeni še prispevki, ki so močno povezani z Vidmom ob Ščavnici, krajem v Prekmurju, kjer je že od nekdaj živela napredna, narodno zavedna misel in kjer je bilo v času med obema vojnama žarišče kmečko-delavskega gibanja, kjer pa so tudi v časih nedavne okupacije ljudje ponosno dvigali svoje puntarske glave. Tako je med drugim napisal Ivan Nemec članek „Gubčevo izročilo", Ivan Kreft pa spominski članek „Srečanje z Jožetom Lackom in Ivanom Kronovškom". Na koncu je prikazana še zgodovina videmske osnovne šole, ki slavi že dvestoletnico obstoja.

C. S.

Razhod ob jubileju?

Mokronog: v nevarnosti obstoj zbora

Zakaj samo osem namesto običajnih dvanajst značilno ubranih moških glasov, smo se spraševali že na jubilejnem nastopu pevke Vilme Bukovčeve v Trebnjem, ko je mokronoški pevski zbor nastopil v okrnjeni postavi.

Zdaj prihajajo glasovi, da več ne nastopajo vsi pevci, da je eden izmed njih v Mostu pri Mokronogu že ustanovil svojo skupino, skratka, da je obstoj zbora v nevarnosti.

In to prav ob 20-letnici, ki jo je zbor tako poln obetov proslavil v letošnjem maju. Dvajset let so pevci držali skupaj, vadili, se žrtvovali, dvajset let so vložili v delo, da so iz zbora naredili pojem za naše razmere in naše možnosti, zdaj pa da bi šlo to po zlu?

Ne sme iti! Tisti, ki se zavedajo, kaj pomeni narediti dober zbor, vztrajati v težavnih okoliščinah in nenaklonjenih časih, upajo, da bodo mokronoški pevci prešli krizo in spet vsi stopili vkup ter zapeli, tako kot znajo. Mokronog ima lahko samo en dober zbor, ne more jih imeti več, razen seveda, če opusti tradicijo in goji namesto kvalitetnega zbora le „ohcetarske", pivske bratovščine.

M. L.

Film Filipa Robarja

Med predlogami za 46 novih kratkometražnih filmov, poslanih na natečaj, se je komisija odbora za kinematografijo pri republiški kulturni skupnosti odločila za izbor, v katerem sta tudi „Posebna šola za kategorizirane otroke" in „Problemi ostarelih ljudi na vasi" Filipa Robarja – Dorina, novomeškega rojaka.

ivan tavčar
HOLEKOVA NEŽIKA

2

In prišla je v resnici. Zakaj že drugo jutro je klical birič s cerkvenega zida, da je gosposka ukazala na slamnatih strehah samo zidane dimnike imeti. Še to! Do sedaj je letel dim, kjer je hotel, izpod strehe, in ravno tako se je skuhalo. Ali biti je moralo. Postavil sem tisti steber. Nekaj dni sem zamudil in tistemu Gašperju Krivarju, ki je zidal tako postrani, dal lep denar, da mi ga je zmetal vkup. Takole je prišla nesreča čezme tisto pomlad.

Pod okencem tam mnogo noč
pozdrav poljub nam vnemal vroč
Koder

Orali smo, sejali smo, dosti smo imeli opravka. Rž in detelja sta bili do koreninice pozebli in jesensko delo je šlo pod nič. Imel sem dela čez glavo. Podnevi na njivah, a zvečer sem rezal vitre po grmovju. Saj veste, tam doli pod Holekovo hišo je tisti dobri studenec. Poleti je mrzel, pozimi pa mlačen. Tam doli raste leska; če jo odrežeš takoj, kar vidiš, kako rije iz tal. Tam kje sem hodil. Takrat je rastlo ondi nekaj hrastja, debelega in starega. Izmed njegovih korenin pa je tekel vir in po belem pesku je letel navzdol. Tam sem bil jaz v leskah in sem rezal vitre.

Kar je prišla Holekova Nežika in prinesla škaf, rumeno okovan, in ga postavila pod žleb. Hotel sem jo ogovoriti; videla me ni za hrastovjem in gostim vejevjem. Legel je že tudi mrak in za gorami se je takisto rumeno svetilo in na nebu se je videla tu pa tam zvezda. Mračno je bilo tedaj in ravno sem hotel zaklicati: „Nežika!" Kar pride k studencu tisti iz fabrike. Prav hitro je stopil k dekletu in ji pričel nagajati.

„Nežika," je rekel s tistim mehkim glasom in bog ga vedi, kje da je izvedel nje ime. „Nežika, sinoči se mi je o tebi sanjalo."

Dekle se je zasmejalo.

„Prav res," je dejal, „prav res, in sanjalo se mi je, da sem te objel in pritisnil svoja usta tule sem."

Povem vam, prav nič ga ni bilo sram. S prstom se je dotaknil njenih rdečih ustnic, vam povem.

„Tule sem, pa prav tule sem!"

Dekle pa se je le smejalo in dobro ji je delo. Pa saj tudi ni čuda. Ko je tako pred njo stal in si bil klobuk položil tja v travo, je bil s svojimi dolgimi lasmi nalašč zal človek. Ali ni bil še izpustil vse vode z jeza.

Prav blizu k nji je pristopil in ji malo pogladil lica.

„In zdaj, zdaj," je govoril, „vedno mislim, če bo ta moja sanja resnica, Nežika?"

Povzdignil ji je obrazek, menda zato, da mu je videla v tiste priliznjene oči, s katerimi je gledal vanjo.

„Nežika?" je vprašal rahlo.

„Ne vem," je šepnila tako, da sem komaj slišal. Ali že v tistem trenutku jo je vzel k sebi in jo pritiskal na prsi. Moj bog, takole je bilo! Mlada kri, mlado srce, življenje od danes do jutri. Take stvari le mislijo, da je zmeraj pomlad, zmeraj cvetje, in menijo, da so ustvarjene le za ta „mali kruhek". Ali vse pride drugače! Hiša se podere in sapa raztrga streho. Časih zraste pelin tudi v zelniku, kjer ga nihče ne pričakuje. Bog se nas usmili, usmili!

Zdelo se mi je, kakor da bi bilo pri meni nekaj prav globoko zastokalo. Ogledal sem se, in tu je ležal nekdo na tleh. Jaz sem ga pa vendar takoj spoznal. Saj je vedelo vsako otroče, da se bogati Gabričev Tone šteje tako malo od Holekove Nežike.

Ta je bil tu na tleh in je ječal iz prsi. S pestmi pa je tolkel ob tla in z usti se je zagrizel v zeleno travo in si pulil lase in polglasno klel.

Onadva pa sta bila odšla.

„Tonče," sem dejal, „nikar preveč ne vdeluj," sem dejal, „saj ni človek za večno, saj umrje vse," sem dejal in sem ga tolažil.

Prav težko sem ga spravil k sebi v kočo in ondi sem mu postlal pri peči.

Bil je tak, da bi se bil moral bogu smiliti. Nekaj časa je ležal, potem pa je hodil po hiši, spet legel in klel in molil. Moralo je biti blizu polnoči, ko je vstal in rekel: „Domov moram iti!"

„Ostani tu," mu pravim, „saj imaš dobro posteljo."

Ali nič ni pomagalo. Odprl sem mu in šel z njim; zakaj bal sem se, bil je ves zmeden.

Zunaj je sijala luna in svetlo je bilo, prav kakor podnevi. Povsod je bilo vse tiho in šla sva po stezi proti Holekovim.

Tam za hišo je rastlo drevje in temna senca je bila pod njim. Pa vendar, ko sva prišla bliže, sva videla človeka, ki je slonel pri odprtem oknu in govoril z nekom prav tiho in vestno.

Ti preklicano dekle, ti, sem si mislil, to je pa že malo preveč. Tone pa je obstal in bledi njegov obraz je še huje pobledel in zaškripali so mu zobje in zarjul je kakor razdražen vol, da me je bilo groza v tihi noči.

Urno se je zaprlo okno. Oni pa je stopal po tratini pod drevjem, in ko je prišel na svit, je ponosno dvignil glavo in malo po strani pogledal proti nama in potem počasi odšel.

Šla sva za njim skozi vas.

„Ti, malo počakaj, malo," je dejal Tone, ko smo pustili hiše za sabo, „malo počakaj, če ne boš zameril!"

Oni pa je tiho obstal sredi pota in dal roke navzkriž čez prsi. Strah me je bilo in stopil sem tja v grmovje pri poti. Ta dva pa sta si stala nasproti, dokler se ni spustil Tone k njemu. Rjoveč se ga je hotel okleniti krog vratu. Ali kakor otroka ga je povil oni, ga položil na trato k poti in dejal zaničljivo: „Tu se naspi, da morda prideš malo k moči čez noč, tu v rosi!"

Odšel je urnih korakov v dolino.

Ta pa je počasi vstal. Tiha noč je bila. Nekje tam v gozdovih je skovikal skovir in luna je sijala.

Počasi je vstal fant. Pri poti je stala smreka, k nji se je naslonil in si zakril obraz. Ko sem pristopil k njemu, so se mu vile prsi. Stokal je in potem pričel jokati, da so mu solze tekle izmed prstov. Prav smilil se mi je revež.

„Tone," sem dejal, „svet je pon joka, danes joče berač, jutri bogataš. Vse mine, gostija, pa tudi lakot. Letos je slana, k letu bo pa težko klasje."

Tako sem mu govoril in ga spravil k sebi v kočo, kjer sem ga imel čez noč.

Takole si delate vi, mladi ljudje, sitnosti med sabo.

OGLEDALO MLADIH

IZ VSEH STRANI

NOVO MESTO – Slikovno razstavo „Od vstaje do osvoboditve", ki jo je odprl narodni heroj Stane Semič-Daki 14. decembra v novomeškem domu JLA, si je ogledalo do zdaj več tisoč ljudi. Med temi je največ šolske mladine, ki je poleg razstave imela priložnost gledati

LAZE – Tudi letos bodo delavci podjetja ŽITO – Ljubljana, poslovna enota Novo mesto, obdarili tamkajšnje učence. To podjetje ima namreč patronat nad osnovno šolo Laze. (L. K.)

ČRNOMELJ – Na osnovni šoli na Loki so izdali prvo številko šolskega glasila „Bele breze", ki prikazujejo bogato dejavnost učencev na tej največji belokranjski šoli. (R. V.)

NOVO MESTO – Na osnovni šoli „Katje Rupene" so izdali že sedmo številko šolskega glasila „Utrinki", ki je zagledalo luč sveta pred dvema letoma. (L. K.)

BRŠLIN – Na novi bršlinski osnovni šoli je začel delati radijski krožek. Mladinci in njihovi mentorji se prizadevajo, da bi uredili brezžično radijsko povezavo z vsemi štirimi novomeškimi osnovnimi šolami. (L. S.)

MALI SLATNIK – Na tej podružnični osnovni šoli z veliko prizadevnostjo dela lutkarski krožek, ki bo svojo dejavnost pokazal ob letošnjem praznovanju dedka Mraza. Mladi s slatniške šole bodo imeli več lutkovnih predstav. (S. R.)

ŠMIHEL PRI NOVEM MESTU – Tudi na tej novomeški osnovni šoli je izšla prva letošnja številka šolskega glasila „Prvi poganjki", ki so posvečeni 30. obletnici vstaje jugoslovanskih narodov. V letošnjem šolskem letu nameravajo izdati še več številk, saj je dejavnost mladine na tej šoli precej razgibana. (M. H.)

BRŠLIN – Na bršlinski osnovni šoli so v izvenšolsko dejavnost zajeli skoraj vso mladino. Mladina ima izredne možnosti za udejstvovanje, saj deluje kar 34 krožkov in 9 sekcij pri šolskem športnem društvu. (Č. R.)

Brez muje se še čevelj . . .

Ne bi hoteli jemati veselja avtorjem, toda pravkar je izšla številka glasila občinske konference ZMS Trebnje z naslovom „Mi mladi" je več kot skromna. Na petih straneh ciklostiranega biltena so objavljeni reci in piši trije prispevki: sklepi občinske konference o socialnem razslojevanju, gibanje nalezljivih bolezni v Sloveniji (!?) ter sklepna beseda ob prvi številki glasila, ki nosi letnico 1972. Če bo mladinska organizacija hotela imeti od svojega glasila kaj več koristi, se bo pač treba bolj potruditi.

mladi in svet

Med mladimi si vedno mlad!

Štefka Brinc je v potu svojega obraza prišla do boljšega poklica — Bele krajine ne bi nikoli zapustila, preveč sem zaljubljena vanjo

Štefka Brinc iz Jurovskega Broda je končala osemletko v Metliki, nato pa se je zaposlila v Beti. Po končani vajenski dobi je postala kvalificirana industrijska delavka. Štefki pa to še ni dovolj, v njej je bila skrita tiha želja, da pride še do boljšega poklica. Vpisala se je na srednjo tekstilno šolo v Kranju in jo uspešno končala. Danes je zaposlena v tej veliki belokranjski tovarni na delovnem mestu tehnologa v pletilnici. Belokranjica je še polna življenjske energije, še bi rada študirala, **če bi za to imela možnosti.**

– Kakšne pogoje ste imeli za študij?

„Štipendijo sem dobila v Beti, vendar ta tedaj ni zadoščala za drago življenje v Kranju. S pomočjo staršev sem se prebijala in tudi uspela."

– Kakšni so danes pogoji za šolanje?

„Občutek imam, da so precej boljši! Razen tega je gmotno stanje večine staršev boljše, kot je bilo pred leti. Boljše pogoje vidim že v naši industrijski šoli, ki jo imamo v tovarni. Možnosti so odlične, zato so tudi rezultati dobri."

– Ali ste se tudi vključili med vzgojitelje?

„Na naši šoli predavam tehnologijo tekstila. Počutim se odlično! Med mladimi si vedno mlad, poleg tega pa moram spremljati tudi vse novejše izsledke v tej stroki, kar tudi prav pride."

– Kaj pa mladi in samoupravljanje?

„Nekaj let sem tudi jaz delala v organih samoupravljanja, mislim, da nisem bila samo za figuro. Sploh pa sem prepričana, da naši mladi delavci vedo, kaj je samoupravljanje in se zavedajo svojih pravic in dolžnosti."

– Od kod tolikšno poznavanje samoupravljavskih odnosov?

„V naši šoli samoupravljanju in vodenju podjetij posvečamo poleg drugega še posebno pozornost. Mislim, da je pri nas precej drugače kot na nekaterih srednjih šolah. Šole nihče na zapusti, če ne pozna vsaj osnovnih pojmov iz samoupravljanja. Učenci imajo poleg teoretičnega dela tudi praktične preizkuse znanja, večkrat sodelujejo tudi kot opazovalci na sejah samoupravnih organov."

– Kaj, če bi kdo zahteval, da se odpoveste samoupravljanju?

„Trdno sem prepričana, da bi branili samoupravne pridobitve. Vse ob vsem, napredek je na dlani, tega pa je prinesel naš samoupravni sistem."

– Zakaj je tako malo strokovnjakov v Beli krajini?

„Veliko jih je pozabilo na rodni kraj; to pa ni prav! Jaz sem zaljubljena v Belo krajino. Ta svet mi pomeni vse!"

SLAVKO DOKL

Kanček suma, ki peče v srcu

Ko govorimo o odstranjevanju socialnih razlik v naši družbi, ne bi smeli pozabiti tudi na dedka Mraza — Že najmlajši občutijo razlike

Živimo v času, ko veliko pišemo in govorimo o socialnih razlikah v naši socialistični družbi, ki že dolgo bodejo v oči. Razlike čutimo starejši, mlajši pa tudi niso izven teh dogajanj. Čim starejši so, razlike vedno bolj občutijo tudi na svoji koži; spomnimo se vajencev, dijakov, študentov in drugih. Morda danes samo nekaj besed o nekaterih koreninah, ki se vedno bolj razraščajo v drevo spotike. Pred durmi je dedek Mraz. Kako častijo dobrega možica doma, to ni naša stvar, gre bolj za tisto manifestacijo širšega družbenega značaja, ki navadno bolj zadene v živo. Praznovanje novoletne jelke v podjetjih.

Obdarovanja dedka Mraza bodo letos spet naletela na živahne komentarje, ki navadno ustvarjajo vročo kri. Kajti bogatejša podjetja bodo za malčke pripravila več kot tista, ki nimajo tolikšnega dohodka.

Da se ognemo očitkom in razpravam, je najbolj primerno mesto za obdaritev verjetno šola, kjer praznovanje lahko popestrijo še s čajankami, kulturnim programom, plesom itd. Seveda bi za vse učence pripravili tudi skromna praktična darila, ki bi jih kupili z denarjem, zbranim v skupnem skladu za financiranje novoletnih prireditev pri občinskih organizacijah društva prijateljev mladine.

Ta naj bi razdeljevala sredstva po številu učencev na vse šole v občini, zato da ne bi več prihajalo do razlik. Na ta način bi bil vsak šolski otrok enako obdarovan. Izognili bi se komentarjem med otroki, češ da je nekdo dobil vredno darilo, drugi dve pomaranči, tretji pa nič! Gotovo je, da v mladih srcih take razlike vsajajo dvom, ki muči in postavlja vprašanja.

Predlagamo, da odstranjujemo te razločke vsaj tam, kjer jih lahko. Pri novoletnem praznovanju lahko res začnemo že praktičen preizkus sklepov iz resolucij, ki ne smejo ostati **samo mrtve črke.**

M. S.

PODELILI ODLIČJA »22. DECEMBER«

Priznanja za stike z JLA

V Novem mestu so podelili letošnja priznanja »22. december«, ki jih prejmejo občinske konference ZMS ozir. garnizije JLA za sodelovanje na širokem področju skupnega dela

V Domu JLA v Novem mestu je bila v soboto, 18. decembra, večja slovesnost, na kateri so podelili letošnja odličja „22. december" najboljšim mladinskim občinskim organizacijam ozir. garnizijam. Pred velikim številom gostov iz vse Slovenije smo opazili tudi Miho Marinka. Dobrodošlico je prisotnim zaželel sekretar občinske konference ZMS Novo mesto Stane Župančič, ki je poudaril, da je novomeška mladina vesela, da se ji je ponudila priložnost imeti v gosteh predstavnike občinskih konferenc ZMS in predstavnike garnizij. Na svečanosti je s kulturnim programom sodeloval mešani pevski zbor novomeške Krke in vojaki novomeške garnizije z recitalom.

O pomenu tega tekmovanja, ki združuje mladino iz JLA in drugo mladino, je govoril Živko Pregl, predsednik republiške konference ZMS. Poudaril je, da je izredno zadovoljen s sodelovanjem, ki se vedno bolj širi. Ob tej priložnosti je omenil, da si naša mladina vedno bolj krepi telo in duha, to pa povečuje njeno obrambno moč.

V imenu ljubljanske vojne oblasti je pozdravil tekmujoče generalmajor Ferdinand Toplak, ki je z veseljem ugotovil, da je sodelovanje postalo izredno tesno in da se je skupno delo mladine in vojakov videlo zlasti na zadnjih manevrih „Svoboda 71", ki so v vseh pogledih izredno uspeli.

Živko Pregl in general Toplak sta nato podelila priznanja in kristalne vaze. Prvo mesto na tem tekmovanju sta osvojili mladina in garnizija iz Maribora. Prejeli sta vaze in nagrado 5000 dinarjev; na drugem mestu so vojaki in mladinci iz Ptuja (nagrada 3000 dinarjev), na tretjem pa so Novomeščani, ki so dobili nagrado 1000 dinarjev. Težko je komentirati uvrstitev posameznih občin, vendar je mesto Novomeščanov precej skromno. Letos so pokazali tudi izredno dejavnost, zato bi ravno tako kot lani – bili so prvi – **zaslužili višjo uvrstitev.**

Živko Pregl izroča zastopniku novomeške garnizije podpolkovniku Janku Gregoriču pismeno priznanje in nagrado 1000 din; enako priznanje je dobila tudi občinska konferenca ZMS Novo mesto. (Foto: S. Dokl)

Odbojkarica Kočevja Franja Virant, ki je trenutno najboljša odbojkarica v kočevski ekipi, v napadu (foto: S. Dokl)

Ženska odbojka na pohodu!

V Kočevju so odbojkarice pričele resno vaditi — Kmalu tudi tretja ženska dolenjska odbojkarska ekipa v republiški ligi?

V Kočevju nima ženska obojka večje tradicije. V glavnem so se z odbojko ukvarjale gimnazijke, ki so pred letom bile celo med najboljšimi srednješolkami v naši republiki. V zadnjem času pa so pod vodstvom prof. Saše Bižala dekleta spet vaditi in so se z dobro igro predstavile že na zadnjem mladinskem odbojkarskem turnirju v domačem kraju; med sedmimi najboljšimi ekipami Slovenije so zasedle četrto mesto.

Prof. Bižal je povedal, da so odbojkarice Franja Virant, Milka Križman, Nada Piuzi, Mirjana Vozel, Nata Kljun, Mara Kalabota, Ljuba Štamfelj, Brigita Levstik, Zlata Kavs in Majda Ciglič navdušene odbojkarice in da računa, da bo čez kakšno leto v Kočevju ženska odbojka med boljšimi športi. Posebno še, ko se bodo v ekipo vključile tudi nekatere starejše odbojkarice, ki končujejo študij v Ljubljani. Obeta se torej, da bo poleg dveh dolenjskih ženskih odbojkarskih središč, Novega mesta in Brestanice, vzklilo še tretje v Kočevju.

Za Krčane najboljša mesta

Kegljaški ekipi iz Krškega sta zanesljivo osvojili prvi mesti — Slaba uvrstitev novomeških ekip — Ne bi škodovalo malo več reda!

Tekmovanje v dolenjski kegljaški ligi je končano. Kot smo pričakovali, sta najvišji mesti v ligi zasedli ekipi iz Krškega, ki sta pokazali najboljšo igro. Pozna sem jima, da imata najboljše tekmovalne pogoje. Zelo so presenetile še ekipe Sevnice in Rudarja iz Kanižarice. Uvrstitev novomeških ekip je izredno slaba, vse kaže, da so tekmovanje vzele premalo resno, kar se je pokazalo zlasti ob koncu tekmovanja, saj več srečanj ni bilo odigranih. Ekipi Luknje in Vseh devet sta pa odigrali samo polovico tekem.

Krško	22	16	0	6	10475:9748	32
Celuloz.	22	16	0	6	9666:9400	32
Sevnica	22	14	0	8	8868:8517	28
Rudar	22	13	1	8	8618:8268	27
Iskra	22	13	0	9	8852:8877	26
Železn.	22	12	1	9	7891:7561	25
Brežice	22	10	0	12	9082:9228	20
Krka	22	10	0	12	9373:9620	20
Trebnje	22	7	1	14	8732:9086	15
Stari devet	22	6	1	15	6628:7260	13
Žužemb.	22	4	2	16	7602:8135	10
Luknja	12	5	0	7	4963:4922	10
Vseh devet	12	4	0	8	5194:5319	8

V jesenskem delu: LABOD

V zasavski rokometni ligi je brez poraza novomeški LABOD — Kandidati za prvaka so LABOD, Krmelj in Usnjar; morda pa tudi Leskovec

rokomet

Končan je jesenski del tekmovanja v zasavski rokometni ligi z izjemo dveh neodigranih tekem, ki jih bodo odigrali pred pričetkom spomladanskega dela prvenstva. Tekmovanje je bilo zanimivo, v vrhu pa so tri ekipe, ki se bodo spomladi potegovale za uvrstitev v ljubljansko rokometno ligo. Kandidati za prvo mesto so: Labod Krmelj in Usnjar iz Šmartnega.

Lestvica po jesenskem delu tekmovanja:

Labod	8	8	0	0	217:139	16
Krmelj	8	7	0	1	216:166	14
Usnjar	9	7	0	2	194:177	14
Leskovec	8	6	0	2	183:137	12
Krško	9	4	1	4	182:174	9
Dobova	9	3	1	5	146:185	6
Cerklje	9	2	1	6	172:191	5
Artiče	9	2	0	7	170:224	4
Brestanica	9	1	1	7	157:215	3
Semič	8	1	0	7	163:194	2

IZVEN KONKURENCE

Brežice B	5	3	0	2	141:141	6
Sevnica B	7	3	0	4	137:151	6

B. DEBELAK

Druga zmaga

Ekipa kočevskih šahistov, ki tekmuje v drugi slovenski ligi, je v drugem kolu, odigranem 18. decembra, premagala Sežano s 6:2. V prvem kolu je teden prej zmagala nad Jesenicami 8:0. Kočevski šahisti, ki so predlanskim osvojili 2. mesto v 1. slovenski ligi, lani niso tekmovali, zato so zdrknili v drugo ligo.

Novomeščani ugnali »Zelenega zmaja«

Že prejšnji teden so novomeški šahisti v okviru prve republiške šahovske lige pripravili prijetno presenečenje, ko so igrali v Domžalah z domačini 4:4. V tem tednu pa so nas Novomeščani še enkrat prijetno presenetili, saj so premagali ekipo Zmaja iz Ljubljane, ki je nedvomno najboljša naša ekipa. Njihov veliki uspeh pa je nekoliko zatemnil manjši spodrsljaj, ko so s povprečno ekipo iz Lesc igrali neodločeno 44.

Novo mesto – Zmaj (Ljubljana) 4,5:3,5 Penko – Šiška 1:0, Škerlj – Bratko 0:1, Šporar – Osterman 1:0 (brez boja), Istenič – R. Kržišnik (1:0, Milič – Praznik 1:0, Sitar – Vošpernik 0:1, Anica Istenič – Pavla Košir remi in Komelj – Steiner 0:1.

Lesce – Novo mesto 4:4, Roblek – Penko remi, Sterle – Škerlj remi, Mali – Šporar 1:0, Presterl – Istenič 1:0, Harinski – Milič 0:1, inž. Vrečko – Sitar 0:1, Butorac – Istenič 0:1 in Hrovat – Komelj 1:0.

Priznanja za Brežičane!

Na slovesnosti v Trbovljah je prejelo priznanja Partizana Slovenije tudi pet Brežičanov. Za 10-letno delo v športni organizaciji je prejel odličje Poldi Rovan, za 20-letno delo pa Mimica Avsec, Jože Senica, Marija Veble in Zvonko Ilovar. Pričakovati je, da bodo poleg teh nagrajencev prejeli priznanja ob 25-letnici telesnovzgojne dejavnosti še nekateri drugi občani in društva. Med predlaganci so: Rozika Bohinc, Darko Šetinc, Vlado Čurin, ŠSD gimnazija ter taborniki odreda „Matija Gubec".

V. PODGORŠEK

košarka

NOVO MESTO : ČRNUČE 78:63

Novomeški košarkarji, ki so se že začeli pripravljati na spomladansko sezono v prvi slovenski ligi, so v petek zvečer v novi bršlinski telovadnici imeli v gostih moštvo Črnuč, ki tekmuje v drugi slovenski ligi. Domačini so nastopili brez Ž. Kovačevića in Šobarja in so preizkusili tudi več mladincev, a so vseeno zanesljivo zmagali z 78:63 (37:25).

Koše za Novomeščane so dali: Šepetavc 6, Splichal 21, Počrvina 7, S. Kovačevič 14, Ivančič 12, Piletič 6, Bencik 2, Papič 2, Gošnik 2 in Blažič 6.

J. S.

Šport

KRŠKO – Tudi drugo srečanje kegljačev za prvenstvo Dolenjske v kategoriji 8 x 200 lučajev, ki je bilo v soboto v Krškem, se je končalo z zmago Novega mesta, vendar z minimalno razliko treh kegljev. Novomeščani so premagali Krško s 6486:6483. Pri zmagovalcih so največ kegljev podrli Fabjan 834, Krušič 833 in Mrzlak 835, pri poraženih pa Runovec 839, Bajc 829 in Ferlin 823. S tem so si novomeški kegljači priborili pravico sodelovati v kvalifikacijah za vstop v republiško kegljaško ligo. (J. M.)

LJUBLJANA – Izvršni odbor gimnastične zveze Slovenije je pred dnevi razpravljal o razvoju gimnastike v Sloveniji. Ob tej priložnosti so izrekli priznanja tistim našim trenerjem, ki so vzgojili vrsto mladih telovadcev in telovadk. Med drugimi je dobila priznanje novomeška telesnovzgojna delavka Ruža Kovačič, ki vrsto let z uspehom vodi mlade novomeške telovadke. (M. H.)

NOVO MESTO – Končalo se je pionirsko prvenstvo Novega mesta v goju, na katerem je sodelovalo 6 pionirjev. Brez poraza je zmagal Tomaž Čefarin in postal prvi pionirski prvak Novega mesta. Končni vrstni red je bil naslednji: 1. Čefarin 5 točk, 2. Žigante 4, 3. T. Zupanc 3, 4. Kraševec 2, 5. O. Zupanc 1 in 6. Gradecki brez točke. Čefarin je prejel za prvo mesto lep pokal, drugi in tretji pa sta dobila knjižni nagradi. Prvenstvo je organiziral Goklub Novo mesto, ki že nekaj časa kaže pestro dejavnost. (F. D.)

LJUBLJANA – Izvršni odbor gimnastične zveze Slovenije je sprejel predlog sekretariata, po katerem bo tradicionalno tekmovanje „Pokal gimnastike" 26. februarja v Slovenskih Konjicah. Ta prireditev, ki velja za nekakšno odprto zimsko prvenstvo Slovenije v gimnastiki, bodo priredili v novi konjeniški telovadnici. Tam se bosta uradno poslovila od tekmovalne arene naša najboljša telovadca Miroslav Cerar in Marlenka Kovač. (S. D.)

NOVO MESTO – V počastitev praznika JLA je bilo v vseh mestih, kjer prebivajo garnizije, več tekmovanj med mladino in pripadniki JLA. Precej pester program so imeli v Beli krajini, kjer so tekmovali športniki iz Metlike, Črnomlja in JLA. Več o tekmovanjih bomo pisali v eni prihodnjih številk. (S. D.)

KRMELJ – V zadnjem kolu celotnega tekmovanja za pokal „Svobode" je zmagal Markovič s 6,5 točke, sledijo: Šribar, Prosenik s 6 itd. V skupni uvrstitvi je zmagal Ivo Šribar, ki je zbral 69,48 odstotkov možnih točk. Sledijo: Prosenik 66,37 odst., Blas 63,41, Šibilja 61,23, Debelak 44,80 itd. Skupno je tekmovalo 25 tekmovalcev. Predhodni pokal je dosedaj že dvakrat osvojil Ivo Šribar, enkrat pa Boris Debelak (B. D.)

Kdo bosta športnik in športnica leta?

V novoletni številki Dolenjskega lista bomo kot vsako leto tudi letos objavili nagradno anketo, s katero bodo naši bralci izbirali najboljšega športnika ozir. športnico Dolenjske. Razen tega bomo za mnenje zaprosili tudi telesnovzgojne delavce iz naše pokrajine.

NOVO MESTO – Zadnjič smo pisali, da predlagamo mladinskim aktivom v petih največjih novomeških podjetjih, naj pomagajo pogorelcem, novomeškemu namiznoteniškemu klubu. Prosili smo jih, da jim vsako podjetje kupi po eno namiznoteniško mizo. Zaenkrat še nismo dobili nobenega odgovora, čeprav vemo, da so v nekaterih mladinskih aktivih o tem že razpravljali. Prepričani smo, da nas bodo z razveseljivim odgovorom seznanili še v letošnjem letu. (M. H.)

NOVO MESTO – V Novem mestu se ogrevajo, da bi priredili enega izmed turnirjev za žensko zimsko dvoransko odbojkarsko prvenstvo v metropoli Dolenjske. Možnosti za igranje odbojke in košarke v Novem mestu so trenutno idealne, zato upravičeno pričakujemo, da bomo kmalu videli kvalitetne športne prireditve. (L. K.)

STOPIČE – Čeprav je zima, gradbena dela pri izgradnji športnega parka lepo napredujejo. Vse kaže, da bodo prizadevanja stopiških prosvetnih delavcev in mladine kronane z uspehom že prihodnje leto. (S. D.)

LJUBLJANA – Ob koncu leta je izvršni odbor republiške Letalske zveze razpravljal o dosežkih te organizacije v preteklem letu. Pripravili so tudi lestvico najboljših športnikov in letalskih šol v posameznih panogah. Med našimi zavzemata četrto in peto mesto jadralna letalca Jože Uhan in Jože Keršič. Pri padalcih in padalkah je na drugem mestu Dara Krstičeva, medtem ko v kategoriji letalskih šol zavzema Novo mesto drugo mesto. (L. P.)

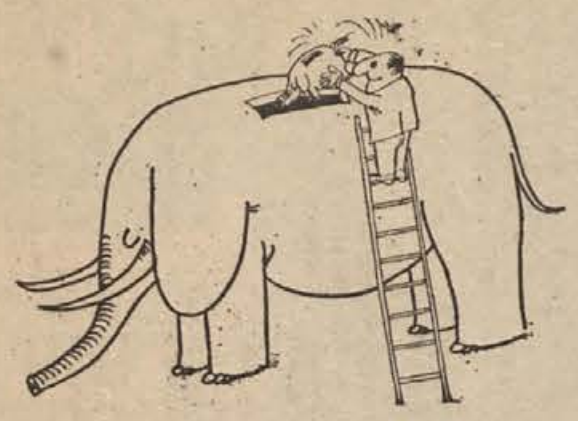

DANAŠNJI ČASI

(Karikatura J. Samardžića iz JEŽA)

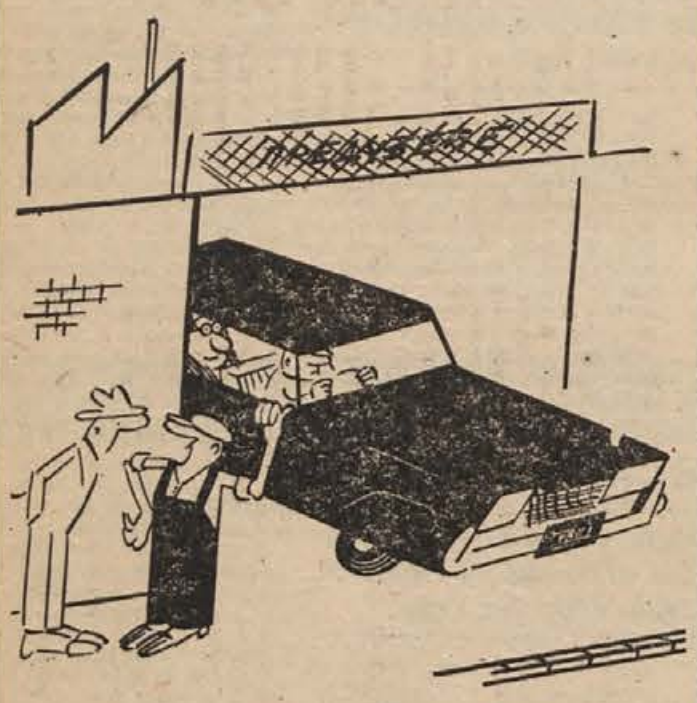

– Mi razpolagamo z viškom dela . . oni pa z drugimi viški . . .

(Karikatura I. Franića iz JEŽA)

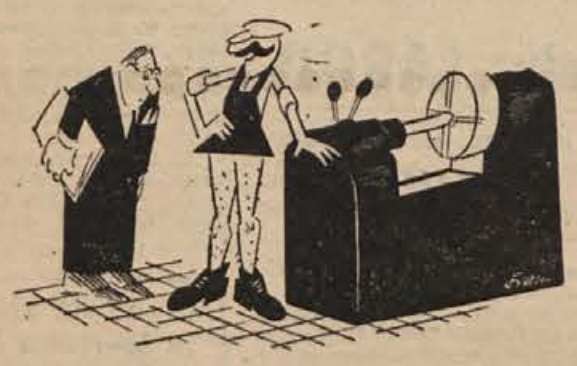

– Pa kaj potem – tudi moja plača je mini . . . majhna! . . .

(Karikatura I. Franića iz JEŽA)

Jelke kradejo

Novoletni prazniki so pred nami: to pričajo okrašene trgovine, polne izložbe in police v trgovinah, nemške registrske tablice na taunusih naših zdomcev, ki so se pripeljali za nekaj dni na svoje domove. In končno pričajo o tem tudi na upravi javne varnosti v Novem mestu, kjer že rešujejo prvi primer novoletne tatvine.

Avgust Pavlič in Martin Tomažin iz Šentjerneja sta namreč v ponedeljek prijavila na novomeški postaji milice, da so jima neznanci v njunem gozdu posekali okrog 60 smrekic in s tem naredili za 500 dinarjev škode.

Navadno je tako, da človek ne potrebuje 60 novoletnih jelk. To si morda privoščijo pri Onassisu ali kakem drugem ekscentričnem milijonarju, ki ne ve, kaj bi z denarjem. Pri normalnih ljudeh pa je v navadi, da za novoletne praznike okrase eno jelko. Tatovi, ki so jih v gozdu dveh Šentjernejčanov posekali kar 60, jih bodo vsekakor skušali prodati. Upamo lahko le, da bodo sami zanje morali plačati več, kot bodo s prodajo zaslužili.

J. S.

Nesreča med malico

18. decembra ob 1.30 zjutraj se je zgodila v kemični tovarni v Kočevju nesreča: Stane Šoemen je spravil v pogon viličarja, ki je zapeljal vzvratno in poškodoval delavko Marijo Križman. Prve preiskave v ljubljanski bolnišnici, kamor so Križmanovo odpeljali, so pokazale, da nima ničesar zlomljenega, vendar so jo še pridržali v bolnišnici, da bodo ugotovili, če nima morda notranjih poškodb.

Se ni posrečilo

Odkar je odprta Mercatorjeva samopostrežba v Metliki, niso imeli tako predrznega tatu kot nedavno tega, vendar se tudi ta nakana ni posrečila.

V lokal je prišla ženska srednjih let z gorjanskega konca, kupila nekaj malenkosti, skrivaj pa je hotela odnesti kar 26 predmetov v vrednosti 320 din. Skriti je hotela celo rjuhe, majico in robce poleg riža in manjših predmetov. Ženska je bila zalotena, toda ker živi v dokaj težkih razmerah, je niso prijavili v kaznovanje, temveč samo pošteno ošteli.

Medvedje v vasi

Prišli so čez most

Pred kratkim je prebivalce Mahovnika, vasi, ki se drži Kočevja, ponoči prebudilo divje lajanje psov. Ko so drugo jutro vaščani pogledali malo okoli hiš, so ugotovili, da so se okoli vasi sprehajali medvedje.

Alojz Erjavec in še en domačin sta šla po medvedjih sledeh in ugotovila, da je prišla medvedka z dvema mladičema s pobočja Mestnega vrha preko mostička, kjer je letno kopališče, skoraj do vasi.

Hudomušni vaščani se šalijo, da so medvedje iskali stanovanje v gričku, ki je tik vasi in je poln manjših kraških jam. Vselitev pa so jim preprečili vaški psi.

Vendar se vaščani, posebno otroci, dolgo niso upali iz hiš, ker so menili, da so medvedje še vedno na tej strani Rinže. Napetost v vasi je popustila šele, ko so ugotovili, da so se medvedje napotili proti drugemu mostu, ki je nižje ob vodi, in verjetno spet odšli prek mostu ali pa so preplavali Rinžo ter se izgubili v gozdovih na pobočju Mestnega vrha.

J. P.

Edinec jima je padel tik pred

Pred 30 leti so Italijani in kulturbundovci hajkali po snegu delavce iz Glažute in partizane — Bolj ko sta stara, bolj mislita na sina, ki je padel marca 1945

Ivan Zlatoper iz Grčaric, bo na tepežni dan, 28. decembra 1971, praznoval svoj 77. rojstni dan. Vse njegovo življenje je bilo kakor en sam tepežni dan.

Bilo je oktobra letos, natanko 30 let po tem, ko sta Ivan in Marija Zlatoper iz Glažute, ki sedaj živita v Grčaricah, in z njima drugi Glažutarji doživeli veliko strahoto in prvo dramo v narodnoosvobodilnem boju.

Z lovcem Nacetom Frelihom sva obiskala Zlatoperjeve. Zlatoperjeva mama, ki je malo prej prebirala časopise, je začela pojasnjevati:

„Veste, najrajši berem Borca pa TV in Dolenjski list, ki kaj pove iz naših domačih krajev. Vendar me nekatere stvari tako ganejo, da jih ne morem brati. Poglejte te slike, ko so naše ljudi streljali! Kako so jih mučili. Tudi sami smo okusili delček tega . . ." V reviji Borec nam je pokazala slike, ko Italijani streljajo prijete aktiviste in talce.

Prav zares je gozdni delavec, po domače Mohorski, 11. decembra našel v gozdu blizu Škocjana kakih 15 cm visokega in povsem zdravega jurčka, ki pa je bil od mraza popolnoma trd. Njegov šef, Anton Jevnik iz Kostanjevice, je to čudo prinesel v naše uredništvo. (Foto: R. Bačer)

Oče Ivan Zlatoper je s tresočim se hripavim glasom pričel pripovedovati o svoji oslabelosti in bolezni.

Ivan Zlatoper se je rodil na tepežni dan 28. decembra 1984 na Gorenjskem. Že v rani mladosti, po materini smrti, je moral za pastirja. Leta 1924 je prišel na Kočevsko in se zaposlil kot gaterist na Auerspergovi žagi v Jelendolu. Tu je bil tudi njegov prijatelj Tomo Pintar, s katerim sta bila kar štiri leta v ruskem ujetništvu, doživela oktobrsko revolucijo in se navdušila za njene ideje. Leta 1937 se je z družino preselil v Glažuto, kjer je spet delal na Auerspergovi žagi.

Zakoncema je bilo lepo v Glažuti. Oče Zlatoper je bil zdrav in dober gaterist. Ni slabo zaslužil. Družina ni bila velika, saj sta imela le sina Ivana. Rojen je bil že leta 1924.

PRVI PARTIZANI

Glažuta je bila gozdno, žagarsko in delavsko naselje, ki je spadalo pod občino Draga in od leta 1931 pod okraj Čabar. Živeli so izrecno od golega zaslužka, kakor pravi Zlatoper: „na dinarju".

Pričela se je vojna. Že po treh mesecih so se na Veliki gori, nekje med Travno goro in Jelenovim žlebom, pojavili prvi partizani Ribniške čete, ki je bila ustanovljena 13. junija 1941; njen komandir je bil Filip Tekavc-Gašper, komisar pa Janez Kmet.

„Moj 17-letni sin Ivan se je na življenje in smrt povezal s temi partizani. Poglejte njegovo sliko iz tistega časa. Kakšen je! Kakor rojen za partizana. Pravi „laufar". Največ je bil med njimi nekje v gozdu. Kdo ve kod je hodil? ", je s solznimi očmi spregovoril oče Zlatoper ob pogledu na sinovo sliko.

Zatem se je pogovor zasukal. Pripovedoval nama je, kako so od tistih junijskih dni 1941 sodelovali s partizani iz Ribniške čete in da so z vsem, kar so premogli, pomagali Šercerjevim partizanom, ki so se po uspelem napadu na Lož 20. oktobra 1941 zatekli s sedmimi ujetimi Italijani na Debeli vrh. Domislil se je partizanske preiskave, ki je bila narejena na pobudo Glažutarjev pri nadgozdarju Lozarju in logarjih Šturmu in Laknerju, kjer so partizani zaplenili 2 karabinki, 3 pištole, 3 lovske puške in več drugih stvari. Zatem so ti Kočevarji odšli v Grčarice in se vrnili z grčarskimi kulturbundovci (ki so tam imeli zaprtih mesnici več naših ljudi) in Italijani ter hajkali glažutarske delavce in v sneg zametene Šercerjeve partizane. Tedaj so aretirali tudi njega in njegovega sina, strojnika Zelnika, Franceta Novaka, Slaveta Martinčiča in Antona Kaplana ter jih odgnali v Ljubljano, kjer so bili zaprti v celici poleg Ljube Šercerja v belgijski, sedaj Šercerjevi kasarni. Čez tri tedne so jih spustili domov, da ne bi žaga

Na fotografiji sta Glažutarja Iv Novak. (Foto: Ožbolt)

1000 krapov in 5000 linjev v Krki

V Krko in nekatere druge pritoke je letos bilo vloženih več stotisoč mladic raznih ribjih vrst — Pred dnevi so vložili krape in linje

Prizadevanja, da v Krko v večjem številu „naselijo" ribje vrste, ki so sicer že v tej dolenjski reki, vendar ne v zadostnih količinah, so se obnesla. Tako je v zadnjih letih iz ribnikov ali drugih gojitvenih voda v Krko bilo prenesenih na stotisoče malih ali večjih mladic soma, ščuke, postrvi in drugih manj kakovostnih rib, vendar zelo zanimivih za športne ribiče. Med te prav gotovo lahko štejemo linje in krape. Zlasti poskusi z linjem so se odlično obnesli. V Krki so te ribe našle izredne življenjske pogoje, zato so se tudi zelo razmnožile. Vsak ribič, ki zapne linja, je ulova zelo vesel.

Novomeški ribiči so imeli pretekli petek in soboto dolg delovni dan. V Krko, Temenico in Raduljo so „nasadili" več tisoč rib, ki so jih kupili po izredno ugodni ceni na Hrvaškem.

Poribljavanje ni ravno lahko delo. Na najbolj primerna mesta ob vodi je treba prinesti velike posode z vodo, v njih pa so razumljivo tudi ribe. Večkrat se je tudi kakšen delavec zapeljal po snegu, vendar večjih nezgod ni bilo.

Ekipo sem srečal pod novomeškim železniškim mostom v soboto zvečer. Milan, Branko, Janez in drugi so z velikim veseljem metali v zeleno Krko sluzaste, tolste krape – usnjarje. Noben ni tehtal manj kot kilogram. Ko so se ribe znašle v drugem okolju in v mrzli vodi so za nekaj časa otrpnile. Po kratkem počitku pa so druga za drugo potonile v globino v novo domovanje.

Zanesljivo bo nasaditev krapov v Krko dobra naložba. Čez leta bo „plemenska čreda" dala že naraščaj, saj je znano, da se krapi v Krki drstijo. Športni ribiči pa bodo že spomladi lahko na trnek dobili večjega krapa, kar je bila zdaj redkost, čeprav krapov – luskinarjev v Krki ni treba ravno iskati z lučjo.

SLAVKO DOKL

Milan in Branko sta spuščala debele krape v zeleno Krko. (Foto: S. Dokl)

[redacted]

14. Daleč v hrupnih mest gangsterjev in narkomanov. Ok prostiralo zlato polje sočne obzorju se je belila farma.

„To si morava ogledati!" sta rave, Paradižnik in Paradižnica pred motelom.

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Grozna nesreča v Bakercu

(Grozna nesreča) se je zgodila v Bakercu, v ambruškej župniji: Neki tamošnji gospodar se je napravljal na lov ter je usedši se h kosilu položil nabito puško na posteljo. 4-letni otrok natihoma zleze k puški, napne petelina, puška se sproži in ves naboj zadene staro mater, ki je bila takoj mrtva.

(Istrske Italijane) bolj prav lahone, je tako razjezilo, da je zmagal slovenski državni poslanec, dr. Laginja, da skušajo vsemogoče načine, kako bi škodovali tamošnjim Hrvatom in Slovencem. Zmenili so se, da od njih ne bodo kupovali vina; tirjajo posojila nazaj, koje so jim dali ti dobrotniki po 15, 20 procentov. To je pač dolžnost zavednih narodnjakov, da pomagajo djamsko tem trpinom.

(Bolgari hočejo) dovoliti svojemu prejšnjemu knezu, hrabremu Batenbergu letno plačo, da mu pokažejo svojo hvaležnost.

(Ruski car) je baje rekel, da nikdar in nikoli ne bode pritrdil, da bi se njegova samovlada spremenila v vstavno, kakoršna je na priliko naša Avstrija. Rusija ima največjo nadlogo z grozno lakoto, ki tare čez 40 milijonov Rusov. Bila je slaba letina – in žita se je preveč izvozilo na tuje.

(Blagi čin) Vrla gospa Josipina Hočevar v Krškem bode za božičnico obdarovala učence tamošnje meščanske šole s toplo obleko. Sploh je storila ta mlada dobrotnica vže neštevilno mnogo za trpeče človeštvo – vzlasti še za krško mesto toliko, da so jej pač meščani dolžni vedno zahvalo.

(Matica Slovenska) je razposlala svojim članom letošnje knjige. Razveselila nas je s prelepim darom treh knjig: „Letopis za l. 1891"; „Zgodovina Novega Mesta" pa povest „Pegam in Lambergar" smo prjeli. Nekaj več moramo spregovoriti o knjigi Zgodovina Novega Mesta – kajti popisuje takorekoč nas. Marljivi gospod pisatelj prof. Vrhovec, ki je popisal vse svoje rojstno mesto Ljubljana, nam je podal tu v prekrasnej obliki knjižico, koje mora biti vesel vsak novomeščan, da vsak Slovenec. Jako se je moral pač truditi, da je nabral o našem malem mestecu toliko gradiva.

(Iz Livna) V Bosni sporoča „Glasnik jugoslavenskih franjevaca", kako dobre, da izvrstne orglje sta tamo letos postavila naša rojaka, brata Zupan iz Kamne Gorice pri Kropi. Prof. o. A. Čengić jih hvali tako v omenjenem listu, da smemo bratoma le čestitati.

(Hiša na prodaj!) Pepina Turk v Rudolfovem hiš. št. 18, prodaja iz proste roke hišo s tremi sobami, kuhinjo, vrtom in hosto. Kupna cena vsega je 1.200 goldinarjev.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 15. decembra 1891)

svobodo

n Zlatoper (prvi z leve) in Franc

stala. Brez strojnika in gateristov ni šlo.

Kako boleče, vendar s posebnim ponosom sta Zlatoperjeva nadaljevala pogovor o svojem padlem sinu Ivanu. Ob napadu na Grčarice je šel s Šercerjevo brigado. Potem se je udeležil slavnega pohoda XIV. divizije, se na Štajerskem bojeval in nazadnje, tik pred svobodo, 19. marca 1945 v Ravnah nad Šoštanjem padel. „Ponosna sva. Vendar nama je sedaj ko sva stara, toliko bolj hudo. Vedno misliva nanj . . ."

TONE OŽBOLT

. . . V Novem mestu, kjer vseh smučarjev ni za en pošten klub, so ustanovili še enega – da je lahko Alojz Serini tudi predsednik!

. . . Če bodo kje praznovali za božič, potem so najbolj upravičeni v sevniški Lisci, kjer se direktor tudi piše – Božič . . .

. . . Komercialist iz Krke Janez Zagorc bi bil na vsak način rad na sliki v časopisu. Pravi, da ga ni zato, ker nikoli ne sedi dovolj blizu direktorja Borisa Andrijaniča – ali pa ni dovolj pomemben!

. . . V Prečni se bodo odslej mnogo raje odločali za režiserja Rudija Škofa. Čeprav je inšpektor, ni tako zasoljen kot Marjan Kovač . . .

. . . Tovarna zdravil Krka razvija rekreacijsko-zdraviliški turizem. Ker je Marjan Šonc tudi iz „Krke," čakam, kdaj bo razvila še Črmošnjice!

. . V Zagrebu se je dedek Mraz spustil s helikopterjem. Na Dolenjskem bodo morda tudi prižgali eno ali dve žarnici za otroke . . .

. . . Dolar je padel, smo zapisali z velikimi črkami. O dinarju tako ni več kaj napisati!

Divji maček je v naših loviščih prava redkost, toda novomeškemu lovcu Martinu Beletu se je v nedeljo, 19. decembra, vseeno posrečilo tak primerek ustreliti, in sicer na Brezovi Rebri. (Foto: Ria Bačer)

AB Agraria
BREŽICE
Ste v zadregi za darilo?
Šopek nageljčkov ali vrtnic je primerno darilo za vsako priložnost. Naša dnevna proizvodnja je več tisoč cvetov v 6 barvah. Zahtevajte v najbližji cvetličarni
nageljčke ali vrtnice iz vrtnarije Čatež!

KRPANOV KOTIČEK

Varuj se, Krpane!

Srečal sem Gašperjevega Korlina. O tem, da včasih ni rad delal, nočem praviti, zato sem ga vprašal: „Že dolgo te nisem videl. Kako živiš? "

„Tako, tako. Gre," mi pravi. Vendar sem vedel o tem toliko kot preje, preden sem ga vprašal. Šele potlej v krčmi mi je zaupal na uho: „Sedaj mi gre bolje. Svoje hrame sem posodil tujim ljudem, ki bodo napravili veliko blaga, vendar možje postave in dacarji ne smejo zvedeti zanje, akoravno imajo enega od njih na svoji strani."

Spila sva in odšla na njegov dom, kjer sem hotel videti te reči. Nekaj mož je motovililo okrog čudnih prikazni, ki jim pravijo stroji. Pušile so, piskale in ropotale, da se mi je v glavi zmešalo. Pomagal mi je prijatelj: „Tale je Martin Krpan, ki piše novice o takih rečeh."

Pri priči sem videl, da te besede niso ustregle. Eden me je pisano pogledal kot berača, ki s torbo od hiše do hiše darove bere za svoj želodec. Neprijazno mi pravi: „Pojdi z menoj, midva se imava nekaj zmeniti!"

Nič kaj me ni mikalo, da bi šel z njim, a vendar sem ga spremljal kos poti v drugo izbo, ker siromak nisem vedel, kaj me čaka.

„Koliko novcev hočeš, da boš tiho? " me nanaglo vpraša.

Jaz ga najprvo debelo pogledam, potlej pa pravim: „Kaj mi ponujaš, ti, ki te je mati komaj rodila? Jaz si lahko sam zaslužim, akoravno sem že star in betežen. Ne, ne boš me spravil med svoje nečedne posle, ki jih ne umem dosti," se ujezim.

„Martin, ne bodi no voda! Slišal si že, da rad delam nepoštene reči, to seveda skrivaj, in zato te prosim, da ničesar ne pišeš o tem, ko prideš od tod. Tisto, kar bi imel pri časopisu, ti jaz plačam in še peresa ti ne bo treba sukati po papirju."

„Kako pa," pravim, „to je jako pravično. Meniš, da bi se jaz za novce prodal? Naj se še tako napenjam v stiski, tega nikdar ne bi zmogel."

„Še nisi pozabil angleške soli? Varuj se, Krpane, da te grehi mladosti ne tepo na stara leta!" mi zažuga, ko vidi, da sem se zarotil preprečiti njegovo nakano.

„Nikar me ne gnjavi, saj žaliti ne mislim nikogar, niti tebe ne, ako te gotovo preveč ne spoštujem, ker vem, da ti ne bo treba iti v ječo. Gotovo se boš izmuznil, akoravno te hudobni duh preganja, da seješ nepoštenje po svetu."

Odšel sem in vest mi je velela, da moram razkriti take nepravdanske ljudi, zato sem krenil proti domu in vse prav natanko zapisal.

MARTIN KRPAN

Foto tedna: večji odziv!

Ta teden smo prispevke za naš razpis „Foto tedna" dobili kar s treh koncev naše pokrajine. Poleg Franca Pavkoviča iz Sevnice in Dušana Tošaja iz Kočevja nam je fotografijo poslal tudi Novomeščan Uroš Kastelic. Vsi trije so ujeli v objektiv zanimive dogodke, ki pa niso povsem ustrezali našemu razpisu, zato jim bomo sicer objavili in honorirali. ne moremo pa jih priznati za fotografije tedna.

Franc Pavkovič je poslal posnetek „Nov dom upokojencev", ki ga objavljamo na sevniški strani. – Dušan Tošaj je poslal posnetek medvedke, ki ima naslov „V smrt, ker ni spala". Nenavadna jesen in igra narave se je spet ponovila tudi sredi zime, saj medvedi, kot vemo, v tem času spijo. Kaj neki je medvedko zbudilo? – Uroš Kastelic je v našem Podgorju ujel na film kmečke ljudi, ki se v teh mrzlih dneh najraje stiskajo ob peči.

Tudi veliko kmečkih zimskih opravil kmetje naredijo na nepogrešljivih „ogrevalnih napravah", brez katerih si ne moremo zamisliti pravih kmečkih izb. Naslov slike je: „Še Maksim Gaspari bi jih težko takole ujel".

Za vsako objavljeno sliko dobi avtor 50.– din honorarja, za fotografije tedna pa so rezervirane nagrade od 100 do 200 dinarjev. Želimo vam mnogo sreče in ostro oko! Posnetke pošljite do 27. decembra, zadnji rok je 12. ura!

UREDNIŠTVO
DOL. LISTA

DINOS VLAHOJANIS:

NAGLO SODIŠČE

Priljudni pesnik, prijatelj naše države in slovenskega pesništva posebej, se je rodil l. 1910 v Vrahatiju (ob Korintskem zalivu). Po 2. svetovni vojni je bil zaradi naprednega prepričanja preganjan in dolgo zaprt v koncentracijskem taborišču v Sudanu. Zdaj živi kot upokojeni bančni uradnik v Atenah. Še kot študent je pisal pesmi, ki jih je hvalil grški klasik pesnik Palamas. Izdal je tri pesniške zbirke, ki so imele lepe uspehe tako doma kot v tujini – zlasti v Franciji, kjer so mu dali zanje več visokih pesniških odlikovanj. Sicer pa ima še nekaj zbirk zanimivih kratkih zgodb in je zelo vnet književni organizator. – Njegove pesmi vsebinsko in oblikovno niso niti povsem tradicionalne, a še manj moderne. Njegovi stihi so veličastni, krepki – iz njih diha pokrajina z obrežij domačega morja. Zanje sta značilni tudi žlahtna, včasih kar poučna človečnost in (ponekod) socialna nota.

Dih vojne okupacije je ko slana ožgal pokrajino, trte so ovenele, prav tako drevje, in polje je opustelo, kakor da so ga pred štiridesetimi leti oglodale kobilice in je ostalo hudo ranjeno. Takrat so se dvignili iz mest črnoborzijanci, izvlekli na deželo vse nepotrebno in zavrženo blago, da bi ga zamenjali za olje in rozine. Vse vasi so se ujele v njihovo past. Samo neka majhna vas, ovenčana z razcvetelim lovorovim gajem, je naredila po svoje.

Ker je bila na koncu ravni, tik ob podnožju gore, skrita med drevjem, so tja le redko zašle okupatorjeve sile. Zgoraj so globoke grape, neprehodno grmičevje in gosto drevje kazali na to, da je kraj pripravno skrivališče partizanov.

Prvi črnoborzijanec, ki je zašel tja, je bil štiridesetleten ubožec, obložen z velikima vrečama; bolj podoben beraču – tako je bil raztrgan pa umazan – kakor pa trgovcu.

Odložil je vreči pred edino kavarnico v vasi – bila je nedelja – in čakal prihoda ljudi. Prvi, ki ga je vprašal, kaj ima v vrečah, je bil neki satanski vaščan, eden tistih, ki jih je v obilici vzredila vasica, da nosijo zastavo v burkah, glumah in drznih zbadljivkah pa grozljivih šalah.

„Kaj pa imaš, baraba, tam notri? . . ." ga je povprašal.

„Blago na prodaj, moj fant, v zameno za rozine pa olje."

„Blago na prodaj? Blago, si rekel? . . . Za sem gor? Pojdi z mano!" mu je velel strogo in odrezavo. Obrnil mu je hrbet in stopil pred njim v kavarnico. Sledil mu je, malo presenečen, prišlec.

„Sedi semkaj!" mu je živčno pokazal s prstom. Posadil ga je na klop in se bliskovito pobral. Čez nekaj minut se je znova prikazal, v družbi petih lepo oblečenih sovaščanov; le-ti so se koj po prihodu obrnili, besno pogledali vsiljivca in jezno vprašali:

„Ali je ta to? "

„Ta."

„In prodaja blago . . . Tu . . . sredi partizanov, v našem glavnem stanu? "

„Da . . . da."

„Naj ga postavijo na sodno klop. Naj se takoj zbere izredno sodišče in določi obtožencu zagovornik."

Možu se je zavrtelo v glavi. Pomel si je oči, se ozrl krog sebe, in ko je videl, da ga ljudje gledajo preplašeno in žalostno vrtijo z glavo, je razumel, da se je grdo zapletel; začel je moledovati in se opravičevati, toda nekdo ga je odsekano zavrnil.

„Molči!! To povej na sodišču."

V desetih minutah so hišo prvega vaščana spremenili v – partizansko sodišče.

Obtoženca sta zgrabila za roko dva, ki sta opravljala dolžnost orožnikov, in ga posadila na klop pred njegove sodnike. Tam je predsednik objavil obtožbo, stavil več vprašanj in dal besedo tožilcu, ki se je grozljivo dvignil in dejal:

„Danes, ko se vsi bojujejo za golo življenje, danes, ko naša domovina stoka pod strašnim okupatorjevim škornjem, danes, ko spet oživljajo junaki slavne Grčije, še obstajajo ljudje, ki bi radi izsesali našo kri in vzeli našim družinam iz ust zadnji grižljaj kruha . . ."

Obtoženec, ki se je bil pogreznil v omotično stanje, bolj črno kot tema pekla, je poslušal, ne da bi kaj razumel. Gledal je moža, ki so ga klicali tožilec, kako stoji in škrta z zobmi ter kaže nanj – kot zločinca, poslušal svojega zagovornika, ki je prosil zanj milosti, in gledal sveženj papirjev v predsednikovi roki – le-ta je vzel besedo zdaj desnemu, zdaj levemu sodniku, ki sta si potihem nekaj pravila. Strmel je in se še bolj pogrezal v temo, ki se je čedalje bolj zgoščala krog njega in ga dušila.

Nazadnje se je razlegala po dvorani beseda in se razpočila kot bomba.

„Na smrt!"

Zgrozil se je. Pograbili sta ga roki in ga vlekli na trg. Posadili so ga pred plosko odžagano deblo na kolena, ga prijeli za lase in mu naslonili glavo na klado, ki je dišala po mesu in krvi.

Nekdo mu je velel, naj izmoli molitvico, in že se mu je velikanska sekira zavihtela nad tilnikom.

Na lepem ga je oblil plaz mrzle vode in mu vzel sapo; hkrati je odjeknil krup glasov, smeha in žvižganja.

Možak se je zvrnil s štora in se zvijal v krčih. Iz kalnih oči mu je v potokih curljala kri. Po hrbtu so se mu vijugale ledene kače in sirene, po ušesih so mu brneli zvonovi. Mukoma se mu je za trenutek posrečilo, da je razprl roke, le-te pa so bile težke ko svinec in brž jih je spet sklopil. Potlej je zbral vse svoje moči, se v prahu malce pretegnil in odprl oči.

Ko pa je ves iz sebe od osuplosti zagledal človeka, ki ga je dal prijeti, kako ima v rokah vedro in se drži za trebuh od smeha, je planil pokonci in se kot strela pognal v beg.

Od takrat, tako pravijo, ni tiste vasi več prestopil noben črnoborzijanec.

(Iz grščine prevedel Marijan Tavčar)

med nebotičniki

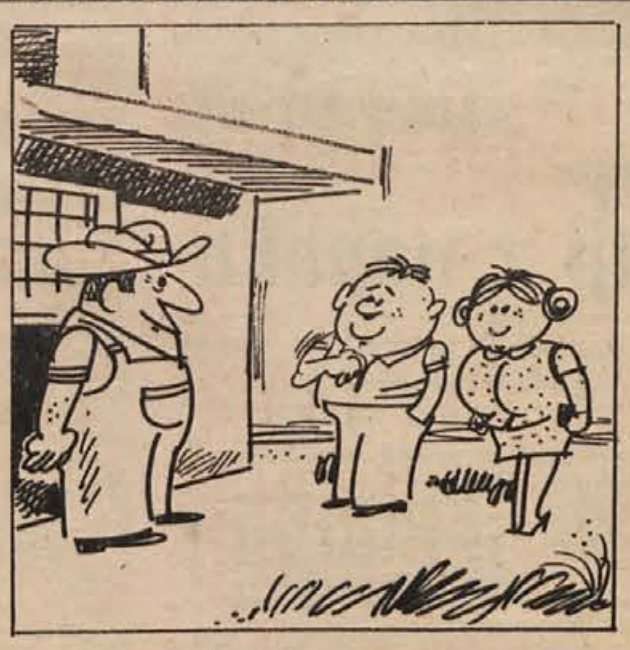

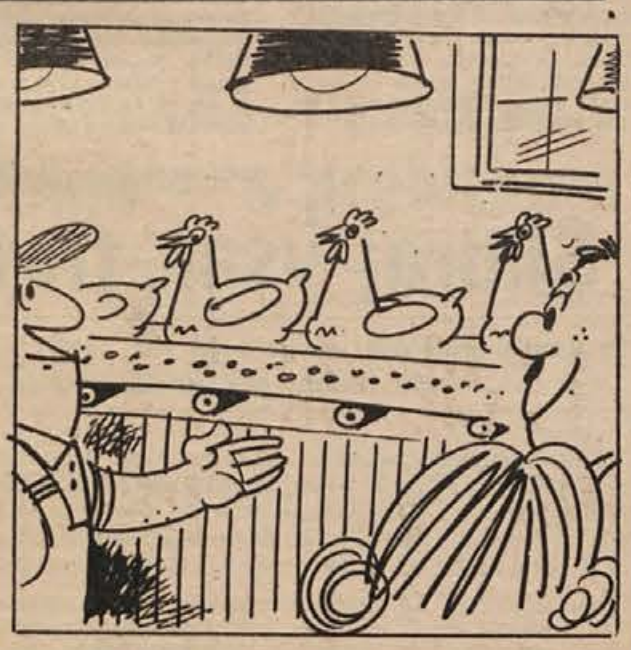

ih je ostala Amerika
rog motela se je raz-
meriške pšenice. Na

vzkliknila otroka na-
ko sta se sprehajala

Tako je! Oglejmo si zdaj Ameriko visoke produktivnosti, Ameriko vrtoglavih dosežkov!

Zapeljala sta pred farmo. Lastnik ju je prijazno sprejel – zlasti še, ko sta mu razložila, da sta tudi sama farmarja! Pet putk, da redita sta mu rekla, in deset zajčkov . . .

Dobila sta bele halje in vstopila sta v obrat številka ena: kurji obrat.

V dolgi vrsti so sedele putke v svetli dvorani. Mimo kljunov je gosposkim kuram tekel tekoči trak. Vse – od vitamina, do aspirina – je bilo tu okusno servirano.

„Uboge naše nerazvite putke!" je pomislila Klara na svoje koklje. „Koliko morajo revice prebrskati za skromno kosilce . . ."

ljubljanska banka
Podružnica za kmetijstvo
CELJE, Vrunčeva 1
DINARSKO IN DEVIZNO VARČEVANJE PRI NAS VAM ZAGOTAVLJA KREDITE ZA RAZVOJ VAŠE KMETIJE.

POTA IN STRANPOTA

§

Dežurni poročajo

S CESTE NA OPERACIJO – 14. decembra so miličniki ob 13. uri na cesti prvega reda pri Otočcu našli mladoletno M. T. iz Ljubljane. Ker se jim je zdela zelo slaba, so jo takoj odpeljali v novomeško bolnišnico. Dr. Ljubo Kretič z ginekološko-porodniškega oddelka je povedal, da se po operaciji dekle bolje počuti.

OKAJEN NA DELO – Novomeški miličniki so 14. decembra dopoldne prijeli Ivana Jeralica iz Hrušice in ga pridržali do iztreznitve. Jeralič je prišel na delo v Industrijo motornih vozil močno vinjen in je razgrajal. Zagovarjal se bo tudi pri sodniku za prekrške.

MOPED DOBIL NOGE – V noči od 15. na 16. december je neznanec odpeljal z dvorišča novomeškega hotela Kandija moped Antona Goloba iz Črmošnjic.

NEMIR PRI SKUBICU – Črnomaljski miličniki so 15. decembra zvečer pridržali do iztreznitve Antona Tufekića, delavca brez zaposlitve, doma iz Tuzle. Potem ko se je opil, je razgrajal v gostilni Skubic. Prijavili ga bodo tudi sodniku za prekrške.

PET MINUT DO POLNOČI – Novomeški miličniki so 16. decembra – pet minut pred polnočjo – prijeli Valentina Kovačiča iz Hudej v trebanjski občini, ker je okajen razgrajal v gostilni na Ruperč vrhu. S kričanjem je motil tudi vaščane Stranske vasi. Zagovarjal se bo pred sodnikom za prekrške.

UTOPLJENKA V ZBURAH – 18. decembra popoldne so novomeško postajo milice obvestili, da so v Zburah našli v vodnjaku utopljeno Marijo Lovše, 37 let. Kako je prišlo do smrti, še poizvedujejo. V Žbure je odšla tudi komisija, preiskovalni sodnik pa je odredil obdukcijo pokojnice.

KJE JE FIČKO? – 19. decembra zvečer je neznanec odpeljal izpred Novljanove gostilne v Mirni peči osebni avto NM 128-56, last Ivana Pavliča iz Brezovega Loga. Pavlič je imel svojega fička zaklenjenega. Vlomilca še niso našli.

SRNINA SMRT

Miloje Baković iz Varoši je 17. decembra s svojo zastavo 125 peljal proti Zagrebu. Pri Karteljevem se je srečaval s tovornjakom, tedaj pa je izza tovornjaka skočila srna. Baković jo je zadel do smrti, zadetek pa je na pločevini avtomobila naredil za 2 tisočaka škode.

NIČ NOVEGA V ŠMIHELU

Kriminalisti novomeške uprave javne varnosti še naprej raziskujejo vandalsko podiranje spomenikov na šmihelskem pokopališču. Za zdaj storilcev še niso prijeli. Javnost pa kajpak nestrpno čaka, da bi izvedela za imena tistih, ki so s svojim dejanjem povzročili toliko negodovanja med Novomeščani.

ZLOČIN V DEČJI VASI PRI TREBNJEM

Srca v vasi so zatrepetala

70-letni Franc Strajnar je 14. decembra nekaj pred 14. uro z vilami pobil svojo 67-letno sestro Frančiško — Strajnar priprt

Je ta hiša zapisana propadu? Dečja vas 4 – nekoč največji grunt, danes oskrunjen z bratovsko krvjo.

Ledena je bila cesta v Dečjo vas na ovinku, kjer so grčavi stari gabri soncu zakrivali pogled – led je bil v srcih vaščanov, ki še niso mogli doumeti grozljive tragedije. V torek 14. decembra nekaj pred 14. uro, je Franc Strajnar, 70 let, iz Dečje vasi 4 pri Trebnjem, z vilami ubil svojo sestro Frančiško, 67 let.

Zaradi dogovorjenega preužitka sta se večkrat pravdala. Zadnjikrat je sodišče govorilo o tej zadevi prav na dan umora. Zadnjo pravdo je Strajnar izgubil. Ko se je sestra vrnila iz Trebnjega, jo je z vilami pred domačo hišo tako močno pretepel, da je poškodbam podlegla. Za Strajnarja so odredili preiskovalni pripor.

Tako pove suho uradno sporočilo. Srca ljudi v Dečji vasi pa govore drugače. Anton Bartolj pravi: „Domovina nima tako zvestega vojaka, kot je bila svojemu bratu zvesta pokojna. In Franc ni mogel narediti večje sramote vasi, kot jo je storil s tem dejanjem!"

Jožefa Zakrajšek je šla tistega usodnega popoldneva s pokojnico. Z vlaka sta stopili v Ponikvah, potem sta se vzpenjali po cesti v vas. Otroci, ki so šli iz šole, so bili prej v vasi, ker so šli po bližnjici. „Plašč sem ji nosila," pripoveduje Zakrajškova.

„Franca je tako sekla, da so na sodniji naredili, da ji morajo po trikrat na dan dajati toplo hrano, tako, kakršno bosta jedla gospodar in njegova žena. Ko sva prišli do vasi, je iz hleva planil gospodar. Ko je Franca videla, da gre z vilami nadnjo, se je hotela umakniti. Pa ni mogla bežati, od zadaj jo je udaril po levi strani po hrbtu in jo zbil na tla, potem jo je tolkel z vilami . . . Reva je bila, vsaj jesti je zaslužila, ko je svoje moči pustila na tem gruntu!"

„Sprti so dvajset let, stalno so se tožili," pove Štefan Šlak, njegova žena Olga je pristavila: „Pri Gornikovih, tako se pravi po domače Strajnarjevi domačiji, so bili prej prijatelji. Ko se je primožila ta mlada, je šel grunt dol in prijateljstvo tudi. Prej so imeli po 6 glav živine, zdaj pa imajo eno kravo. Velikokrat je pokojna pri nas jedla, dala sem ji masti in krompirja, da ne bi bila lačna, in čaja, naj si ga skuha."

Niti jesti ji niso dali, videti je niso hoteli – niti delati ji niso pustili doma, govori vas. Vaščani so tam, kjer so vile naredile konec prepirov s surovim sunkom starega moža, pustili šopek zelenja in prižgali svečko. Toplo je sijalo sonce, a radosti ni v srcih vaščanov. Sodnica Zlata Šavelj, ki vodi preiskavo, pa pravi: „Zadeva bo šla po redni poti. Čakam na ovadbo, ki jo bo dal tožilec . . ."

Miličnik je prinesel v vas torbico, ki jo je imela v roki še potem, ko je bila že mrtva. Vrata hiše v Dečji vasi 4 so zaprta: žene Franca Strajnarja, za katero pravi vas, da je bolj kriva od moža, ni bilo doma. SPLICHAL

„Tukajle jo je potolkel," kaže z roko Jožefa Zakrajšek, ki se je vračala v vas skupaj s Strajnarjevo.

Dokazano izsiljevanje

Anton Hudorovac-Ino in Franc Brajdič-Dušan kaznovana tudi zaradi majhne tatvine

Antona Hudorovca – Ina je novomeško okrožno sodišče zaradi izsiljevanja in majhne tatvine obsodilo na 5 mesecev in 20 dni zapora, Franca Brajdiča – Dušana pa zaradi pomoči pri izsiljevanju in majhne tatvine na 2 meseca.

Sredi avgusta letos sta namreč oba Cigana skupaj s Francem Mlakarjem popivala v gostilni „Gadova peč" v Bršlinu, potem pa ju je Mlakar odpeljal do Žabjaka. Tam je Hudorovac odložil harmoniko, potem pa so se spet peljali nazaj v Bršlin. Na zadnjem sedežu v avtu pa je imel Mlakar lovsko puško, torbico s pištolo in naboji ter lovski pas z naboji. Iz Bršlina so se potem spet odpeljali v Žabjak, le da je Mlakar pri Šinkovcu v „Gadovi peči" pustil orožje. Ko so v Žabjaku izstopili, sta Cigana hotela spet nazaj. Po ugotovitvah sodišča, sta že takrat vrgla iz avta torbico in pas z naboji. Mlakar jih je peljal spet nazaj v „Gadovo peč" in odšel domov, oba Cigana pa sta odšla v bife. Brajdič je Hudorovcu dal nož, ta pa je od Šinkovca zahteval puško in pištolo. Najprej se je zlagal, da je pištola njegova, puško pa da je kupil od Mlakarja za 950 din. Z dvignjenim nožem je Šinkovcu zagrozil in mu dal pet minut časa za premislek; ker Šinkovec ni mogel pobegniti, je Hudorovac dobil puško in pištolo. V tem pa je prišel miličnik, ki so ga poklicali gostje, tako da je Hudorovac s pištolo in nožem pobegnil v stranišče, puško pa je pustil na šanku. Za straniščno školjko so potem našli pištolo in nož, torbico in lovski pas pa naslednjega dne v bližini, kjer je Mlakar ustavil avto.

S puščicami je označeno, kje je z mosta pri Ponikvah na cesti Ljubljana–Zagreb odletel v mrzlo Temenico več kot 10 metrov globoko volvo švicarske registracije, ki ga je vozil Franjo Dvoraček iz Pulja, začasno na delu v Švici. Avto je na poledeneli cesti začelo zanašati, prebil je ograjo in zgrmel v potok. Voznik, žena in hči so v novomeški bolnišnici, vendar se ni bati za življenje. Škode je bilo za 30.000 din, na pomoč pa so takoj priskočili prebivalci iz bližnjih hiš in vozniki, ki so bili tedaj na cesti.

Zima nastavi pasti

Cveto Lindič, 16 let miličnik: »Pozimi ne moremo voziti tako kot poleti!«

Mrzlo je bilo, dan se je prevešal v noč in temne sence so se začele plaziti nad cesto. Miličniki pa so ustavljali tovornjake in pregledovali, kako so naloženi, kako je pritrjen tovor . . .

Cveto Lindič, ki je 16 let miličnik, je velikokrat na cesti.

„Varnost prometa najbolj ogrožajo tisti, ki neprevidno prehitevajo in prehitro vozijo. Znak na cesti pomeni obvestilo za normalne vremenske pogoje. Ljudje pa vidijo: dovoljeno je 80 km na uro in toliko vozijo, pa čeprav je megla, poledica, gost promet. Premalo se zavedajo, da na avtomobilski cesti 100 metrov ne predstavlja ničesar, ker ne pomislijo: če jaz vozim 120 in tisti, ki bo pripeljal nasproti, prav tako 120 . . ."

– Pred 16 leti nihče ni vozil 120?

„Tisto, kar je bilo pred 16 leti najboljše, bi bilo danes v tehničnem pregledu najslabše. Promet se je silno povečal!"

– Delajo šoferji veliko preglavic?

„Ljudje smo različni: nekateri so hvaležni, ko ga opozoriš na napako, če mu pokažemo slabosti njegove vožnje, napako na avtomobilu. Ustavil sem voznika v zastavi 1300, ko je pri Trebnjem prehiteval kolono in prišel v nevarne škarje, ker je naproti pripeljal avtobus. In veste kaj je rekel? Da on ni ničesar kriv, saj je avtobus peljal hitreje od 80 km, kolikor je dovoljeno. Le kako to ve, jaz nikoli ne morem na pogled presoditi: zdaj pelješ 75, zdaj pa 81. On pa: ne plačam kazni!"

– Zima je za šoferje še posebej nevarna, ne?

paragrafi med

„Zavedati se moramo zlasti tega, da je potrebno voziti s primerno hitrostjo. Ne moremo recimo voziti kot poleti. Cesta postavlja različne pasti: posledice v sončnih vsekih, brozgo ob toplejšem vremenu. Tehnična opremljenost vozil pa mora biti popolna!" J. S.

Najprej bes, potlej kes

9. decembra zvečer je bil priveden na metliško postajo milice Gabrijel Lumbar iz Črnomlja, ker je pijan v bifeju pri avtobusni postaji razgrajal, razbijal in nadlegoval goste.

Namestili so ga v prostor za take tipe, toda Lumbar se niti tam ni umiril. Razbil je šipo na oknu milice, streznil pa se je šele potem, ko ga je k temu pripravil svež zrak. Prostor okrog sebe je ves ponesnažil, toda preden je šel domov, je bil spet vljuden. Še in še se je kesal . . .

Padel z vlaka

V bližini brestaniške železniške postaje so v soboto, 18. decembra, nekaj minut pred sedmo zjutraj našli mrtvega 35-letnega Muhameda Krasnića, ki je bil začasno zaposlen v Muenchnu. Na nepojasnjen način je padel z vlaka in obležal mrtev med tiri vlakov. Pri mrtvem delavcu so našli vozni listek do Zagreba, potni list, nekaj več kot 1200 mark in blizu 500 dinarjev ter več zavojčkov cigaret. Nesreča se je zgodila okrog tretje ure ponoči.

POGOJNO ZA SEVŠKOVO

Novomeško okrožno sodišče je pod predsedstvom sodnika Janeza Pirnata obsodilo Antonijo Sevšek s Senovega na osem mesecev zapora, izvršitev kazni pa je odložilo pogojno za dobo dveh let. Sevškova je, kot smo že poročali, z nožem zabodla moža. Sodišče je pri odmeri kazni upoštevalo duševno stanje Sevškove, okoliščine in razmere v družini, ki so se zadnje čase, ko mož manj pije, uredile, upoštevalo je tudi to, da ji je mož dejanje odpustil, njeno starost, dosedanje neoporečno vedenje in končno tudi to, da je bilo dejanje obtoženke logična posledica stopnjevanja napetosti in sporov v zakonu, ki so se vrstili leta in leta in za katere je bil v veliki večini kriv prav mož.

KRONIKA NESREČ

KARTELJEVO: ZDOMEC TRČIL – Manojlo Trajkovski, ki je na delu v Nemčiji, je 18. decembra peljal z avtom po karteljevskem klancu proti Zagrebu. Med vožnjo je zapeljal na levo stran in trčil v avto Zagrebčanke Dženane Rajković in še v avto Ivice Gluhaka iz Nove Vesi pri Zagrebu ter v avto Zagrebčana Nikole Husjaka. Dženana Rajković je bila huje poškodovana, vsi drugi pa laže. Vso šesterico so odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer so ji pomagali. Škode je za 65.000 dinarjev.

RATEŽ: AVTO V KONJA – Martin Turk iz Sel pri Ratežu je 17. decembra vodil konjsko vprego od Starega grada proti Zagradcu, ko mu je naproti pripeljal z avtom Ivan ERšte iz Sred. Grčevja. Med srečanjem je avto trčil v konja, ki sta se splašila in zdrvela po strmini. Turk je padel z voza in se močno poškodoval po nogi; ranil se je tudi konj. Škode je za dva tisočaka.

BIRŠKA VAS: V BETONSKO OGRAJO – Miroslav Gabrijel iz Pristave pri Trebnjem se je 18. decembra zvečer zaletel z avtom v betonsko ograjo, ko ga je pri Birški vasi zaneslo s ceste. Voznik je huje poškodovan, škode na avtomobilu pa je za 3.000 dinarjev.

PRILIPE: PREHITEVANJE NA POLEDICI – Ko je Jože Biloglav iz Brežic hotel na cesti pri Prilipah 14. decembra prehitevati drug avto, ga je na poledeneli cesti zaneslo, da se je prevrnil po nasipu. Huje je bila poškodovana voznikova žena Vera, ki so jo prepeljali v brežiško bolnišnico. Na avtu je škode za stari milijon.

ŠTEFAN: PADEL Z MODEPA – Alojz Starič iz Breze pri Trebnjem se je 19. decembra zvečer peljal z mopedom proti Štefanu. Tam pa je nenadoma zapeljal na levo in padel. Nezavestnega so ga s poškodbami po obrazu prepeljali v novomeško bolnišnico.

RATEŽ: KAMION NA PARKIRIŠČE – 15. decembra zvečer je Milana Herakovića na poledeneli cesti pred gostilno Mrak zaneslo s kamionom, da je trčil v parkirane avtomobile Draga Vovka iz Novega mesta, Daneta Mikca iz Slatnika in Antona Beceleta iz Smolenje vasi. Heraković je peljal proti Ratežu. V Vovkovem avtomobilu sta sedela voznik in Ljubomir Nenadić, ki sta bila laže poškodovana. Škode je za 20 tisočakov.

GRADAC: ZBIL PEŠCA – 19. decembra dopoldne je avtomobilist Anton Hutar iz Kašče pri Semiču zbil pešca Alojza Štefanića iz Kapljišča pri Gradcu. Pešec je šel po desni strani ceste, ki pelje proti Podzemlju. Pri padcu si je Štefanič zlomil roko in so ga odpeljali v novomeško bolnišnico. Škode na avtu je za 300 dinarjev.

GLOGOV BROD: NAPAČEN ODHOD – Ko je Jožica Kos iz Dečnih sel hotela izpred kovačije v Glogovem brodu nadaljevati vožnjo, je iz brežiške smeri pripeljal z mopedom Slavko Verstovšek iz Pavlove vasi. Mopedist in sopotnik Miha Verstovšek z Blatnega sta bila pri trčenju laže poškodovana, škode pa je bilo za 500 dinarjev.

JEDINŠČICA: TRČENJE NA LEDU – Ko se je Jože Ucman iz Dol. Težke vode 15. decembra peljal proti Novemu mestu, ga je na ledeni cesti pri Jedinščici zaneslo v avto Marjana Severja iz Praprota, ki je tedaj pripeljal nasproti. Ucmana so odpeljali v bolnišnico, Sever pa je dobil nekaj odrgnin. Škode je za 20.000 dinarjev.

LOG: S CESTE V BREG – 13. decembra je avtomobilista Stanislava Taborja iz Šmarčne vasi, ki je vozil iz Radeč proti Krškemu, začelo na poledeneli cesti v Logu zanašati. Zavozil je v breg, od koder se je prevrnil nazaj na cesto. Voznik je ostal cel, avto pa je utrpel za 9 tisočakov škode.

SUHOR: PREHUD OVINEK – Franca Cimermaniča iz Bereče vasi je 15. decembra v ovinku pri Suhorju zaneslo, da se je z avtom zaletel v strmino ob poti, od tam pa se je čez bok prevrnil na kolesa nazaj na cesto. Prekuljaj je stal 3.000 dinarjev.

JESENICE NA DOL.: PREVRNIL SE JE NA NJIVI – Ko se je Srečko Avgustič 14. decembra zjutraj peljal od Zagreba proti Ljubljani, ga je pri Jesenicah na poledeneli cesti začelo zanašati, da je zapeljal s ceste na njivo in se prevrnil. Škode: za 4.500 dinarjev.

BRŠLIN: KAJ PA VARNOSTNA RAZDALJA? – Za tri tisočake škode je bilo 15. decembra pred bršlinskimi zapornicami. Ivanka Rabzelj iz Zameškega je svoj avto ustavila, avto Rudija Mlinariča iz Bršlina pa se je zaradi kratke varnostne razdalje ustavil šele v njenem.

PODTURN: DVA KONJA IN EN AMI – Drago Saje iz Dolenjskih Toplic se je 18. decembra z amijem peljal iz Črmošnjic proti domu. V Podturnu je srečal Antona Finka s konjsko vprego. Konja sta se splašila in skočila v avto, ter napravila za 3.000 dinarjev škode.

PRILIPE: OBRAČANJE V MEGLI – 19. decembra je Nemec Horst Meltzer pri Prilipah na glavni cesti kar v megli na cesti obračal svoj avto. Iz ljubljanske smeri je pripeljal Ejup Nuriši iz Ljubljane in kljub zaviranju in umikanju trčil v Nemca. Škoda znaša štiri tisočake.

PROMETNA AKCIJA:

Skoraj vsak tretji z napako

Prometni miličniki so ustavili 283 vozil: z napako jih je bilo 82 — Naslednje akcije: zimska oprema in vinjeni za volanom

Pred dnevi je bila republiška prometna akcija: istega dne ob isti uri so prometni miličniki po vsej Sloveniji ugotavljali, kakšna vozila so zdaj v prometu. Postaja prometne milice Novo mesto je imela na skrbi dolenjsko izvedbo akcije. Kontrole so postavili v Trebnjem, na Otočcu, v Drnovem in na novomeški avtobusni postaji.

Jože Prosinečki, komandir postaje prometne milice, sodi: „Po dvakrat smo pregledovali tahografe, preskušali operativno – tehnično sposobnost in pregledovali obremenitve tovornih vozil. Ustavili smo 283 vozila, tehnično nepopolnih je bilo 82.

Pri pregledu tahografov smo ugotovili, da je imelo največ napak zaradi zvite igle ali odtrgane jeklene vrvi ter nepravilnih vložkov, nekaj vozil je bilo celo brez tahografov!

Pri tehnični usposobljenosti vozil so bile najbolj pogoste napake luči, zlasti zavornih. Dostikrat so bile nepravilno vezane meglenke, pri nekaterih niso delale signalne naprave, več pa jih je bilo z izrabljenimi gumami.

Stalna kontrola obremenitve je pokazala v tej akciji, da vozniki upoštevajo predpise. K temu je pomagalo najbrž tudi to, ker cestna podjetja merijo osne pritiske in ker so kazni za delovne organizacije dokej ostre.

Akcije niso bile izjema, pač pa postajajo stalna praksa. Pozimi jih bomo nadaljevali s pregledom zimske opreme, vključili pa se bomo tudi v mednarodno akcijo, ko bomo skušali ugotoviti, koliko voznikov sede za volan, čeprav niso trezni."

ČETRTKOV INTERVJU

Povezati s stvarnostjo

Stane Zupančič: »Z družbeno-političnim izobraževanjem moramo pomagati mladim k pravi predstavi o naši družbi!«

Franc Šali je v prejšnjem četrtkovem intervjuju zaželel, naj novi predsednik občinske konference ZMS pove, kako namerava mladinsko vodstvo zagotoviti, usmerjati in povezovati delovanje mladine, da bi jo bilo v občini bolj čutiti. Ker je mladinski predsednik na vojaških vajah, je namesto njega odgovoril član predsedstva občinske ZMS Stane Zupančič:

– Vprašanje je prišlo ob pravem času, ker smo imeli prav te dni sejo naše komisije za kadrovska vpra-

šanja in izobraževanje. Ob tej priložnosti smo izoblikovali ugotovitev o tem, kaj je najbolj pomanjkljivo pri delu v naši občini. Pogostokrat ugotavljamo, da ni mladih, ki bi hoteli, mogli in znali reševati tiste težave, ki se postavljajo pred mladinsko organizacijo, pa tudi pred našo celotno družbo. V razpravi na seji se je porodilo spoznanje, da mladino moramo vključevati v dogajanja, da pa jo moramo zato ustrezno družbeno-politično izobraževati v vseh vejah mladinskih zvez, tja od tiste na vasi in v šolah pa do one v delovnih organizacijah.

– Je torej v primerni izobrazbi po vašem pravi vzrok?

– Premalo smo skrbeli za izobraževanje mladih in za njihovo vključevanje v družbeno-politično delo in dogajanje. Največ krivde za to je v sami ZMS.

– Potemtakem mladina tudi ni dovolj zastopana v družbenem dogajanju?

– Zastopana je, saj je povsod kar primerno število mladinskih predstavnikov, žal pa niso dovolj aktivni in se ne znajo vključevati v dogajanje ter jih ni čutiti. Glavni vzrok za to pa je v koraku med predstavo in pojmovanjem o samoupravnem in socialističnem razvoju, ki ju dobe mladi v šoli, in med dejanskimi samoupravnimi in socialističnimi odnosi, s katerimi se srečujejo v neposrednem stiku z življenjem, v praksi. Ta razkorak je tako očiten, da se mladi pri stvarnem srečanju z življenjem zmedejo.

– Kakšno pa naj bo izobraževanje, ki bi usposobilo mladino za premostitev sedanjih zadreg?

– Predvsem programsko in stalno. Z družbeno-politično vsebino bomo v tem izobraževanju dali mlademu človeku orientacijo in osnovo, da se bo lahko v stvarnem in neposrednem stiku z življenjem in težavami, ki mu bodo prišle na pot, spopadel pripravljen nanje in bo lahko aktivno sodeloval v družbenem dogajanju. Izobraževanje, ki ga imamo v načrtu, bo posredovalo mlademu človeku dejansko sliko našega samoupravnega in socialističnega razvoja in odnosov.

Moje vprašanje: mladi v svojih prizadevanjih velikokrat pogrešamo pomoč, sodelovanje in tovariško usmerjanje odraslih. Prosim, naj dosedanji sekretar ZK v IMV Novo mesto Milan Mušet odgovori, kaj sodi o tem nasploh in kako je s tem konkretno v IMV.

M. JAKOPEC

Pesem iz 70 grl se je oglasila minuli petek zvečer z odra v novomeškem Domu kulture, kjer je imel pevski zbor tovarne zdravil „Krka" svoj prvi samostojni koncert. Pod taktirko prof. Janeza Žnidarja so novomeški farmacevti zapeli deset pesmi in dva operna odlomka. Prireditev so posvetili minulemu občinskemu prazniku. (Foto: S. Dokl)

CB USPELEM REFERENDUMU, KI JE ZA NAMI

Lahko bi bilo veliko bolje

V štirih delovnih organizacijah negativen izid referenduma — Na enkratnih zborih volivcem ni bilo mogoče povedati vsega

Čeprav je izid nedavnega referenduma o združitvi delavskega in kmečkega sklada za zdravstveno zavarovanje na območju Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja Novo mesto postavil na laž vse dvome in dvomljivce na našem območju in drugod, je izid izreden le v celoti, v posamičnih primerih pa z njim ne moremo biti povsem zadovoljni. Najbolj so se prav gotovo odrezali kot volivci kmetje, slabše je bilo med upokojenci in delavci pri zasebnih delodajalcih, nekaj neprijetnih presenečenj pa smo doživeli celo v delovnih organizacijah.

Priprave na referendum so bile zelo razgibane zlasti v prvi fazi, ko so stekle v organih in organizacijah, ki naj bi vodili celotno kampanjo. Precej manj pa je bilo narejenega med samimi volivci, ki so na referendumu odločali s svojimi glasovi o izidu. Pretežni del neudeležbe in domala vse glasove „proti" lahko pripišemo premajhni obveščenosti volivcev o tem, za kaj gre. Čeprav je šlo za odločitev, ki ne bo imela za posledico nobenega neposrednega prispevka volivcev, ki so odločali, je prav dvom o tem bil v največ primerih vzrok neudeležbe in glasov „proti".

V zadnjih dneh pred referendumom smo docela pozabili na vse tiste, stare navade osebnega prepričevanja, ki jih uporabljamo pri vseh volitvah, in na stare, toda vendar stokrat preizkušene aktivistične pristope. Sicer zelo dobro zastavljena akcija v vrhu, se je tu in tam zataknila, ker je enako vneto nismo izvedli navzdol, do volivcev. Marsikje smo se, ko je bilo že prepozno, spomnili običajnih premikov delavcev, izpostavljenih delovišč, skupin, ki delajo daleč od doma itd. V občini je bil v kar 4 delovnih organizacijah izid referenduma negativen: pri PIONIRJU, KREMENU in v dveh enotah ŽTP.

Referendum bo vedno češče postajal sredstvo najbolj demokratičnega odločanja in v prihodnje se bomo še pogostokrat zatekali k njemu, zato moramo tokratno izkušnjo in nauk iz nje resno upoštevati.

M. J.

ZNANA IMENA

Štefan Seničar in Virant Kostja sta ostala načelnika občinskega oddelka za finance oziroma za narodno obrambo. Na dosedanjih mestih sta ostala tudi Kristina Plut kot ravnateljica vzgojnovarstvenega zavoda in Roman Čelesnik kot ravnatelj šole v Škocjanu. Vsi štirje so bili izvoljeni oziroma imenovani za vodje oddelkov in ustanov za štiri leta na seji občinske skupščine 14. decembra. Prav tako je skupščina za štiri leta podaljšala zaupanje svojemu tajniku Dušanu Zupancu.

MINI ANKETA

Silvester? Na zapečku

Staro leto se izteka: še nekajkrat bomo obrnili liste v koledarju, še nekaj dni . . . Kakšno bo novo: boljše, bolj zdravo? Kje mu bomo nazdravili? Hoteli, restavracije, gostilne vabijo. Bolj petični so že rezervirali omizje: 180, 200 in več dinarjev za vstopnino, meru, glasbo – na osebo. Kaj pa drugi?

IVAN PUGELJ, upokojenec z Drganjih sel: „Doma bom s toplega zapečka gledal zabavljice na televiziji. Hlebec kruha, kokoš, liter vina – s tem bom zadovoljen. Če se mi bo pridružil še kdo iz vasi, ga ne bom zavrnil. Na vasi je zdaj več televizorjev, pa se ne bo treba tako tlačiti kot na druge silvestre."

ČEDO KITANOVIĆ, delavec z Broda: „Delal bom, na Silvestrovo in druge praznične dni. Zaposlen sem v tovarni zdravil – v fermentaciji, ki zaradi praznikov in nedelj ne sme stati. Določen sem v izmeno, ki bo čez novo leto stregla strojem. Če ne bi delal, bi najbrž novo leto pričakal doma."

MARJAN MAZNIK, urednik „Novolesa", iz Straže: „V hotel ne morem iz dveh razlogov: ker nimam kje pustiti otrok in ker moj žep le ne prenese cen, ki jih zahtevajo prireditelji silvestrovanj. Imam televizijo, in če si bom pripravil še kaj dobrega za pod zob, bo tudi doma prijetno."

ALBIN REDEK, kmečki delavec iz Suhe krajine: „Pri nas na kmetih nimamo skrbi, kaj bomo obuli in oblekli za novoletne ‚Jumparije'. V glavnem smo doma in zadovoljni, če z litrom kislega vina dočakamo novoletno polnoč. Posebnega razkošja si večina ne moremo privoščiti, v Suhi krajini že ne."

ANTON PAJK, natakar iz Šmarjete: „Silvestrovanje bo za mnoge zabava, zame pa bo delo, garanje. V službi bom, ker nas je premalo, da bi se kdo lahko iztrgal in šel silvestrovat, kamor ga vleče. Tudi sicer je tale naša kavarna (na novomeškem Glavnem trgu) vselej tako polna, da za natakarje ni pravega počitka."

Silvester ni vsakemu enako naklonjen: medtem, ko se bodo eni vrteli in polivali šampanjec v razkošnih dvoranah, bodo drugi čepeli doma (pri hlebcu in litru), za prenekaterega pa bodo tudi ti, po vsem svetu tako čaščeni prazniki navadni delavni dnevi. Sicer pa: ali ni tudi silvestrovanje način za ugotavljanje socialnih razlik?

Suhokrajinski drobiž

ŽUŽEMBERŠKA KRAJEVNA SKUPNOST EVIDENTIRA želje občanov, ki jih bo po svoji finančni zmogljivosti ob sodelovanju občanov skušala uresničiti v programu dela za leto 1972. V dosedanjih razgovorih, ki jih je imelo vodstvo krajevne skupnosti na terenu, je razveseljivo medsebojno sporazumevanje med občani in krajevno skupnostjo za razreševanje raznih problemov.

JAVNO RAZSVETLJAVO V ŽUŽEMBERKU bi radi preuredili. Krajevna skupnost je zaradi znanih razlogov nabavila živosrebrne svetilke za preureditev javne razsvetljave na levem bregu Žužemberka. Upali so, da bo preureditev izvršena še pred novim letom, vendar ne morejo dobiti izvajalca del. Elektromonterji podjetja Elektro Ljubljana–okolica so namreč preobremenjeni z delom. Tako se bo ta preureditev javne razsvetljave v Žužemberku zavlekla v drugo leto.

KMETOVALCI POGREŠAJO LETOS Tomaževo žlindro za pognojitev deteljišč. Te trenutno ne morejo kupiti, ker jo tudi trgovina ne more dobiti. Baje so temu krive zamrznjene cene. Tomaževa žlindra je počasi topljivo gnojilo, zato bi moralo biti v trgovinah pravočasno na zalogi.

VELIKO MEDVEDKO je 13. decembra uplenil Jože Škufca iz Lopate, član lovske družine „Lazina" Hinje. Na isto medvedko je streljal tudi Milan Novak, lovec iz Kočevja, vendar so zanesljivo ugotovili, da je smrtni zadetek poslal Jože Škufca. Medvedka je tehtala 150 kilogramov.

M. S.

»GORJANCI« hočejo jamstvo

Začetek gradnje novega hotela v Novem mestu vezan na odselitev »Roga« — Po napovedih bo to jeseni 1972 — Med delovnima organizacijama ni več nesoglasij — »Gorjanci«: »Stvar naj teče v rokih, pa bo v redu«

„Gorjanci" so poleg 600.000 din odškodnine pripravljeni oročiti pri banki še 400.000 din za „Rog", s tem pa je odpravljena zadnja ovira pri sporazumu med obema delovnima organizacijama. Ali pa to že dokončno pomeni, da bodo „Gorjanci" na mestu, kjer ima „Rog" svoje delavnice, lahko kmalu začeli graditi hotel.

O tem so razpravljali tudi prejšnji teden novomeški odborniki in še enkrat ugotovili, da je zamisel „Gorjancev" – spremeniti okolje hotela „Metropol" v gostinsko-turistični prostor splošnega družbenega pomena, zato jo podpirajo.

Je pa še nekaj reči, ki jih „Gorjanci" brez sodelovanja oziroma pomoči občinske skupščine ne morejo sami urediti. Gre predvsem za lastninskopravni odnos med delovnimi organizacijami, kar je v pristojnosti občinskih organov. „Gorjanci" bi radi, da bi se to čimprej uredilo, ker bi radi čimprej uresničili svoj načrt: najprej bi zgradili nov hotel, nato pa preuredili hotelske prostore sedanjega „Metropola".

Štefan Galič, direktor „Gorjancev", je od občinske skupščine želel jamstvo, da bodo vse zadeve tekle v rokih. Poudaril je, da bo glavni projekt za hotel narejen najkasneje februarja 1972. Hkrati je zavrnil najrazličnejše očitke, ki so leteli na njegovo podjetje, češ, da spet „velika riba požira manjšo".

S tem da so bila nekatera sicer nebistvena nesoglasja med obema delovnima organizacijama le preveč razbobnana, se je strinjal tudi direktor „Roga" Martin Bajuk. Odbornike je seznanil, da so z mostarskim podjetjem „Soko" že sklenili pogodbo za dobavo in postavitev montažne proizvodne dvorane. Računajo, da bo dvorana postavljena do 1. julija prihodnjega leta, vanjo pa naj bi se „Rog" preselil najkasneje do 1. septembra.

Predstavnik „Gorjancev" je še enkrat poudaril, da želi njegov kolektiv samo to, da bi ti datumi res držali.

MARIJA LAPANJE

Prejšnji teden smo se v Ljubljani poslovili od dolgoletne priljubljene učiteljice Marije Lapanje (67), ki je nad 30 let poučevala na Otočcu in vzgajala kar tri rodove. Ob grobu se je v imenu kolektiva otoške šole od nje poslovil ravnatelj Franc Pavkovič, v imenu organizacij pa tov. Bučarjeva. Pokojna Marija je med prvo svetovno vojno morala zapustiti rodno Goriško in je našla svoj drugi dom na Dolenjskem. V drugi svetovni vojnni se je pridružila ženam, ki so delale za OF. Po vojni se je neutrudno predala vzgoji in pouku, za kar je prejela tudi dve zasluženi priznanji. Ob tolikšnem delu je dobro vzgojila tudi pet svojih otrok.

S. SKOČIR

Zamenjava

Spoštovani bralci, obveščamo vas, da smo v uredništvu zamenjali dvoje delovnih področij. Tako bo odslej novomeško stran v Dolenjskem listu urejal naš novinar Ivan Zoran, stran, ki jo naslavljamo „Pota in stranpota", pa bo urejal Jože Splichal.

ČE SE NAČRTOVALCI UŠTEJEJO:

Polno — s prebitkom

Poplačana pomota: proračun 15 odstotkov čez načrt — »Ostanek« za proračunsko prizadete

Čeprav so se načrtovalci proračuna za leto 1971 ušteli, jim tega nihče ne bo zameril. Nasprotno: za zmoto bi jim morali biti hvaležni. Računi namreč kažejo, da bodo proračunski dohodki z zadnjim decembrom krepko presegali predvidene.

Po oceni, ki so jo predložili odbornikom na seji občinske skupščine 14. decembra, se bo blagajna tako napolnila, da bo vseh proračunskih dohodkov za 15 odstotkov čez načrte. Presežek bodo dali dohodki, ki morajo sicer v posebno rezervo, če presežejo dotok prejšnjega leta za več kot 10,8 odstotka. To so: prispevek od osebnih dohodkov zaposlenih, prometni davek od prodaje blaga na drobno, davek od plačil na storitve in sodne takse.

Čistega prebitka (denarja za razporeditev) bo kar 560 tisočakov. Ta denar bodo pretežno razdelili med tiste, ki so jim na začetku leta odmerili precej obtesane dotacije.

Tako ugodno stanje v proračunski blagajni se je začelo kazati šele v drugem polletju, da bo presežek, pa so vedeli že novembra. Tedaj so že naračunali prve odstotke čez.

Svet za finance je skupščini predlagal spremembo proračuna: tokrat takšno, ko ne gre samo za premeščanje številk v okviru iste vsote. Odborniki so glasovali za spremembo in sprejeli ustrezen odlok.

Novomeška kronika

ZAVRNJENO PLAČILO – Svet ZKPO noče slišati o tem, da bi plačal polovico stroškov za nov magnetofon, ki ga je režiser Marjan Kovač naročil v imenu Zavoda za kulturo. Sklep je jasen: dokler bo režiser v službi pri zavodu, toliko časa nič. Poleg tega je zavrnitev soplačila tudi pouk za naprej in za tiste, ki bi kaj kupovali na svojo pest.

KAM PO MATURI? – Nove generacije gimnazijcev so vsako leto pred odločitvijo: kam po maturi? Mnogi še potem, ko imajo zrelostno spričevalo v žepu, ne vedo, kam bi: ali bi si iskali delo ali študirali na višjih in visokih šolah. Zato so v gimnaziji sklenili tistim, ki še ne vedo kam, pomagati. Minili petek so četrti gimnazijski razredi poslušali predavanje o poklicni usmeritvi.

ŽE MISLIJO NA KULTURNI PRAZNIK – Prešernov dan namerava gimnazija dostojno proslaviti. Povabili so prvaka ljubljanske Opere basista Ladka Korošca in sopranistko Vilmo Bukovec, dolenjsko rojakinjo.

STROKOVNJAKI ZAMUDILI – Center za socialno delo je dal analizo o ciganskem vprašanju delati strokovnjakom od drugod. Ti pa svojega dela še niso opravili, zato je moral predstavnik Centra občinski skupščini poročati, da analize še ni. Taka analiza bo podlaga za odločitve občinske skupščine glede reševanja ciganskega vprašanja v občini.

NOVOLETNI NAKUPI – Zadnje dni je v mestu živo, kot bi bil vse dni en sam semanji dan. Ljudi je polno zlasti v trgovinah, ki pri nakupih dajejo poseben novoletni popust. Da bi čimbolj ustregla obiskovalcem, je prodajalna Mladinske knjige podaljšala delovni čas ob sobotah do 19. ure.

ZALOŽEN TRG – V ponedeljek so večji del tržnice zavzela drevesca za novoletne jelke. Pripeljali so jih nekaj tisoč in jih ponujali po 10 din drevo. Potrudile so se tudi prodajalke iz mesta in s podeželja in ponujale: proso po 8 din, orehe po 5 din, čebulo – 3, fižol 10, jajca – 1,20, smetano 5, jabolka – 2, šopek peteršilja – 1, solato – 6 do 7, med pa po 15 do 16 din kilogram. – Kupcev se je trlo tudi pri blagu, ki so ga pripeljali suhorobarji, krošnjarji in branjarji.

NOVOROJENČKI – V porodnišnici so prijokala na svet prejšnji teden tri drobna življenja: Joža Rajer iz Ulice Na Lazu št. 3 je rodila Matejo, Fani Palčar iz Lobetove 7 – deklico in Fani Gotlib, Nad mlini 38 – Milana.

NAJBOLJŠE MED ZRVS DOLENJSKE TOPLICE

Na tekmovanju Združenj rezervnih vojaških starešin so se od vseh v občini najbolje odrezali rezervisti iz Dolenjskih Toplic: pokazali so najboljšo delavnost in dosegli izreden uspeh pri strokovnem izpopolnjevanju ter na izpitih. Drugo mesto je zasedla organizacija ZRVS Birčna vas, nato pa so se zvrstile: Mirna peč, Žužemberk, Šmarjeta, Novo mesto – desni breg, Škocjan, Straža, Brusnice, Bršlin, Stopiče, Šentjernej, Novo mesto – levi breg in Uršna sela. Najboljše organizacije in posamezniki so dobili nagrade in pismena priznanja.

„Ena gospa je rekla, da bi kar privoščila trgovcem, ko bi jim miši in podgane sklestile tisto blago, ki čaka v skladiščih na odmrznitev cen . . ."

Na sestanek v Osilnici, 12. decembra, so prišli predvsem mladi in zahtevali primeren obrat, se pravi delo doma. Mladi Osilničani so dobili tudi podporo starejših, zato bodo gotovo s svojimi zahtevami uspeli. (Foto: J. Primc)

Sprehod ob Kolpi

POZIMI ODREZANI – Osilničani protestirajo zaradi slabega pluženja ceste pozimi. Ko zapade sneg, niso odrezani od sveta le dan ali dva, ampak kar teden, štirinajst dni in več.

SLABA ZVEZA – V Osilniški dolini protestirajo tudi zaradi slabe telefonske zveze s Kočevjem. Ko je zapadel sneg, so bili teden dni brez nje. Pravijo, da je bilo prej bolje, ko so imeli telefonsko zvezo preko Čabra ali Broda na Kolpi, se pravi preko Hrvatske.

DRAŽJI AVTOBUS – Zaradi slabe ceste, ki pozimi ni dobro očiščena, ima avtobus Kočevje–Vas-Fara–Osilnica precejšnjo zamudo. Prebivalci teh krajev pa so prizadeti še s tem, da je vožnja proti Kolpski dolini za isto daljavo dražja kot tam, kjer imajo asfalt. Prebivalci nerazvitih krajev so tako dvakrat prizadeti.

POTRGANE ŽICE – Prvi sneg je potrgal v krajih od Kočevja proti Fari in Osilnici veliko telefonskih in električnih žic. Nekatera naselja so bila po več dni brez elektrike, neki zaselek pa celo mesec dni.

ZAMAN PRITOŽBE – Anton Malnar iz Bosljive Loke je 70-odstotni invalid, njegova žena pa celo 100-odstotni. Prosi in pritožuje se na razne kraje, da bi dobil priznavalnino ali kakšno drugačno pomoč, a brez uspeha. Živi v siromaštvu, zato je dolžnost skupnosti, da mu pomaga.

»Dolenjski list« v vsako družino

‚Hočemo zaposlitev doma'

Mladi Osilničani razburkali dolino

„Človeku pomagaš, če ga naučiš loviti ribe, in ne, če mu ribo vsak dan daš. Tudi Osilniški dolini ne bodo pomagale nobene dotacije, pač pa le, če bomo tu odprli obrat, v katerem se bodo zaposlili prebivalci te doline ter ustvarjali zase in celo še za skupnost!" je poudaril akademski kipar Stane Jarm iz Kočevja, po rodu iz Osilniške doline, na sestanku o razvoju te doline 12. decembra v Osilnici.

Osilnica je bila to nedeljo preplejena z gesli. „Od obljub k dejanjem.", „Hočemo zaposlitev doma!", „Danes odločamo o naši bodočnosti!" in podobnimi.

Osilnico so razgibali mladi, ki zahtevajo, da morajo Osilničani dobiti zaposlitev doma, če tako žele. Ker doma ni dela, zdaj ta dolina izumira.

Prav je, da se mladi potegnejo za svoje območje, svoj kraj, zase. Zakaj bi vedno odhajali za kruhom v Kočevje, Ljubljano, tujino? Iz teh krajev se je namreč po vojni izselilo nad polovico ljudi.

Prav bo tudi, če bodo predstavniki občinske skupščine in organizacij izpolnili na sestanku dane obljube in skupno z Osilničani ustanovili tu primeren obrat oziroma našli delo za te ljudi.

Vendar pa bodo morali biti oboji pri tem kar najbolj stvarni. Upoštevajo naj izkušnje sosedov, ki so zahtevali delo za občane (npr. v Sodražici), ko pa je bil obrat ustanovljen, se je pokazalo, da so bile prvotne ocene pretirane in da se je v obratu zaposlila le tretjina tistih ljudi, ki so prej zahtevali delo in celo prav tak obrat.

Razen tega se morajo oboji (Osilničani in občinska skupščina Kočevje) zavedati, da je prav Kolpa in ta del njene doline eden redkih neomadeževanih kotičkov naše domovine. Zato bi bilo prav gotovo zelo zgrešeno, če bi tu postavljali tako industrijo, ki bi onesnaževala Kolpo in zastrupljala ozračje.

JOŽE PRIMC

Priznanja krvodajalcem

Pred kratkim je občinski odbor RK Kočevje podelil priznanja večkratnim krvodajalcem:

znak za 20 do 25-krat dano kri so prejeli: Ludvik Damše, Mohor Koželj, Jože Malnar, Metod Oražem, Franc Per in Bogomir Vidmar, vsi iz Kočevja, in Jože Markovič iz Željn;

znake za 15 do 20-krat oddano kri so dobili: Milan Arko, Kočevje, Andrej Antolin, Cvišlarji, Štefan Bevc, Kočevje, Jože Boldan, Kočevje, Anton Grmovšek, Dolga vas, Jože Grabrijan, Livold, Fani Hegler, Rudnik, Marija Kuk, Kočevje, Franc Kovač, Kočevje, Viktor Kužnik, Kočevje, Mirko Kordiš, Dolga vas, Vinko Košir, Dolga vas, Maks Logar, Mahovnik, Jože Lisac, Kočevje, Ivan Merhar, Kočevje, Jože Maričič, Kočevje, Zinka Milešič, Kočevje, Minka Nered, Kočevje, Stanko Plot, Mahovnik, Alojz Pevec, Kočevje, Adolf Rudolf, Kočevje, Mirko Rušt, Kočevje, Ivan Razpotnik, Kočevje, Marjan Štajdohar, Kočevje, Milan Štimec, Kočevje, Alojz Šuštaršič, Kočevje, Veljko Trope, Kočevje, Mira Trpin, Kočevje, Franc Vesel, Kočevje, Pavel Vesel, Kočevje, Franc Volf, Vas-Fara in Franc Zadravec, Cvišlerji.

plaketo z miniaturno značko je prejel Ivan Jerman iz Šalke vasi, ki je doslej 27-krat dal kri;

DROBNE IZ KOČEVJA

ŠPORTNI OBJEKTI SKUPAJ – Upravni organ Centra za vzdrževanje in gradnjo športnih objektov v Kočevju je ustanovljen. V delavski skupnosti centra je 11 članov, ki so izvolili svoj samoupravni organ. Center bo posloval kot zavod, obratovati pa bo pričel z novim letom. Upravljal bo z vsemi športnimi objekti, domom telesne kulture, stadionom, športnimi površinami in športnimi igrišči na območju občine.

ZNAŠLI SO SE – Po uspešni razstavi ptic in golobov so pospravljali razstavni prostor in odnašali razstavljene ptice. Medtem ko so razstavljavci kanarčkov in drugih malih ptic skrbeli, kako bodo prenesli domov kletke, da ne bi ptice ozeble, golobarji niso imeli težav. Po kratkem posvetu so se dogovorili, da jih bodo preprosto pustili in prazne kletke naložili v avtomobil. Rečeno – storjeno. Ko so izpustili kakih 100 golobov pismonoš in ostale golobe, so živahno obkrožili po zraku in jo ubrali vsak v svojo smer. Bili so prej doma v svojih golobnjakih kot njihovi lastniki s praznimi kletkami. Domov so se vrnili vsi.

MANJ ZANIMANJA – Prešernov koledar za leto 1972 so naročniki že prejeli, razen tega pa še 6 knjig. Poverjeniki izjavljajo, da je iz leta v leto težje z naročniki oziroma prodajo Prešernovih knjig. Na področju kočevske občine je 5 poverjenikov: dva v mestu, v okolici pa trije. Vsekakor bi bilo treba poživiti zanimanje za Prešernove knjige, kar pa je stvar vseh organizacij, ne samo poverjenikov.

DEDEK MRAZ – Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Kočevje je rezervirala dvorano v domu Jožeta Šeška za 28. december. Predstavo bo imelo Mladinsko gledališče iz Ljubljane, in to trikrat: ob 13.30, ob 15. in ob 17. uri. Gostovali bodo z delom „Domača naloga na potepu". Po vsaki predstavi bo nastopil tudi dedek Mraz.

SMUČARSKI TEČAJI za pete razrede na osnovni šoli Kočevje so se začeli. Vsak teden bodo šli skozi ta tečaj učenci dveh razredov. Skupno bo opravilo tečaj 240 učencev.

NOVEGA HIŠNIKA je dobila gimnazija. Prizadevnega, dolgoletnega hišnika Račkega, ki se je preselil v novi borčevski blok, je zamenjal Štefan Kastelic.

NA SINDIKALNI PROSLAVI za dedka Mraza 30. decembra v avli nove šole bodo obdarjeni otroci članov kolektiva šole. Tako proslavo prirejajo letos tretje leto zapored. – Šolarji bodo imeli proslave po razredih.

17. decembra je bila odprta v LIKOVNEM SALONU razstava del akademskih slikarjev Zdenke Golob in Bogdana Borčiča, ki bo odprta do 4. januarja – 17. decembra je bil občni zbor mestne organizacije ZVEZE REZERVNIH VOJAŠKIH STAREŠIN Kočevje. – 18. decembra so v TEKSTILANI proslavili 50-letnico obstoja podjetja in 20-letnico samoupravljanja – 19. decembra je bil letni posvet RIBIŠKE DRUŽINE Kočevje – 21. decembra je bila seja OBČINSKE SKUPŠČINE.

– Si slišal, da so naši borci dobili premalo denarja za stanovanja?

– Je že tako: naši so bili boljši v borbi za svobodo, drugi pa so danes boljši v borbi za denar.

Pomoč jamarjem

500 din ali materiala v tej vrednosti bo podaril kolektiv Stanovanjskega podjetja Kočevje Jamarskemu klubu. To podjetje se je odločilo, da letos ne bo pošiljalo novoletnih voščilnic, ampak da bo v zameno obdarilo Jamarski klub, katerega člani s svojim delom koristijo skupnosti.

Presegli rekord

Gostinsko podjetje hotel PUGLED iz Kočevja je doseglo lani 10.400 nočitev, kar je bilo rekordno število v vsem povojnem obdobju. Lanski rekord pa so dosegli že 6. decembra letos. Do konca leta bodo, kot predvidevajo, dosegli okoli 11.000 nočitev, kar je hkrati tudi nov povojni rekord tega podjetja.

V komaj slabem letu dni starem motelu JASNICA so letos zabeležili 2313 nočitev, od tega 829 nočitev tujih gostov.

Motel JASNICA ima 54 ležišč, hotel PUGLED pa 52.

J. P.

Gibanje prebivalstva

V novembru sta se na območju matičnega urada Kočevje rodili dve deklici. Poročilo se je pet parov. Umrli so: Boštjan Smolič iz Željn, 37, star 6 mesecev; Marija Zakovšek, invalidska upokojenka iz Kočevja, Ljubljanska cesta 31, stara 77 let; Gizela Damše, osebna upokojenka iz Kočevja, Podgorska 39, stara 80 let.

KOČEVSKE NOVICE

Osnova: živinoreja in gozdarstvo

Zadruga je bila organizacija za »posiljevanje« kmetov, zato ji kmetje še danes ne zaupajo

V ribniški občini gotovo ni človeka, ki bi toliko vedel o potih in stranpotih kmetijstva v tej občini kot Jože Benčina, direktor kmetijske zadruge Ribnica.

„Letos praznuje KZ Ribnica 25-letnico obstoja, jaz pa 24-letnico dela pri njej," je za uvod povedal Jože Benčina, ki se je rodil 1925 v Bukovici pri Ribnici, seveda v kmečki družini. „Proslavljati bi morali 25-letnico, a ni bilo kaj posebnega denarja na skladih. Saj veste, kako je v kmetijstvu!

Jaz sem prišel sem 1947, prav na dan mrtvih. Direktor sem od leta 1959, ko je šel prejšnji direktor v pokoj, mene pa so na to mesto napol prisilili.

– Prav za kmetijstvo in kmete je bilo povojno obdobje zelo burno. Kako ste ga vi doživljali?

„Delal sem na področju obvezne oddaje in v selekcijski službi zadruge.

Obvezna oddaja, to so bili najtežji časi. Ljudje v mestih so potrebovali hrano. Kmetje so imeli malo. OZNA je bila stroga. Lovili smo ravnotežje med zahtevami in možnostmi kmetov.

V letih 1947 do 1949 smo s pomočjo zadružne zveze obnovili rodovnik. Vendar je v letih obveznega odkupa ta služba zamrla. Šele ko ni bilo več obvezne oddaje, se je obnovila. Uvedli smo A kontrolo in dosegli, da je območje ribniške zadruge spet vzrejno področje za sivo rjavo govedo.

– Kmetijstvo v ribniški občini je doživelo po vojni veliko organizacijskih sprememb?

„Med takratno NAPROZO in današnjo KZ Ribnica je bilo vmes še kakšnih 10 zadrug. Zaradi prvotnih, prisiljenih oblik vstopanja kmetov v zadruge kmetje še danes nimajo KZ za svojo organizacijo, ampak jo smatrajo kot organizacijo za posiljevanje kmetov. Zato je nam zelo težko delati."

– Kakšna organizacija bi kmetom najbolj koristila?

„Taka, ki bi bila velika in močna, ki bi imela svoj kapital, ki bi bila zmožna organizirati kmete za blagovno proizvodnjo in jih voditi, sposobna pa bi morala biti tudi zagotoviti kmetom posojila za posodobljanje njihove proizvodnje.

KZ pa bo postala prava organizacija kmetov le, če bodo kmetje gospodarsko zainteresirani za sodelovanje s KZ, če bodo čutili, da jim je KZ potrebna, da jim pomaga . . ."

– Kakšno bo po vaši zaslugi ribniško kmetijstvo čez 10, 20 let?

„V ribniški občini ima kmetijstvo bodočnost kot specializirana živinorejska proizvodnja, v katero je nerazdelno vključeno tudi gozdarstvo. Vendar imajo bodočnost le tisti kmetje, katerim bodo zagotovile osebni dohodek poprečnega delavca v drugih strokah s polnim socialnim, zdravstvenim in pokojninskim zavarovanjem. Do leta 1975 bo na območju naše KZ 33 takih kmetij."

J. PRIMC

IZLET NA GORIŠKO

7. decembra smo z obiskom goriškega sejma končali letošnje izlete. Bilo je toplo, da so morali mnogi odložiti plašče. Izletniki ne bodo pozabili srečanj v Števerjanu, saj je tamkajšnja pokrajina tako podobna naši – Dolenjski. Prihodnje leto se bomo povzpeli na triglavsko pogorje. Ta izlet bo pod okriljem Slovenske planinske zveze.

V. P.

NAČRTI SO GOTOVI

Pred kratkim je Turistično društvo Ribnica dobilo naročene načrte za ureditev parka kulturnikov in grajskega trga v Ribnici. Ta dela bi veljala nad 1,5 milijona din. Na posebnih sestankih bodo morali občani najti rešitev, kje dobiti denar za tako investicijo, ki bi Ribnico zelo polepšala. Čeprav je potrebnega precej denarja, ta ovira ni nepremostljiva.

Za občinske naslove

Kljub temu da so se novomeški namiznoteniški igralci zaradi požara znašli v velikih težavah, so z veliko prizadevnostjo občinsko namiznoteniško prvenstvo organizirali v novomeški gimnazijski telovadnici. Prvenstva se je udeležilo nad 50 igralcev. Zmagovalci pa so postali Gomizljeva iz Šentjerneja, Poredoš in Somrak iz Novega mesta.

Končni vrstni red – mladinke: 1. Gomizelj (Šent.), 2. Krvina (Šent.), 3. Novinec (V. vas); mladinci: 1. Poredoš, 2. Bartelj, 3. do 4. Žigante in Vindiš (vsi N. mesto); člani: 1. Somrak, 2. Uhl, 3. Berger (vsi N. mesto).

J. P.

V GLAŽUTI GOZDARSKI DOM

Standard za gozdne delavce

Prvi del gozdarskega doma v Glažuti, ki ga je zgradilo Združeno KGP Kočevje, je v glavnem dokončan, le še opremiti ga je treba, nakar ga bodo odprli. V njem bodo skupna ležišča za delavce, restavracijski del, pisarne in sobe za osebje. Gradnja in oprema bo veljala okoli 2 milijona din.

Razen tega, restavracijskega dela gozdarskega doma nameravajo sezidati še stanovanjski del, v katerem bodo eno in dvo posteljne sobe in druge potrebne pritikline. Take domove bodo gradili kasneje tudi v drugih krajih. Delavci bodo v njih stanovali, na delo v gozd pa se bodo vozili s kombiji.

Gozdarski dom v Glažuti je prvi tak dom na območju Združenega KGP Kočevje.

J. P.

SAMO PRODATI NE!

Slišati je, da bodo stavbo bivšega železniškega postajališča v Dvorski vasi prodali na licitaciji. Postaja, ki so jo pred kakimi štiridesetimi leti sezidali na pobudo prebivalcev, propada. Ali bi bila prodaja smotrna? Krajevna skupnost je zaprosila ŽTP Ljubljana, naj ji izroči to poslopje v upravljanje. V njem bi krajevna skupnost lahko uredila ali avtobusno postajališče ali mlekarsko zbiralnico, če pa to ne, lahko tudi osemenjevalno postajo.

V. P.

Gasilska slavja

Zbirajo tudi za muzej

Leta 1972 bo v ribniški občini več gasilskih proslav. Praznovali bodo: 20-letnico gasilske enote v podjetju INLES, 40-letnico obnovitve prenovljenega gasilskega doma v Bukovici, 50-letnico bodo imela društva v Zamostecu in na Gori, v Dolenji vasi pa bodo proslavljali 100-letnico obstoja društva.

Veliki gasilski jubilej bodo v Dolenji vasi proslavljali zelo slovesno. To ne bo samo praznik dolenjevaških gasilcev, temveč vseh gasilcev v občini.

Občinska gasilska zveza Ribnica se že dolgo zavzema za ustanovitev gasilskega muzeja v Ribnici. Ker pa doslej še niso našli prostora zanj, ga še nimajo. Kljub temu pa so imenovali posebno komisijo, ki bo začela zbirati gasilske potrebščine, ki so zanimive in primerne za gasilski muzej. Kar bodo zbrali, bodo začasno shranili v Dolenji vasi, dokler ne bodo našli primernega prostora za gasilski muzej.

Pripravljajo proslavo

Bliža se 100-letnica gasilskega društva Dolenja vas in 30-letnica prvih žrtev vojne

O gradnji dvorane v Dolenji vasi pri Ribnici in o pripravah na bližnje praznovanje 100-letnice gasilskega društva v Dolenji vasi so se pogovarjali na nedavnem skupnem sestanku organizacij SZDL, ZM, ZK, ZB, gasilcev in krajevnih skupnosti z območja Prigorice, Rakitnice, Grčaric in Dolenje vasi.

Sklenili so, da bodo prihodnje leto spet uredili praznovanje krajevnega praznika 1. avgusta. Na ta dan pred 30 leti so na Jasnici, kjer je danes spomenik, ustrelili 4 talce, ki so bili tudi prve žrtve zadnje vojne s tega območja.

Skušali bodo doseči, da bi – morda s pomočjo Zavoda za spomeniško varstvo – obnovili kapelico sredi vasi, ki je spomenik žrtvam prve svetovne vojne s tega območja. Zavzeli se bodo tudi za postavitev spomenika žrtvam druge svetovne vojne.

Za praznovanje prihodnje leto so imenovali tudi odbor za proslavo, ki ga vodi France Grivec. Naloga tega odbora je, da organizira proslavo 100-letnice gasilskega društva, ki naj bo več kot le občinska; poskrbeti mora, da bo prihodnje leto dograjena dvorana pri šoli v Dolenji vasi, organizirati proslavo krajevnega praznika in poživiti kulturno delo.

Na sestanku so sklenili, da se bodo še posebno prizadevali za nadaljnje kulturno urejanje teh krajev in za čim lepši videz vseh vasi.

J. P.

TRIJE PREDLOGI

Zaradi odvoza smeti v Ribnici so še vedno spori med občani in KOMUNALO, ki je neredne plačnike predala advokatu. Na nedavnem sestanku predstavnikov krajevne skupnosti in krajevne organizacije SZDL, ki je bil sklican prav zaradi odvoza smeti, so ugotovili, da je možno nejasnosti okoli tega odstraniti na tri načine. Ali naj občina odlok popravi, se pravi v celoti črta 7. člen, ali naj bi sprejeli predlog KOMUNALE, da bi vsak plačal smetarino na osnovi dejansko oddanih smeti, razen tega pa bi lahko za obrobna območja Ribnice pobirali le tarifo za odlaganje smeti (za uporabo javnega smetišča), ki so jo dolžni plačevati vsi, ki se storitev KOMUNALE (odvoza smeti) ne bodo posluževali.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

VEDNO VEČ LUKENJ – Kot vsako zimo tako je tudi letošnjo na cesti Prigorica–Ribnica iz dneva v dan več lukenj. Seveda so luknje tudi vsak dan večje. Vsakoletna krpanja ne zaležejo. Ves ta odsek ceste bi morali na novo preliti s asfaltom. Če se je našel denar za prelitje nekaterih mlajših in manj uničenih delov kočevske ceste (na primer pri Turjaku), bi se moral najti denar tudi za ta odsek.

MANJKA DELAVCEV – Ribniška KOMUNALA je to zimo lepo in hitro očistila Ribnico snega. Z nekaterih streh je nato zdrsnil sneg na cesto oziroma pločnike. Vendar je bilo zelo težko dobiti ljudi, ki bi bili pripravljeni sneg očistiti.

MANJ NESREČ – Ob zadnjem obisku na postaji milice v Ribnici smo zvedeli, da je kljub zimi, se pravi težjim pogojem za vožnjo, manj prometnih nesreč. Še tiste, ki se zgode, niso posebno hude. Kaže, da so zadnje akcije za varnejši promet v ribniški občini zalegle.

UNIVERZA SPOROČA – Z Delavske univerze so nam sporočili, da so oni organizatorji „Šole za žene in može" v Dolenji vasi in gospodinjskega tečaja za območje Loškega potoka. Res pa je pri organizaciji teh in še nekaterih tečajev sodelujejo s kmetijsko zadrugo.

– Je Ribnica mesto ali vas?

– Kot trenutno kaže v znameniti ribniški „smetarski vojni", je Ribnica mesto med železnico in Bistrico in od Hrovače do Gorenjske ceste. Drugod se namreč z vsemi štirimi otepajo plačevanja prispevka za odvoz smeti.

REŠETO

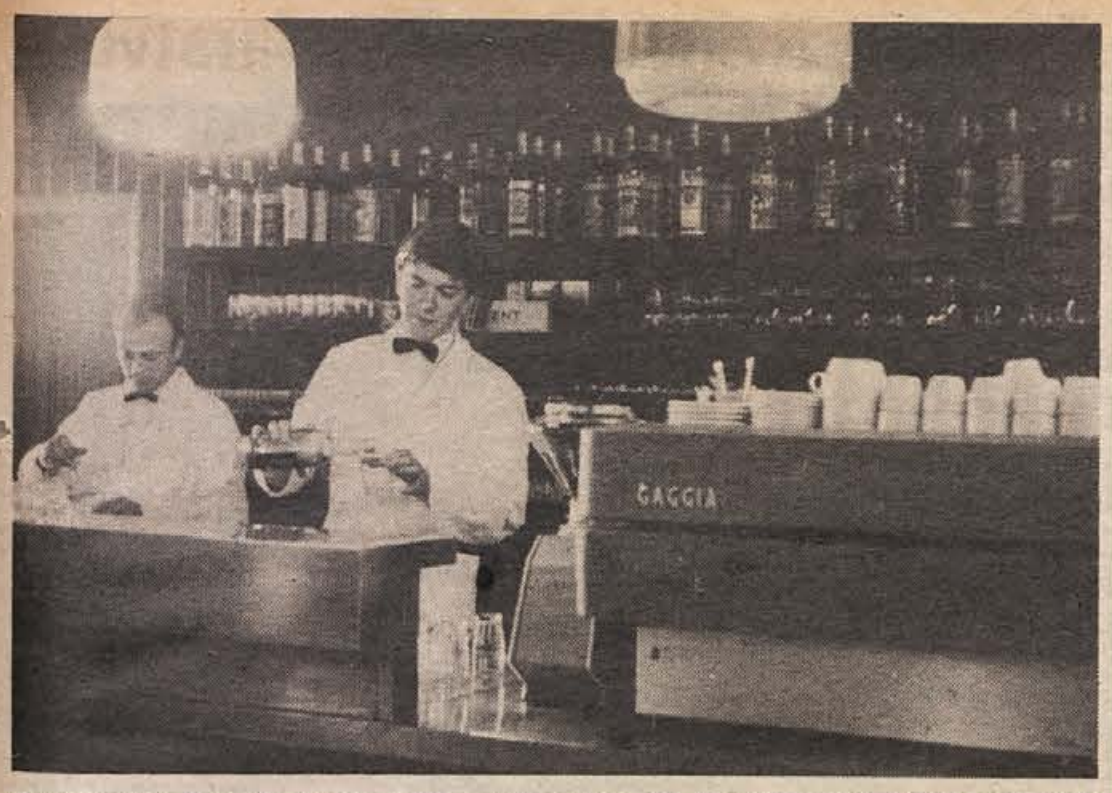

Notranjost hotela Smuk v Semiču (točilna miza na sliki) je bila doslej še vsem všeč. Tudi gostov imajo vedno več, ne samo posameznih, temveč tudi skupin. Mesta za silvestrovanje so bila že prve dni po otvoritvi do zadnjega oddana. (Foto: R. Bačer)

Po zraku se res ne da leteti!

Kaj bodo res nekateri delavci v črnomaljski občini zaradi ukinjenih avtobusnih prevozov morali ostati doma? Ni kaj čakati!

V črnomaljske delovne organizacije se vsak dan na delo vozi blizu 400 delavcev. Vse kaže, da bodo nastopile težave, saj avtobusno podjetje Gorjanci iz Straže, verjetno zaradi slabih cest, odpoveduje nekatere avtobusne proge. V zimskem času so potrebe po prevozih še večje, saj se delavci ne morejo voziti s kolesi ali hoditi peš na delo. Občinski sindikalni svet je sklical poseben posvet.

Gotovo je, da v črnomaljski občini manjka asfaltiranih cest, več je slabših makadamskih, ki se jih prevozniška podjetja, ki poslujejo tudi po svojem ekonomskem računu, izogibljejo. To pa spet ne pomeni, da se mora več sto ljudi posloviti od dela. Občinski sindikalni svet in vse ostale družbeno-politične organizacije se zavedajo resnosti nastalega vprašanja, zato so se lotile reševanja. Najbolj odprta so vprašanja za manjša podjetja, ki nimajo z Gorjanci sklenjenih posebnih pogodb, pa so njihovi delavci zato do zdaj uživali gostoljubje in razumevanje prevoznikov.

Odgovorni ljudje v občini so sklenili zbrati podatke o vseh delavcih vozačih. Na podlagi teh podatkov bodo potem Gorjance zaprosili za uvedbo dodatnih avtobusnih prog in spremenjen vozni red. Predlagali bodo tudi črnomaljskim podjetjem, ki imajo prevoz že urejen, da tega čimbolj smotrno izkoristijo in pomagajo, kolikor se pomagati da. Prizadeti delavci so pripravljeni plačevati višjo ceno od redne, samo da bi se jim nudila možnost prihoda na delo.

Prav je, da se občinske politične organizacije in občinska skupščina z vso vnemo prizadevajo rešiti to vprašanje in se skušajo sporazumeti s podjetjem Gorjanci, vendar ne bi smele ob tem biti neprizadete organizacije, iz katerih so ogroženi delavci. Dobro počutje delavca se nedvomno kaže tudi v njegovih delovnih učinkih.

Dedek Mraz brez brade

Bo mogoče skromno obdariti vse otroke v črnomaljski občini? »To je odvisno le od razumevanja in prispevkov delovnih organizacij,« izjavlja Ivan Žunič

Dedek Mraz pravzaprav ni niti tisti, ki po šolah otrokom pripravlja veselje z darili, temveč Ivan Žunič, predsednik občinske zveze Društva prijateljev mladine. On si beli glavo z zbiranjem denarja za nakup daril, pravi pa, da tako slabo kot letos doslej še ni kazalo.

„Letos je občinska zveza DPM popolnoma brez denarja, ker smo vse porabili za organizacijo republiške revije pionirske folklore, ki je bila poleti na Vinici. Letos tudi ob 29. novembru nismo mogli prispevati za pionirske rutice in kape cicibanom, ki so bili sprejeti v organizacijo. Tako je celotna novoletna obdaritev otrok odvisna od razumevanja in prispevkov kolektivov, na katere se obračamo s prošnjami. Običajno se Iskra in Belt izkažeta s 5.000 din prispevka, na kar tiho upamo tudi letos, večje vsote pa bomo prosili še pri drugih."

– Koliko otrok je v občini in koliko denarja bi morali zbrati, da bi bil vsak deležen vsaj skromnega veselja ob novoletni jelki?

„Po šolah je približno 2.500 otrok. Za naše razmere je idealno, če bi imeli na vsakega učenca do 5. razreda vsaj 10 din za darilo. Večjim tako ne dajemo paketov, temveč zanje prirejamo le zabavne programe s čajankami. Tudi 10 din na učenca je majhna vsota ob današnji draginji, vendar bi z njo vsaj z nekaj sladkarijami lahko obdarili tudi otroke iz odročnih krajev, kjer vlada revščina in ne dobijo ne doma in ne drugje nobenih daril. Otroci zaposlenih niso toliko prikrajšani, ker prirejajo novoletne jelke tudi v podjetjih, kjer so starši zaposleni, toda za kmečke je drugače."

– Mar upate, da bodo kolektivi pripravljeni pomagati?

„Vsem smo poslali prošnje in še osebno pojasnjevali razmere. Ostane nam le upanje . . ."

R. B.

Pred vsakim nakupom tekstilnega blaga, konfekcije, perila, pletenin ali preprog vam priporočamo brezobvezen ogled naših zalog. Posebno velika izbira sodobne in cenene posteljnine.

»VELETEKSTIL«, Črnomelj

ČRNOMALJSKI DROBIR

PREDEN BO PADLO – S snegobrani mestne hiše niso dobro zaščitene, čeprav to zahtevajo predpisi. Letos se je že zgodilo, da je s strehe na Ulici Staneta Rozmana dokajšen snežni plaz skoro zasul neko žensko. Preden se bo kaj takega ponovilo, bi bilo bolje namestiti snegobrane.

TUDI LETOS bo mesto za novo leto okrašeno. Krajevna skupnost bo postavila več jelk na javnih mestih, trgovine pa svoje prodajne prostore že spreminjajo v okolje, kjer vlada novoletno vzdušje.

LETOŠNJI MATURANTSKI PLES je uspel. Pod pokroviteljstvom tovarne BELT je bila prireditev v hotelu Lahinja, kjer je bilo vse zasedeno. Igrali so Abadoni, izkupiček pa je namenjen končnemu izletu 4. a razreda.

NA OSNOVNI ŠOLI ČRNOMELJ pripravljajo novoletno slavje. Za otroke od 1. do 4. razreda bo v Prosvetnem domu program z Dedkom Mrazom in obdaritvijo, zatem pa ogled zabavnega filma. Šolarji petih razredov bodo imeli svojo zabavo v šoli, nato pa si bodo prav tako ogledali film, medtem ko sta za višješolce predvidena v Loki čajanka in zabavno popoldne.

LETOŠNJA PRVA številka Belih brez, glasila učencev osnovne šole, je prejšnji teden izšla. Učenci so se lepo odrezali s prispevki, saj je bila številka tega glasila prav dobro ocenjena.

ZA SILVESTROVANJE v hotelu Lahinja in v Gradu so že vsa mesta oddana. V Lahinji stane vstopnina s silvestrsko večerjo vred 100 din, v Gradu pa 20 din, vendar je tu všteta samo vstopnina brez hrane. V obeh lokalih bo glasba.

Črnomaljski poročevalec

Zapostavljenost

Za dogodke pri sosedih ni opravičil, poglejmo pa tudi slabosti doma

Prejšnji teden je bil v Črnomlju skupen sestanek vseh vodstev občinskih družbeno-političnih organizacij, na katerem je Ludvik Golob, sekretar medobčinskega sveta ZK, razložil potek in vsebino 21. seje predsedstva ZK Jugoslavije.

Številni razpravljavci so poudarjali nujnost tako odkritega reševanja družbenih problemov, kot ga imajo hrvaški komunisti tudi v drugih republikah in na drugih področjih, predvsem pa v gospodarstvu. Omenjali so vrsto nerešenih gospodarskih vprašanj, vključujoč devizni režim, ki hromijo odnose med republikami. Poudarili pa so, da taka odprta vprašanja niso opravičilo za dogodke na Hrvaškem in so jih obsodili in dali vso podporo predsedstvu ZKJ in tovarišu Titu.

V razpravi so opozorili še na ekonomski položaj Bele krajine v luči slovenskih razvojnih programov, ki ne obsegajo potreb, zanemarjajo razvoj industrije, cestnega in vodovodnega omrežja, in to kljub temu, da je črnomaljska občina med nerazvitimi slovenskimi območji. Na tem posvetu so zahtevali spremembo v odnosih republiških organov do Bele krajine in z vrsto konkretnih primerov utemeljevali zapostavljenost.

Prav tako so se zavzeli za večjo odgovornost komunistov pri izvajanju sklepov in resolucij, saj so bili večkrat tudi v občini soglasno sprejeti, vendar jih niso v praksi izvajali. Dogovorili so se, da bo prav to vsebina razprave na prihodnji seji občinske konference ZK, ki bo v kratkem.

LOJZE ŠTERK

»Dolenjski list« tribuna bralcev

Z veseljem in potrpljenjem

Slavica Jankovič se poklicno ukvarja s številkami, v zabavo pa so ji tisoči drobnih vbodljajev s šivanko — Dve deli na razstavi

Njeni dve ročni deli, sestavljeni iz neštetih sila drobnih križcev, sem opazila na nedavni razstavi metliških samorastnikov, kar se mi je zdelo dokaj nenavadno za ženo. Vem, da je dokaj zaposlena v službi kot računovodkinja, doma pa ima na skrbi še družino. „Toda kogar vodi izredno veselje, kljub vsemu najde čas," mi je sama zatrdila.

„Še na misel mi ni prišlo, da bi kdaj razstavljala, toda ko so zbirali prispevke Metličanov za razstavo, so me nagovorili, naj sodelujem, da nas bo več. Tako sem povsem slučajno zašla med razstavljavce."

– Ročni deli, ki ste ju pokazali v javnosti, zahtevata veliko dela in truda. Kdaj ste se tega naučili?

„Veselje do ročnih del imam še iz otroških let. Ko sem hodila v osnovno šolo v Tribučah in je v bližnjih Adlešičih učitelj Račič spodbujal k temu, se nas je več navdušilo. Tudi moje sestre se s tem ukvarjajo. Najbolj me veselijo ročna dela s križčki, rada pa tudi kvačkam in pletem. V tem najdem razvedrilo. Ob ročnem delu se spočijem od množice številk, s katerimi imam opravka v službi. Z drobnimi križčki, neke vrste gobelina, sem začela pred nedavnim. Ko smo se vselili v novo hišo, denarja za umetniške slike ni bilo, tako mi je prišlo na misel, da uokvirim lastna ročna dela, ki so vedno moderna."

– Ukvarjanje z zahtevnejšim ročnim delom je dandanes že redkost. Ali menite, da so imeli v času vaše mladosti učitelji prav, ko so k temu spodbujali?

„Po mojem je škoda, da so v letih po vojni na osnovnih šolah zanemarili to dejavnost. Kot slišim, so v Metliki letos spet

uvedli krožek ročnih del, kar zelo odobravam. Čeprav smo v dobi industrializacije, so lepa ročna dela zmeraj okras doma, razen tega nudijo ženi svojevrstno zabavo in užitek. Gre za posebno zadovoljstvo, ko delo, posebno če je zahtevno, končaš in vidiš, da je uspelo. Tega ne zna vsak."

R. B.

Če bi ...

Eno v dom počitka in osmim nove podpore — To je zaenkrat vse!

Svet za zdravstvo in socialno politiko pri občinski skupščini Metlika je na decembrski seji razpravljal o prošnjah za socialne podpore in ljudeh, ki bi jim morali pomagati.

V skladu za socialne podpore še vedno ni denarja, dasiravno so mu pomoč obljubila vsa podjetja. Zadeve so morali reševati v okviru sedanjih možnosti, ki pa so komaj omembe vredne. Samo eno žensko so lahko dali v dom počitka, čeprav je potrebnih veliko več, in samo 8 osebam so lahko na novo odobrili socialne podpore v znesku od 60 do 300 din.

Imajo še 17 občanov, za katere prav tako kot nujno smatrajo družbeno pomoč v obliki socialne podpore, toda ker ni denarja, bodo morali počakati na možnosti v prihodnjem letu. Sklenili so tudi, da se bodo pred sprejemanjem novega proračuna na vse kriplje trudili, da bi jim sredstva v letu 1972 dopuščala izplačevati vsaj 200 din mesečne podpore ljudem, ki živijo brez ožjih sorodnikov in so starejši ter bolehni.

Člani sveta so znova ugotavljali, da se morajo lotevati skoro nerešljivih nalog, kajti vsa prizadevanja se ustavijo pri besedah: če bi imeli denar . . . Pojavlja pa se nove vrste problematika, ki v celoti ostaja odprta, tudi če bi sedanje socialne ogrožence vse spravili pod streho. Gre za otroke v družinah alkoholikov, motene v svojem razvoju zaradi razgrajanja in neurejenega življenja. Opažajo, da se slabi vplivi okolja na njih vedno bolj poznajo, zato bi jih morali oddati v rejniške družine. Če bi namesto slivovke vonjali mleko in bi namesto grdih izrazov vsaj tu in tam slišali lepo besedo, bi se gotovo lahko razvili v drugačne osebnosti, kot kaže zdaj.

NAJBOLJŠIM NAGRADE

Občinska skupščina Metlika želi doseči, da bi bilo mesto pred novim letom kar najlepše okrašeno, zato je sklicala sestanek za okrasitev. Posebna tričlanska komisija, v kateri je tudi predsednik občine, bo 27. decembra obšla mesto in ocenila, kdo je svojo nalogo najbolje opravil v krasitvi jelk, izložbenih oken in pročelij stavb. Najboljšim ekipam oz. delovnim organizacijam bodo dali spodbudno nagrado.

SPREJEM ZA STAREŠINE IN NAJBOLJŠE VOJAKE

Predsednik metliške občine Ivan Žele je 15. decembra popoldne priredil sprejem za starešine in vojake črnomaljske garnizije, kar sodi v okvir praznovanj ob dnevu JLA. Gostje so si ogledali tudi tovarno BETI.

Podpora Titovi politiki

Na konferenci metliških komunistov tudi samokritika o delu — Izvoljen nov sekretariat

Na redni letni konferenci 10. decembra so metliški komunisti dokaj samokritično ocenili svoje delo, obenem pa sprejeli več nalog za bodočo učinkovitejšo dejavnost na območju mesta. Ugotavljajo, da je organizacija številna, sestav članstva pa zelo pester, zato so predlagali, naj bi proučili možnost za ponovno reorganizacijo, kjer bi delo potekalo v manjših skupinah. Okrepiti pa bo treba zlasti politično enotnost in disciplino.

Razprava je bila precej živahna, saj so mnogi člani dali koristne predloge in pobude za bodoče delo. Govorili so tudi o tem, da je delo med mladimi bolj živahno, vendar posamezne dejavnosti niso uskladene in vodstvo mladine nima nad vsem pregleda. Na prvi seji sekretariata osnovne organizacije ZK bodo proučili probleme mladih. Prav tako so razpravljali o nedelavnosti mestnega odbora SZDL in o mrtvilu v turističnem društvu ter o delu komunalnega podjetja. Ugotovili so, da je to podjetje v zadnjih 5 letih precej napredovalo, vendar gre precej kritik na račun podjetja zaradi neuresničenih manjših uslug in pomanjkljive oskrbe z vodo.

Konferenca je izrazila zaupanje predsedstvu ZKJ in sklepom 21. seje, kar so potrdili tudi s solidarnostnim pismom tovarišu Titu. Izvoljen pa je bil tudi novi sekretariat in nekaj članov občinske konference ZK.

REGINA FIR

Malo takih v Sloveniji

Štiri narodnosti pod isto streho v najlepšem sožitju — to je primer poklicne šole v BETI ob njenem petletnem delovanju

Ko je 10. decembra poklicna šola tovarne BETI slavila 5-letnico dela, so ji vsi gostje iz Ljubljane in Kranja s predsednikom republiške izobraževalne skupnosti Ludvikom Zajcem vred dajali najlepše ocene. Res je malo tovarniških poklicnih šol v republiki, ki bi bile tako dobro organizirane in deležne takega razumevanja.

V petih letih je šola dala 162 absolventk, od tega jih je 32 hrvaške narodnosti. Poklicna šola si je pridobila veliko zaupanje tako pri starših kot pri mladini in družbi, kar je dokaz v naglem naraščanju števila učencev. Letos imajo že 88 dijakov v konfekcijskem in 19 v pletiljskem oddelku, med temi pa so učenci 31 osnovnih šol Bele krajine, Dolenjske in bližnjega hrvaškega območja. Zastopane imajo kar 4 narodnosti, saj je med letošnjimi dijaki 69 Slovencev, 51 Hrvatov, 4 Srbi in 2 Makedonki.

Poklicna šola je letos še povečala svoje prostore od 520 na 875 kvadratnih metrov površin, kot je bilo rečeno v govorih na jubilejni slovesnosti, pa tovarna že razmišlja o gradnji nove stavbe za šolo, kjer naj bi bilo prostora za 300 dijakov.

Šola je povsem upravičila svoj obstoj tudi z gledišča doseganja norm pri absolventkah, ki se zaposlijo v prvem letu. Medtem ko organi samoupravljanja ob ustanovitvi niso bili povsem prepričani, da se naložba v lastno šolo izplača, pa zdaj nihče več ne dvomi v pravilnost te politike.

Ribiški rekord

900 kg rib je letos vložila v Lahinjo in Kolpo metliška ribiška družina, kar predstavlja rekord v njenem obstoju. Med mlinom v Križevski vasi in jezom na Mišnicah so spustili 107 kg somov in 79 kg ščuk, v Lahinjo pa 709 kg konzumnega krapa. Ribiči so v poribljavanje vlagali navadno okrog 10.000 din na leto, letos pa je bilo denarja več. Porasli so dohodki od turističnih taks, 10.000 din pa je prispevala tudi semiška Iskra. Ribiči ugotavljajo, da se dela precejšnja škoda v onesnaženju voda, ki ga povzroča tovarna BETI, ker še nima urejenih čistilnih naprav. Vodo so poslali v analizo Zavodu za ribištvo v Ljubljani, kjer so to ugotovitev potrdili.

PO ŠOLAH DEDEK MRAZ

Kot je običajno, bo tudi letos vse šole na metliškem območju obiskal dedek Mraz in skromno obdaril otroke. Ponekod bodo imeli še obširnejše zabavne sporede. Na Suhorju pa bodo imeli spet obisk predstavnikov podjetja Jugotekstil, ki ima patronat nad šolo in ki se vsakič za dedka Mraza izkaže z lepimi darili.

SPREHOD PO METLIKI

TESTIRANJE ZNANJA rezervnih vojnih starešin je bilo ta mesec v Metliki. Uspeh je bil prav zadovoljiv, saj je vseh 85 navzočih oficirjev in podoficirjev testiranje uspešno opravilo.

NAJEMNE POGODBE ZA GROBOVE je pričelo najemnikom dostavljati metliško komunalno podjetje. Za enoprostorni grob znaša letna najemnina 20 din, za dvoprostorni grob 40 din itd. Določila pogodbe, ki jo bodo najemniki sklenili s komunalnih podjetjem za deset let, so povzeta po odloku o pokopališkem redu. Desetletna najemnina se plača v dveh obrokih, lahko pa tudi naenkrat.

JAVNO TEHTNICO bodo, kot vse kaže, v začetku novega leta le premestili z Majerja na novo sejmišče ob Sušici. Gradbena dela je v glavnem že opravilo podjetje Begrad iz Črnomlja. Tehtnico, ki potegne 3100 kg, bo imel v zakupu sedanji lastnik Janko Bračika.

CESTA BRATSTVA IN ENOTNOSTI od zdravstvenega doma do samopostrežne trgovine je spet v temi. Tu so zapovrstjo pregorele tri cestne svetilke, tako da je pot v zimski temi, zlasti v slabem vremenu, res neprijetna. Če se le da, naj bi Elektro podjetje čimprej zamenjalo pregorele žarnice.

SILVESTROVANJE pripravljajo tudi letos v metliškem hotelu „Bela krajina", Gostom bodo nudili bogat menu, zabaval jih bo črnomaljski ansambel Intervali, pela pa Jožica Barič. Cena je 120 din za osebo. Nekoliko manj, 100 din, bo gost za ta večer plačal v gostišču „Na Dragah", kjer bo igral trio s Krupe. Metliška mladina si je za silvestrovanje rezervirala gostišče na Veselici (70 din za osebo), medtem ko bodo gasilci pripravili silvestrovanje za svoje člane in njihove svojce v gasilskem domu. Za svoje zaposlene in njihove bližnje bo organizirano silvestrovanje tudi v menzi tovarne BETI.

BLIŽA SE NOVO LETO in izložbe trgovin so pričele dobivati praznično podobo. Tudi nekaj novoletnih jelk je že zažarelo po mestu. Ljudje kupujejo darila in nekaterim metliškim trgovinam, ki dajejo novoletni popust, se je pridružila tudi Novotehna. Ker so trgovine dobro založene, kupci niso v zadregi.

metliški tednik

Tovarna pohištva obratuje te dni s polno paro. Novoletni utrip se kaže tudi pri velikem popraševanju po spalnicah. Čeprav jih izdelajo na mesec več kot 500, komaj zmagujejo naročila in nimajo nobenih zalog. Na sliki: pogled v lakirnico. (Foto: M. Vesel)

ZBRATI BO TREBA DESET MILIJONOV DINARJEV

Zdravnik in lekarnar, oba pri roki

Nov zdravstveni dom v Brežicah do 1974. leta

Nedavno sejo iniciativnega odbora za graditev zdravstvenega doma v Brežicah imenuje njegov predsednik dr. Slavko Sušin „zgodovinsko", vendar bo ostala to samo v primeru, če se bodo napovedi uresničile tako, kot je delo zastavljeno.

Nova streha bo dobrodošla vsem tistim, ki iščejo zdravniško pomoč in čakajo po stopnišču zdravstvenega doma ali pa posedajo v čakalnici, ki spominja na staro mračno železniško postajo. Seveda pa si želijo delati v boljših prostorih tudi zdravstveni delavci. Skrajni čas je, da se to uredi.

Bodoči dom zdravja bo stal v neposredni bližini bolnišnice, da bo z njo povezan. Tudi za lekarno so predvideni prostori pod njegovo streho. Bolnim ljudem potem ne bo več treba pešačiti po zdravila tako daleč, dobili jih bodo v isti hiši kot zdravnika, pa še do bolnišnice bodo imeli le nekaj korakov.

Odbor je predlagal, naj bo investitor zdravstvenega doma občinska skupščina, kajti zdravstvena enota za to nima pogojev.

In zdaj še o denarju, ki je za tako investicijo poglavitna stvar. Odbor je predvidel nekaj najpomembnejših virov. Petino sredstev je pripravljen dati Komunalni zavod za socialno zavarovanje Celje, kar je potrdil tudi njegov direktor Milan Loštrk. Nekaj bo primaknil zraven celjski Zdravstveni dom. Seveda pa brez samoprispevka občanov najbrž ne bo šlo. Pričakovati je torej referendum, in če se bodo občani odločili za samoprispevek, bo laže priti do drugih dodatnih virov.

Začetek gradnje je napovedan za leto 1973, konec leta 1974, kar se ujema s srednjeročnim načrtom razvoja brežiške občine. Upanje in želje dobivajo torej oprijemljivejše oblike.

J. TEPPEY

ŽIČNICA TUDI NA ČATEŽU

Brežiški smučarji so nadvse veseli novice, da bodo dobili smučarsko vlečnico na Čatežu. Upajo, da bo stekla do prvega snega, ki ga pričakujejo za novo leto. V občini so trenutno lepi tereni za smučanje v Pečicah, kjer je obležalo še precej snega. Nekateri se celo ogrevajo za zamisel, da bi tam uredili zimsko športno središče in izkoristili prazno šolsko poslopje za potrebe smučarjev.

ZAKAJ CENTER SREDNJIH ŠOL

Revnim pomagati do poklica

Pobuda iz Brežic zasluži pozornost Posavja

Po razpravi na zadnji seji predsedstva občinske skupščine lahko sodimo, da zamisel za ustanovitev centra srednjih šol v Brežicah ni zamrla. Ne gre le za združitev gimnazije in trgovske šole, ampak za to, da ustanovimo oddelke drugih šol in tako odpremo vrata do izobrazbe številnim otrokom iz revnejših družin.

Za potrebe gospodarstva in drugih služb bi lahko v Brežicah ustanovili oddelke vzgojiteljske srednje šole, oddelke ekonomskih šol, srednje medicinske šole ipd. Ko bi zapolnili delovna mesta z manjkajočimi strokami, bi te oddelke spet lahko opustili.

Predsedstvo predlaga stike z obema posavskima sosedama, z občinama Sevnico in Krškim. Prav gotovo bi bil tak center dobrodošel tudi za šolanje otrok z njunih območij.

Predlog pomeni torej korak naprej pri odstranjevanju ovir za izobraževanje kmečkih otrok, saj obiskuje gimnazijo na primer komaj 10 odstotkov mladine s podeželja. Oddelki raznih drugih srednjih šol pa bi omogočili pot do poklica precejšnjemu številu mladine, ki si ne more privoščiti dragega šolanja v velikih središčih. Pričakovati je, da bodo tudi sosedje pozdravili zamisel in ji dodali svoje predloge.

V. P.

»Dolenjski list« v vsako družino

Tito ima prav

18. decembra je na razširjeni seji komiteja pojasnjeval brežiškim komunistom najnovejše dogodke na Hrvaškem član predsedstva ZKJ Stane Kranjc. Ko je tekla beseda o sklepih 21. seje predsedstva, so prisotni izrekli soglasno podporo Titovim besedam in se zavzeli za to, da se člani ZK odločneje spoprimejo z vsemi nepravilnostmi, ki ovirajo dosledno izpoljnjevanje sklepov. Poudarili so, da obsodba pojavov na Hrvaškem ne pomeni, da bodo sosedje ob sotelski meji prekinili medsebojne stike, ampak, da jih bodo še okrepili ter se sestajali še pogosteje kot doslej.

NOVO V BREŽICAH

ZA OBDARITEV OTROK je občinska Zveza prijateljev mladine zbrala okoli 4.000 din prispevkov pri delovnih kolektivih, družbenopolitičnih organizacijah in zasebnih obrtnikih. Prispevke sprejema še naprej vse do obhodov dedka Mraza, ki se bodo pričeli prihodnji teden.

ZA 30-LETNICO USTANOVITVE JLA je bilo v Brežicah in na letališču v Cerkljah v zadnjem tednu več prireditev. V Cerkljah so sprejeli predstavnike pionirskih odredov iz Posavja. Danes teden so v domu JLA nastopili operni solisti Vanda Garlovič, Rajko Koritnik in Milka Evfimova. Predstavila sta se tudi pisatelja Jože Javoršek in Vinko Šumrada.

ODBORNIKI občinske skupščine se bodo zadnjikrat v letu sestali 28. decembra. Obravnavali bodo uspehe gospodarjenja v devetih mesecih in glasovali o sprejetju sanacijskega načrta za rudnik Globoko.

NA OBMOČJU Hrastinice so sredi minulega tedna pričeli raziskovalna geološka dela delavci geološkega zavoda iz Ljubljane. Raziskave so potrebne, ker bodo na tem mestu že prihodnje leto začeli graditi nov otroški vrtec za mesto Brežice.

Odlikovani BREŽIČANI. Na slovesnosti TVD Partizan, ki je bila minuli četrtek v Trbovljah, je ta republiška organizacija podelila priznanja dolgoletnim športnim delavcem, med katerimi so tudi Brežičani. Za 20-letno delo so prejeli priznanja: Mimica Avsec, Jože Senica, Marija Veble in Zvone Ilovar, za 10-letno delo pa je bil nagrajen Poldi Rovan. Med kandidati za četrt stoletja dela pri telesnovzgojnih organizacijah, ki jih bodo kmalu podeljevali v Sloveniji, so še Rozika Bohinc, Darko Šetinc, Vlado Čurin, šolsko športno društvo brežiške gimnazije ter taborniški odred Matije Gubca.

V TOREK ZVEČER je v Brežicah gostoval Invalidski pevski zbor iz Ljubljane. Prireditev je bila v domu JLA v počastitev 30-letnice ustanovitve JLA. Pred koncertom so svečano podelili odlikovanja rezervnim starešinam za uspešno delo.

DORE KLEMENČIČ V BREŽICAH

Znani partizanski umetnik Dore Klemenčič-Maj razstavlja v domu JLA v Brežicah 15 olj in temper. Razstava je bila odprta v nedeljo. V domu JLA je od petka dalje odprta tudi razstava partizanske knjige in učnih pomagal za rezervne oficirje. Knjige in učila so tudi naprodaj.

VODA V SLOGONSKO

Prebivalci Slogonskega so se odločili dokončati vodovod. Ta načrt obsega napeljavo vodovoda do naselja Vrhje, kjer čaka na vodovodni priključek 12 hiš. Denar za cevi so že zbrali, zataknilo pa se je pri nakupu, ker jih niso mogli nikjer dobiti. Pričakovati je, da bodo spomladi lahko začeto delo nadaljevali.

USPEŠNI IZPITI

Člani Združenja rezervnih vojnih starešin so te dni opravljali redne letne izpite. Najlepšo udeležbo na letnih zborih pa so pokazali v Artičah, na Veliki Dolini in na Bizeljskem. Združenja so po vsej občini oblikovala delovne programe za prihodnje leto. Sredi januarja jih bodo razgrnili tudi pred letno skupščino občinske organizacije.

BREŽIŠKE VESTI

NEKAJ MISLI Z ZADNJE KONFERENCE ZK V CELULOZI

Z našimi žulji da drugi barantajo?

Pogostejše sestajanje z izmenjavo mnenj vodi k večji enotnosti

JOŽE HABINC: „Komunisti se moramo sestajati bolj pogosto, da bomo enotnejši v svojih stališčih. Veliko premalo skrbimo za sprejemanje novih članov, saj smo jih v dveh letih sprejeli komaj šest. Za tiste, ki jim ni všeč usmeritev ZK, in za tiste, ki brez delovne volje stoje ob strani, pa menim, da bi morali zapustiti organizacijo.

JANEZ ROŠKER: Nihče se ni spotaknil ob to, da nas je od sto danes tukaj le 56. Nekaj jih res ni moglo priti, ker delajo ali so bolni, toda kaj pa tisti spremljevalci, ki samo čakajo? Preštejmo se in ugotovimo naš sestav po tistih, ki delajo. Naši organizaciji je potrebna intenzivna poživitev, več partijske disciplilne in neposredne odgovornosti.

ZORAN DULAR: Kot delegat kongresa samoupravljavcev sem zelo razočaran spričo predloga, da bi slovenski papirni industriji ponovno obdavčili sklade. Direktor je malo prej pojasnil, da je prinesla tako vest Ekonomska politika. Kje je tu logika, če smo za 240 tisoč dinarjev, ki jih bo tovarna dodatno plačevala v zdravstveni sklad novomeške regije za kmeta, imeli referndum, ko pa hočejo vzeti kolektivu 7 milijonov dinarjev, ga pa nihče ne vpraša za mnenje.

ZDENKO PICELJ: Z obveščenostjo članov ZK nisem zadovoljen, ker je pomanjkljiva. Če bi bili o dogodkih pri nas sproti bolje seznanjeni, ne bi prišlo do tako kritičnih situacij. Postavljam vprašanje, kako je z zaupanjem, če drugi več vedo kot mi in jim potem nasedamo. V Zvezi komunistov smo se preveč osredotočili na forumsko delo. Višji kot je forum, na višji ravni razpravlja. Članstvu pa bi vendarle morali te stvari raztolmačiti bolj preprosto. Saj tudi v podjetju ni bistveno drugače. Sestanemo se člani sekretariata, zapišemo sklepe v Obveščevalcu, in kdor hoče, jih prebere ali pa tudi ne. Če bi se sestali večkrat, bi izmenjali mnenja in poglede in se bolj zavzeto lotili skupnih akcij.

Protest odbornikov iz Krškega ni zalegel. Denar in reklama sta močnejša in strašilo ob cesti Ljubljana–Zagreb na Drnovem še zapira sapo voznikom ter obvladuje Krško polje v obeh smereh avtomobilske ceste. (Foto: J. Teppey)

ZVEZDICA ZASPANKA

Kino Svoboda-Krško bo predvajal od 27. decembra dalje cicibanom in pionirjem v občini dva filma v barvah: prvi je „Zvezdica zaspanka", drugi pa „Pogani iz Kumarova". Predstave bodo v Krškem za otroke iz Leskovca, Velikega Trna, Velikega Podloga in Krškega, v Kostanjevici, na Senovem in v Brestanici. Cicibani in pionirji iz Zdol si bodo filma lahko ogledali v krškem kinu.

OBHODI DEDKA MRAZA

Dedek Mraz bo z bogatim spremstvom obiskal cicibane, pionirje in mladino po vseh osnovnih šolah v občini. Na šolah bodo ob tej priložnosti tudi manjše kulturne prireditve. Dedek Mraz tokrat ne bo spustil nobenega, niti še tako oddaljenega kraja. Oglasil se bo celo v Brezju na pobočju Gorjancev, pa tudi v Gorenjem Leskovcu, kjer ga otroci še zlasti težko pričakujejo, saj v kraju ni čez leto nobenih prireditev.

PADLIM V OGNJU REVOLUCIJE

Pri občinski zvezi Združenj borcev NOV v Krškem je pred dnevi izšla knjiga z naslovom: „Padli v ognju revolucije". Posvečena je 30-letnici vstaje slovenskega naroda in vsem, ki so na območju krške občine darovali življenje za našo svobodo. Knjiga obsega 250 strani in je razdeljena na štiri osnovne dele. V prvem podaja prof. Stanko Škaler, ravnatelj Posavskega muzeja v Brežicah oris revolucionarne preteklosti krške pokrajine. V naslednjih treh delih so s fotografijami in pisano besedo prikazana najprej vsa spominska obeležja dogodkov iz NOB, nakar sledijo krajši biografski podatki padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja med zadnjo vojno. Knjiga je pomemben prispevek h gradivu o najburnejši zgodovini in usodnih dneh slovenskega naroda. Izšla je v 3000 izvodih, kupite pa jo lahko pri ZZB NOV v Krškem za 30 dinarjev.

ZA MNOGE OTROKE JE OBROK V ŠOLI ZAJTRK

Vsak dan 600 malic zastonj

Predsednica krške Zveze prijateljev mladine Rezika Pirc je zadovoljna s skrbjo za otroke

– Vaša občina je ena tistih, ki ima še veliko revnih hribovskih predelov, od koder se vijejo dolge poti do šol v nižino. Kako je z malicami za učence tistih staršev, ki ne morejo plačati obroka v šoli?

– Povsod so poskrbeli zanje. Malico prejemajo brezplačno, ker dajeta zanjo dotacijo občinska skupščina oz. TIS in republiška skupnost otroškega varstva. Nekaj nad 600 je takih otrok z območja Bohorja, okoliša Velikega Trna in izpod Gorjancev.

– Koliko velja najcenejša in najdražja malica?

– Šolarji plačujejo zanjo 38 do 85 par na dan. Seveda je tudi kakovost različna. Na vseh šolah razen v Krškem kuhajo tople obroke večkrat na teden. Marsikateremu otroku je malica obenem tudi zajtrk, zato si prizadevamo, da bi vsebovala pravo razmerje živalskih beljakovin, maščob, vitaminov in rudninskih snovi. Težko je z mlekom, ker ga ne dobijo povsod, industrijske malice pa so za naše razmere predrage. Za sedaj si jih lahko privoščijo le v Ljubljani.

Od 3350 šolarjev prejema malico v občini 3359 otrok. Ne jemljejo je nekateri kmečki otroci, ki jim jo dajo starši s seboj, in taki, ki jim malica ni všeč in si lahko omislijo boljšo. Občinska Zveza prijateljev mladine se trudi zdaj samo še, da bi bili obroki bolj pestri in da bi kakovost šolskih malic približali zahtevam zdravstvene službe in predlogom Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva.

J. T.

Sprejem za zdomce

Pogovor z delavci, ki so začasno zaposleni v tujini, bo v Krškem 26. decembra dopoldne v dvorani Svobode na levem savskem bregu. Organizator srečanja – občinski sindikalni svet – bo tokrat priredil našim rojakom krajši kulturni program in pogostitev, da bo v dobrem razpoloženju beseda laže stekla.

Nižje obresti

Kooperantom, ki so pripeljali v svoje hleve letos plemenske krave, bo Agrokombinat znižal obrestno mero od posojil za njihov nakup od 8 na 3 odst., ker je občina sklenila prispevati 2 odst. regresa, republika pa 3 odst. Za kooperante je kombinat kupil 39 plemenskih krav montafonske pasme na Primorskem ter štiri frizijke v Pleterjah. Občinska skupščina Krško je namenila za nakup plemenskih telic in rodovniških krav 100 tisoč dinarjev iz sklada za pospeševanje kmetijstva.

KRŠKE NOVICE

OSREDNJI POLITIČNI DOGODEK MINULEGA tedna je bila petkova seja občinskega političnega aktiva v Kostanjevici. Pripravila jo je občinska konferenca SZDL. Prisotni so najprej po uvodnih besedah podpredsednika republiške skupščine dr. Jožeta Brileja razpravljali o aktualnih notranjepolitičnih dogodkih na Hrvatskem, nato pa ocenili uspeh pravkar zaključenega referenduma o združitvi skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov.

O SKLEPIH 21. SEJE PREDSEDSTVA ZVEZE komunistov Jugoslavije so v četrtek v okviru volilne konference razpravljali tudi v osnovni organizaciji ZK tovarne celuloze in papirja „Djuro Salaj".

V DVORANI SVOBODE V BRESTANICI JE bil v soboto zvečer uspel kulturni nastop, ki ga je z naslovom „Večer slovenskih pesmi in besede", pripravila občinska Zveza kulturno-prosvetnih organizacij. Nastopili so ženski pevski zbor senovške Lisce, moška zbora Svobod iz Brestanice in Senovega, mešani zbor DPD Svobode iz Koprivnice, poleg njih pa še instrumentalna solista in recitatorja.

NA SENOVEM OBČUTIJO ŽE VRSTO LET pomanjkanje primernega prostora za kulturne prireditve. Nujno bi potrebovali kulturni dom. Delavsko prosvetno društvo Svoboda je že naročilo idejni načrt pri brežiškem Regionu in zbralo za gradnjo 20.000 dinarjev. Žal pa zaenkrat za gradnjo kulturnega doma na pristojnih mestih ni pravega razumevanja.

NA NEDAVNEM DELOVNEM POSVETU RIBIŠKE družine Brestanica-Krško so pregledali delo in uspehe v zadnjem letu. Med sklepi, ki jih je sprejelo skoraj 100 zborovalcev, je najpomembnejši ta, da bodo v 1972. letu zgradili s prostovoljnim delom v Brestanici še četrti ribnik. V njem bodo gojili izključno ribje mladice, namenjene obnovi zaroda v lastnih loviščih, del pa bo šel v prodajo.

SENOVSKI UPOKOJENCI BODO KMALU DOBILI lastne klubske prostore. V uporabo so dobili dvosobno stanovanje, ki ga bo seveda potrebno še primerno prenoviti. Upokojenci bodo za klubske prostore plačevali mesečno najemnino.

KRŠKI TEDNIK

Popoldanski počitek v sevniškem vrtcu: skrb otroci prepuščajo odraslim. (Foto: Legan)

Jutri bo »padla kocka«

Jutri bodo v Sevnici odločili, kaj bo z vrtcem, mestnim pokopališčem in gasilsko opremo

Ničesar novega ne povemo: sevniški vrtec je dobro leto po dograditvi – premajhen. Spet smo pri starem, spet je bilo treba uporabiti zasilne prostore. Odgovorni ljudje so pričakovali, da bo z gradnjo novega vrtca stiska samo začasno odpravljena.

Sevnica je po odstotku otrok, ki so deležni organiziranega otroškega varstva, na repu med sorodnimi kraji. V mestu z več tisoč prebivalci in z zelo velikim odstotkom zaposlenih žena so lahko sprejeli le 140 otrok skupaj z dojenčki. Druge so morali odkloniti, mnogih pa niti ni bilo blizu, ko so njih starši zvedeli za dokaj velike stroške za varstvo. 190 dinarjev na mesec za otroke od treh do sedmih let in 280 dinarjev za dojenčke ni ravno malo.

Možnost je samo ena: povečati vrtec. Otroci, ki si želijo varstva v lepih, urejenih prostorih, pričakujejo skupaj s svojimi starši, da bodo v Sevnici predlogi o zbiranju denarja našli razumevanje. Jutri bo o tem razpravljal zbor delovnih skupnosti skupaj z direktorji podjetij. Pripravljeni sta dve inačici, kako bi prišli do denarja za vrtec, za ureditev pokopališča in za nakup nujne gasilske cisterne, za kar naj bi podjetje prispevala poldrugi milijon dinarjev.

M. L.

Sej, da boš žel

Če sili pomanjkanje v hišo, naredi človeku že majhno darilo veselje. To imajo v mislih aktivisti občinskega odbora Rdečega križa v Sevnici, ki pripravljajo novoletno obdaritev za ostarele in osamljene, pomoči potrebne ljudi iz različnih krajev. Pripravljenih je 244 daril v skupni vrednosti 7.800 novih dinarjev. To je tretja tovrstna akcija v letošnjem letu. Rdeči križ razen tega, kolikor je v njegovi moči, priporoča nudenje tako imenovane sosedske pomoči in uči mladino: „Sej, da boš nekoč sama žela!“

V ponedeljek srečanje z zdomci

Srečanje in razgovor z občani, ki so začasno na delu v tujini, bo občinski sindikalni svet Sevnica v sodelovanju z zavodom za zaposlovanje priredil v ponedeljek, 27. decembra, ob 15. uri v gasilskem domu v Sevnici. Predstavniki občine bodo razložili, kakšne so možnosti za zaposlitev, ustanovitev obrtnih delavnic, stanovanjsko graditev in podobno. Dodamo naj še, da je zaradi srečanja z zdomci prestavljeno zasedanje občinske konference SZDL na 28. december.

SEVNIŠKI PABERKI

GASILSKI SPREJEM. Zaslužni gasilski veterani so bili v soboto deležni posebne časti. Občinska gasilska zveza je v domu priredila sprejem s kulturnim sporedom, ob tej priložnosti pa so izročali tudi državna odlikovanja in gasilska priznanja.

OBRT PESA. Nekatere obrti kot da bodo izumrle in Sevničani bodo prisiljeni „z lučjo“ iskati človeka, ki bo popravil čevlje ali sešil obleko. Med vsemi sevniškimi čevljarji nima nihče naslednika, mladini gredo po glavi pač drugi poklici in se ne zmeni za dreto in smolo. Občinskim možem, ki so dolžni skrbeti za gospodarski napredek, pa sivijo lasje.

DELNO JE ZALEGLO. Sevnica je dvignila svoj glas zaradi ceste Breg–Sevnica–Brestanica, ki so jo po republiškem odloku hoteli uvrstiti med občinske ceste, odvisne od občinskih denarjev. V novem predlogu je cesta Breg–Sevnica uvrščena med regionalne ceste, ki bodo na skrbi republike, medtem ko je cesta Sevnica–Brestanica še vedno predvidena, da bo občinska. Gorje torej voznikom (če bo to obveljalo), predvsem zdaj, ko modernizirajo cesto na desni strani Save in mora cestišče Sevnica–Brestanica prenesti ves promet.

GOZDNI DAVEK. Lep nasad iglavcev pod sevniškim gradom je v minulih dveh letih plačal kar velik davek. 30 smrekic je bilo posekanih pred božičem in novim letom, in čeravno si je lastnik prizadeval, da bi odkril, kdo tako neusmiljeno uničuje nasad, se mu to ni posrečilo. Zdaj pred prazniki bodo nasad varovali. Ali ne bi bilo bolje, da bi gozdni obrat zastonj delil smrekice, kot to delajo v nekaterih drugih krajih in tako vsaj delno obvarujejo gozd pred uničevanjem?

KRAJA INSTRUMENTOV. Veliko ljubezni do glasbe (in tuje lastnine) so premogli neznanci, ki so v noči od 12. na 13. december v sevniškem gasilskem domu ukradli ojačevalec, kable in nekatere druge naprave v vrednosti 7.500 N-din, ki jih zahteva sodobna glasba. Storilcem, ki so se očitno pripravljali na letošnje praznovanje, bodo stopili na prste. Stvari ima v rokah postaja milice.

SAMOPRISPEVEK?

Prazni upi

Brez lastnih deležev ne bo posojil — TIS predlaga samoprispevek

Denarna „praznina“ široko zeva: 35 novih milijonov dinarjev bi potrebovala sevniška občina v desetletju, ki ga živimo, če bi hotela spraviti v življenje načrte s šolstvom in otroškim varstvom, ki jih je svoj čas sprejela občinska skupščina.

Prva faza, kot temu pravijo, obsega obdobje do leta 1980. V tem času bi prišle na vrsto predvsem popolne osemletke, pri katerih je potrebnih vrsta preureditev, dozidav oziroma novih gradenj. Razen teh šol bi v omenjenem času usposobili posebno šolo v Sevnici, povečali otroški vrtec v tem kraju, razen tega pa uredili otroška vrtca v Boštanju in Krmelju.

Toda tako velikih denarjev občina nima in jih ne bo imela. Odvisna bo predvsem od posojil, in če poznamo republiško politiko do manj razvitih območij Slovenije, ki se sicer zaenkrat še bolj sramežljivo uveljavlja, lahko trdimo, da taka pričakovanja niso neutemeljena.

Posojil pa nihče ne daje na lepe oči, marveč običajno terja, naj posojilojemalec še sam kaj primakne. To pomeni, da bo občina morala zbirati lastno udeležbo. Tako smo pri vprašanju, ki ga je prejšnji teden obravnavala skupščina temeljne izobraževalne skupnosti. Ugotovila je, da proračun in prispevki delovnih organizacij po samoupravnem dogovoru ne bodo zadostovali, zato je predlagala, naj bi se po letu 1972, ko bodo v občini prenehali zbirati samoprispevek za zdravstveni dom, zbiranje samoprispevka nadaljevalo – za potrebe šolstva.

Zbiranje samoprispevka za zdravstveni dom je predlagatelje ohrabrilo. Brez tega denarja doma ne bi bilo – in vendar posamezni plačnik zaradi plačevanja ni bil pretirano prizadet. Že skupščina TIS je menila, naj bi bile v primeru, da bo zbiranje samoprispevka podaljšano, olajšave večje, kot so sedanje, pa tudi odstotek naj bi bil manjši, kot je pri sedanjem prispevku. To je seveda le predlog, časa za razpravo pa je še – skoraj eno leto.

M. L.

V nedeljo bodo v Sevnici odprli nov dom upokojencev, v katerem je društvena pisarna (odprta vsak ponedeljek in četrtek od 7. do 12. ure), klubski prostor in 18 stanovanj. (Foto: Pavkovič)

Končno: za upokojence

V Sevnici so dogradili nov dom, v katerem so klubski prostori za upokojence in stanovanja

Mnogo je bilo razprav, kam z njimi: ali na sejmišče ali k novemu zdravstvenemu domu. Obveljalo je tretje, dom stoji nad belimi skladišči konfekcije, oko pa si stanovalec lahko odpočije na boštanjskih hribih.

Doslej je društvo upokojencev s 750 člani imelo le prehodno sobo v spodnji sevniški graščini. V domu pa ni samo pisarna, na voljo ima sodobno urejen klubski prostor, v stavbi pa je tudi 18 stanovanj. Kot se v revnejših občinah žal kar praviloma dogaja, je tudi ta zgradba premajhna že pred otvoritvijo.

Tajnik društva upokojencev Alojz Valant se spominja mnogih težav pri graditvi. Zatem ko so si ogledali več podobnih domov v Sloveniji, so se v Sevnici odločili za takega, kakršnega imajo v Litiji, kjer je stal le 1,4 milijona dinarjev. Ko so v Sevnici pripravili načrte, so bili veseli, da so dobili najboljšega ponudnika – gradbeno podjetje „Zasavje“ iz Trbovelj, ki je stavbo zgradilo za približno 2,41 milijona dinarjev. Investitor, Komunalno-stanovanjsko podjetje Sevnica, je zaradi denarnih težav že začel prodajati posamezna stanovanja, to pa so kasneje le ustavili, saj sicer ne bi mogli odpravljati stanovanjskih težav manj premožnih članov.

Ob podpori občinske skupščine so upokojenci dobili denar od republiškega stanovanjskega sklada, nekaj pa je prispeval občinski odbor ZZB NOV. Posebna komisija je imela precej težav pri delitvi stanovanj, ker je bilo pač mnogo prošenj.

A. ŽELEZNIK

V dveh letih do Krškega?

Zvedeli smo, da so predstavniki republiškega cestnega sklada neuradno zagotovili, da bo modernizacija ceste Impoljca–Krško končana v naslednjih dveh letih. V prihodnjem letu bi asfaltirali razen odseka Impoljca-Pijavško še 5 km cestišča, v letu 1973 pa še preostali odsek.

DAVČNI POLITIKI NA ROB

To ni tisto, čemur pravimo spodbuda

Zakaj ima trebanjska občina največje obdavčitvene stopnje?

Da gre pri nas obrtnikom povečini dobro, da lepo zaslužijo, da so spoštovani pri množici tistih, ki čislajo denar, nekako takšno je vsakdanje mnenje – tudi v trebanjski občini. In vendar se število obrtnikov zmanjšuje. Res, ukinjajo se slabo „idoče“ obrti, res pa je tudi, da bolje „idočim“ ni z rožicami postlano – navzlic že večkrat povedani in zapisani trditvi, da v občini želijo (in podpirajo) naglejši razvoj obrtništva.

Da se besede in dejanja razhajajo, trdijo obrtniki, tudi tisti, ki jim po splošnem mnenju dobro gre.

Ignac Škoda, električarstvo, zaposluje pet delavcev: „Da me ne boste napak razumeli. Nisem revež, ki želim potarnati, toda trdim, da takšna politika do obrtništva, kot je v trebanjski občini, nikakor ni spodbudna. To povedo računi, na primer moj. Lani sem imel po plačilu vseh stroškov 71.000 novih dinarjev čistega dohodka, ugotovljenega po računih in knjigi. Od tega mi je davkarija vzela 44 odst., prispevek zbornici in šolstvu je znašal 2000 din, za socialno zavarovanje sem plačal 7000 din, ostalo pa mi je 26.000 dinarjev. Če to preračunam, sem zaslužil ob deset do dvanajsturnem delavniku 2160 dinarjev na mesec – ob nepopolnem zdravstvenem zavarovanju. Ali ne bi bolje naredil, če bi se pri podjetju zaposlil kot kvalificirani delavec in ne bi imel vseh teh skrbi z obrtjo, kot jih imam sedaj?“

Anton Medved, ključavničarstvo: „Razočaran sem, pred tremi leti sem prišel iz Nemčije, pripeljal orodje, da bi delal doma, toda kljub pridnemu delu nisem mogel zadihati. Izrabil sem orodje, nisem si mogel omisliti kake boljše delavnice, pač pa zdaj razmišljam, kako bi se zaposlil pri podjetju in pustil obrt – čeprav mi dela ne manjka. Davčne lestvice so narejene tako, da je tisti, ki več dela, udarjen. Zato si ne morem predstavljati, kaj je v taki politiki spodbudnega za nas in komu bi kazalo lotiti se obrti.“

In kaj pravijo na občini?

Jože Godnjavec, tajnik ObS: „Strinjam se s tem, da je dosedanja davčna lestvica prestrma, preveč progresivna in zato nespodbudna pri večjih davčnih osnovah. Če so ponekod v primorskih občinah močno zmanjšali stopnje, so to naredili proti dogovorom. Za naprej lahko rečem, da bodo stvari drugačne. Po novem zakonu, ki ga pripravljajo, bo republika določila samo skupine, stopnje pa bo določila občinska skupščina. Tudi vnaprej bomo obdržali olajšave za tiste obrtnike, ki na novo odpirajo obrtne delavnice (prvo leto 50 odst., drugo pa 25 odst. od odmerjenega prispevka).“

Mihelca Peskar, ki vodi davčno upravo, je potrdila, da so bile davčne stopnje res takšne, kot so povedali obrtniki. Zakon pravi, da smejo davčne stopnje od dohodka, večjega od 60.000 dinarjev, znašati največ 39 odst. (za leto 1970), in če k temu prištejemo še 5 odst. republiškega davka, je to res 44 odst., kot navaja tov. Škoda. Letos je stopnja nekaj ugodnejša, toda ne bistveno.

Torej je trebanjska občina imela največjo dopustno davčno stopnjo in to je tisto, kar prizadene obrtništvo, katerega možnosti se ne morejo meriti z možnostmi v mestih. Na vprašanje, ali predpisi določajo, da v trebanjski občini, ki dobiva republiško pomoč, skupščina ne sme znižati davčne stopnje pod določeno mejo, je tov. Peskarjeva odgovorila, da v davčnih predpisih to nikjer ne piše.

M. LEGAN

DROBNE Z MIRNE

SILVESTROVANJE – Gostišče „Dana“ bo tudi letos priredilo silvestrovanje. Rezervacije že sprejemajo. Za dobro razpoloženje bo poskrbel znan ansambel.

DOBER POGLED – Ker sta mirenska in postojnska lovska družina pobrateni, so Mirenčani povabili v goste lovce iz postojnske družine. Na lovu so skupaj upleniili kar 10 zajcev, fazana in 2 lisici. Pozdrav lovini so imeli pred Kolenčevo gostilno na Mirni, kjer je goste pozdravil Dušan Zakrajšek, gospodar LD Mirna. Prihodnje srečanje bo v Postojni na lovu jelenjadi.

PROTI ALKOHOLU – 10. decembra je vodstvo mladih članov RK Mirne priredilo predavanje s filmom o boju proti alkoholizmu. Vodil ga je dr. Jože Možgan, zdravnik z Mirne.

OSAMELA STAROST

Pozno, toda ne prepozno

Vsaj za tiste ne, ki še živijo

Koliko bridkih življenjskih zgodb skrivajo v sebi tile podatki! 282 ogroženih oseb živi v trebanjski občini, pa to še ni dokončna številka. Verjetno je, da jih je še več. Več kot 80 odst. jih je starejših od 60 let, ne morejo se več preživljati z lastnim delom, ostali so sami, odvisni od naklonjenosti tujih ljudi. 127 pomoči potrebnih je samskih, 88 ovdovelih, tako da jim je jesen življenja že težja, vsak dan bolj brezupen. Več kot polovica jih ima slabo ali skrajno slabo stanovanje, 129 jih tare stalna bolezen, 105 pa starostna onemoglost.

To pove „analiza o problematiki osamelih starejših občanov“, kot pravi uradno poročilo socialne službe, nastalo leto dni po spodbudi Socialistične zveze, ki se je kot družbeno-politična organizacija zavedela, da žalostno umiranje starčkov v hribovskih kozjanskih (in drugih) vaseh ni v čast socialistični družbi in človeškim odnosom nasploh. Poročilo je te dni obravnavala tudi občinska skupščina.

Kaj narediti, kako pomagati, da bodo kar se da prav obrnjeni za to namenjeni denarji, in morda še važnejše: da bodo ogroženi ljudje dobili občutek, da niso od sveta pozabljeni? V občini jih 93 že dobiva socialne podpore, tudi večje so, kot so bile svoj čas, tako da vse besedovanje le ni ostalo brez odziva. Toda vse to je premalo. Denarna pomoč bo morala biti izdatnejša, zdravstvena pomoč bolje organizirana (v geriatrični smeri) in novost: v življenje je treba spraviti tako imenovano sosesko pomoč, ker je to najbolj človeška in hkrati najbolj dosegljiva oblika.

Popis pomoči potrebnih je pokazal, da kar 81 odst. takih ljudi živi v naseljih ali blizu naselij. Torej blizu drugih ljudi, ki lahko z malo dobre volje, z majhnimi pozornostmi, vsakdanjo toplo besedo že veliko naredijo. V tem smislu je treba razumeti poziv krajevnim skupnostim, mladinski in pionirski organizaciji, Rdečemu križu, skratka vsem organizacijam in ljudem dobre volje, naj sočloveku pomagajo v starosti.

M. LEGAN

Danes o obrambi

Za danes dopoldne je v Trebnjem sklicana seja obeh zborov občinske skupščine, na kateri bodo odborniki obravnavali poročili o obrambnih pripravah v občini in o minulem šolskem letu, predlog za združitev nekaterih naselij z naseljem Trebnje, informacijo o izvajanju stabilizacijske politike v občini ter predloge za nekatere občinske odloke.

O tradicijah NOB

Podobno, kot je bilo dober teden dni nazaj v Sevnici za posavske občine, je bilo v petek v Trebnjem medobčinsko posvetovanje o gojenju in prenašanju tradicij NOB za dolenjske občine. Tudi na tem posvetovanju so enako ugotavljali, da je treba več narediti, da je gojenje tradicij skupna stvar vseh zavestnih družbenih sil, da ima izreden vzgojni pomen in podobno. Predstavnik republiške konference ZMS je razložil, kakšno bo praznovanje v prihodnjem letu, ko bo Slovenija slavila 30-letnico ustanovitve partizanske vojske (prvih brigad). Praznovanje bo sestavljeno iz množičnih partizanskih pohodov in velikega zborovanja slovenske mladine.

TREBNJE: IZVOLJEN SEKRETAR

Kadrovskih težav je v krajevni organizaciji ZK Trebnje začasno konec. Na sestanku so prejšnji teden izvolili za novega sekretarja inž. Miha Krhina, ki bo začasno opravljal to dolžnost. Dodatno so za člana sekretariata izvolili še Toneta Lavriha in inž. Marjana Legana. Za člana občinske konference ZK Trebnje so namesto inž. Slavka Nemaniča, ki je izstopil iz Zveze komunistov, izbrali Toneta Lavriha.

POČASTITEV

Nageljni veteranu

Bukovčev oče je gasilec že 64 let

Inako se mu je storilo, Alojzu Bukovcu, najstarejšemu med starimi vojščaki sv. Florjana, ko so mu v Trebnjem na sprejemu za gasilske veterane izročili šopek devetih nageljnov. Inako, ker spominjajo tudi na devet njegovih križev, zakaj Bukovčevemu očetu bo kmalu že 84 let.

V gasilstvu dela že tako dolgo, kot živi dolgo gasilstvo samo. V Veliki Loki namreč, kjer bodo prihodnje leto slavili 65-letnico ustanovitve gasilskega društva.

Bukovčev oče se še spominja, kako so se takrat ogreli za organiziran boj proti ognju: „Bilo je leta 1907. Imel sem 19 let, možje so me povabili zraven. S prispevki kmetov smo kupili ročno brizgalno, ne država ne občina nista dali niti krajcarja. Naše društvo je obsegalo vasi vse tja do Čateža in Občin.

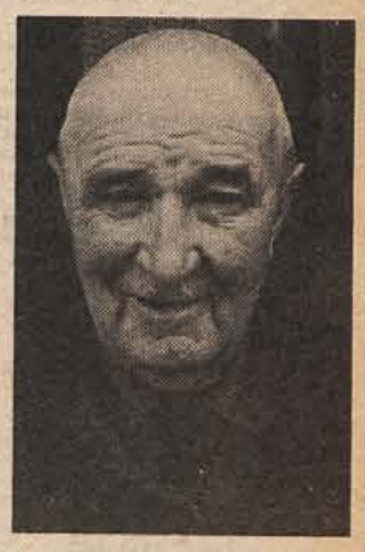

Po prvi svetovni vojni so me izvolili za predsednika društva. Takrat smo kupili motorno brizgalno, renolko, ki je še danes med najboljšimi, ročno pa smo dali na Občine, kjer so ustanovili svoje društvo. Kako smo vzdrževali društvo, pravite? S prispevki nas kmetov, pa seveda z veselicami.“

Tako pripoveduje Alojz Bukovec, ki je ponosen, da je bil med ustanovitelji društva. Razen njega ni nikogar drugega več med živimi. Toda njihova zamisel živi. Društvo se pripravlja na proslavo obletnice. Nov gasilski avtomobil, za katerega so že začeli zbirati denar, naj bi olepšal jubilej.

M. L.

TREBANJSKE IVERI

SPREJEM ZA ZDOMCE. V organizaciji občinskega sindikalnega sveta bodo v Trebnjem v torek, 28. decembra (ob 9. uri) priredili razgovor z občani, ki so začasno zaposleni v tujini. Predstavniki občine jim bodo razlagali, kakšne so možnosti za zaposlitev in gradnjo. Pri sprejemu bo mokronoški pevski zbor v kulturnem delu zapel nekaj pesmi.

KMETJE ZAVRAČAJO. Izvršni odbor občinske konference SZDL je prejšnji teden skupaj s člani kmetijske sekcije spet obravnaval osnutek zakona o pokojninskem zavarovanju kmetov. Tudi tokrat so menili, da financiranje zavarovanja za kmete ni sprejemljivo, češ da tudi polovična udeležba družbe ne bi zadostovala, ker so kmetije v povprečju nezmožne plačevati tolikšne prispevke. V ponedeljek je bilo v Trebnjem medobčinsko posvetovanje; o njem bomo več še poročali.

O MESTU TREBNJE. O predlogu, da bi opustili sedanjo vaško ureditev Trebnjega, ki tesni razvoj, in da bi združili bližnja naselja ter določili ulice, bo danes razpravljala občinska skupščina. Po izdelanem predlogu bo Trebnje po pripojitvi Cvibelj, Praproč, Kamne gore, Starega trga, Pristave, dela Odrge in dela Rožnega vrha štelo čez 1.500 prebivalcev. O spremembi bodo govorili še na zborih volivcev ter na seji sveta za občo upravo in notranje zadeve.

PRI STAREM. Ko je že kazalo, da se bo Trebnje vendarle otreslo „dimnikarskih skrbi“, v katere je kraj pehalo ljubljansko Dimnikarsko podjetje, je dimnikarski mojster, ki je obljubil, da bo prevzel oskrbovanje dimnikov, odpovedal. Tako je občinski oddelek za skupne in družbene službe spet pred enakim problemom in spet lahko pričakuje pritožbe nad dimnikarsko službo.

SEVNIŠKI VESTNIK

TREBANJSKE NOVICE

IZJEMNA PRILOŽNOST
ZA UGODEN NAKUP!

Od 20. do 31. decembra 1971 v

N blagovnica nama KOČEVJE

10-odst. NOVOLETNI POPUST

za nakup z gotovino in čeki — s tujo valuto še dodatnih 10 % popusta

MOŠKE, ŽENSKE IN OTROŠKE KONFEKCIJE.

Novoletni popust poklanja

nama KOČEVJE

svojim potrošnikom kot voščilo za zadovoljno in uspešno novo leto 1972!

OBVESTILO

Razgovori z delavci, ki so začasno zaposleni v tujini, bodo:

- **ZA OBČINO ČRNOMELJ — Osnovna šola Vinica, dne 28. 12. 1971 ob 9. uri dopoldne;**
- **ZA OBČINO KRŠKO — Dom Svobode Krško, Cesta 4. julija, dne 26. 12. ob 9. uri dopoldne;**
- **ZA OBČINO METLIKA — »BETI«, Metlika (menza), dne 26. 12. ob 10. uri dopoldne;**
- **ZA OBČINO NOVO MESTO — Sindikalna dvorana, Društveni trg 2, dne 27. 12. ob 10. uri dopoldne;**
- **ZA OBČINO RIBNICA — Restavracija Ribnica, dne 26. 12. ob 9. uri dopoldne;**
- **ZA OBČINO TREBNJE — sejna dvorana občinske skupščine Trebnje, dne 28. 12. ob 9. uri dopoldne.**

Posebnega dežurstva ne bo. Vse potrebne informacije lahko delavci dobijo pri vseh pristojnih organih vsak delovni dan od 8. do 12. ure.

Razgovore sporazumno organizirajo občinski sveti Zveze sindikatov, občinske konference SZDL in Komunalni zavod za zaposlovanje.

KOMUNALNI ZAVOD ZA ZAPOSLOVANJE NOVO MESTO

Mercator

DELOVNA SKUPNOST

VELETRGOVINE MERCATOR
LJUBLJANA, Aškerčeva 3

ŽELI VSEM SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM, KUPCEM IN OBČANOM SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1972.

Iskreno se zahvaljujemo za dosedanje sodelovanje in želimo, da bi tudi v prihodnje čimbolj ustregli vašim željam in potrebam.

S tem vas hkrati obveščamo, da posebnih novoletnih čestitk ne bomo pošiljali.

škoda bi ga bilo zamuditi

novi stop roman

POLJUB PRED SMRTJO

IRA LEVIN
poljub pred smrtjo 1
KDOR ULOVI, DOBI

prvi snopič že v prodaji

CENA 2 DIN

studio ■ delo

nenavadna kriminalka, ki velja za enega najbolj srhljivih romanov, kar jih je bilo napisanih

stop romani se berejo na dušek

VELIKA NAGRADNA IGRA

sledite T

OD 5. NOVEMBRA DALJE V

VELEBLAGOVNICI T

IN V

13. PRODAJALNAH TRGOVINE NA MALO

PRI NAKUPU ZA VSAKIH POLNIH 100 din DOBITE KUPON

NAGRADE :

- BARVNI TV SPREJEMNIK GORENJE
- PRALNI STROJI
- HLADILNIKI
- ŠTEDILNIKI
- MOŠKE IN ŽENSKE OBLEKE i.t.d.

ZATO sledite T

VEDNO IN POVSOD

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO IN MALO
TEHNO-MERCATOR
CELJE

Ali želite postati strokovnjak za uporabo elektronskih računalnikov?

Takoj se javite našim učnim centrom v

NOVEM MESTU:

Ekonomska srednja šola, C. talcev 3-a, 27. in 28. decembra 1971 in od 4. do do 7. januarja 1972, vsak dan od 16. do 18. ure (dopoldne po telefonu Zagreb št. 041/572-021)

kjer lahko dobite vse informacije o pogojih sprejema v šolo za poklic:

- **ORGANIZATOR avtomatske obdelave podatkov**
- **PROGRAMER za programske jezike: Assembler, Cobol, PL/I in Fortran.**

Pouk je v slovenskem jeziku. Tudi literatura bo prevedena v slovenščino. Izkoristite priložnost!
Glede na to da naši učni centri že uspešno delajo v Zagrebu, Beogradu, Sarajevu, Splitu in na Reki ter da uporabljamo metode programiranega učenja in najsodobnejša tehnična sredstva, lahko zagotavljamo, da bodo obiskovalci naše šole strokovno usposobljeni za samostojno praktično delo.

ZPR — ZAGREB
Centar za stručnu izobrazbu kadrova za automatsku obradu podataka, Szabova ulica 4. tel. 041 572-021 in 575-811

Ribiška družina Novo mesto

RAZPISUJE
za 28. 12. 1971 ob 9. uri javno ustno

LICITACIJO

za odprodajo tovornega vozila FORD TRANSIT FT 1300,

leto izdelave 1967, v odličnem stanju

Ogled vozila je mogoč vsak dan, razen sobote in nedelje, od 7. do 15. ure v delavnici Šolskega centra za kovinarsko stroko, Šmihel pri Novem mestu št. 33. Vsi interesenti morajo pred licitacijo položiti 10-odst. kavcijo. Družbeni in zasebni sektor sta pri licitaciji enakopravna.
Licitacija bo v društveni pisarni — Novo mesto, Glavni trg 7 (Rotovž), soba št. 2.

UPRAVNI ODBOR

KOMUNALNEGA ZAVODA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE NOVO MESTO

RAZGLAŠA

— 4 PROSTA DELOVNA MESTA V ODDELKU ZA FINANCE

Za delovna mesta se zahteva dokončana ekonomska srednja šola ali gimnazija ali njima sorodne šole in 2 leti prakse. Kandidat je lahko tudi začetnik

Na prosta delovna mesta se sprejme delavec za določen čas z zaposlitvijo s polnim delovnim časom.

Kandidati naj vložijo prijave na upravni odbor Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje, Novo mesto, Kidričev trg 3, v 15 dneh po objavi razglasa.

Industrijsko podjetje PETA, Radeče

OBJAVLJA
prosta delovna mesta:

1. **FINANČNEGA KNJIGOVODJA**
2. **OBRATOVODJA ŽAGE**
3. **KLJUČAVNIČARJA**
4. **VEČ MIZARJEV**

POGOJI:
pod 1. ekonomski tehnik, praksa zaželena
pod 2. lesni ali gozdarski tehnik ali VK lesne stroke — praksa zaželena
pod 3. KV ključavničar, praksa zaželena
pog 4. KV mizar — praksa zaželena

OD po pravilniku podjetja, stanovanje po dogovoru. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

---

metalka

PRODAJALNA METLIKA
Cesta bratstva in enotnosti 78.

VAS VABI

k novoletnemu nakupu tehničnega blaga za dom, gospodinjstvo in obrt v času

OD 6. DO 31. DECEMBRA 1971

5% POPUST za vse prodajno blago
10% POPUST za pralne stroje Gorenje PS 663
POPUST za nakup z devizami

OBIŠČITE NAS

metalka

PRODAJALNA METLIKA

KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

razpisuje prosto delovno mesto

MATERIALNEGA KNJIGOVODJE

Pogoji: končana srednja ekonomska šola in najmanj 2 leti prakse v knjigovodstvu

Prijave sprejemamo vključno do 31. decembra 1971.

TEČAJ ZA VOZNIKE!

Avto-moto društvo Novo mesto prireja tečaj za voznike motornih vozil A, B in F kategorije.

Tečaj se bo pričel v začetku januarja. Prijave sprejema pisarna AMD, Cesta herojev 27 (Gasilni dom), tel.: 21-264.

NOVE OBRESTNE MERE

- **ZA DEVIZNE VLOGE IN DEVIZNE RAČUNE:**

navadne (5,5 % v devizah, 2 % v dinarjih)	7,5 %
vezane nad 13 mesecev (7,5 % v devizah, 1,5 % v dinarjih)	9 %
vezane nad 24 mesecev (7,5 % v devizah, 2,5 % v dinarjih)	10 %

- **ZA DINARSKE VLOGE:**

navadne (a-vista)	7,5 %
vezane nad 13 mesecev	9 %
vezane nad 24 mesecev	10 %

Svetujte svojcem, sorodnikom in znancem, ki bodo prišli iz tujine na novoletni obisk, naj vse denarne zadeve urede

pri VAŠI BANKI DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI NOVO MESTO podružnici v KRŠKEM ali ekspoziturah v METLIKI, TREBNJEM in NOVEM MESTU.

TRAKTOR SAME DELFINO 32

Obveščamo vse interesente, da smo že pričeli dobavljati traktorje SAME DELFINO 32.
Traktor je izrednih kvalitet in je po svojih lastnostih in moči namenjen zasebnemu kmetijstvu.
Zračno hlajen linijski Dieslov motor 30 KM s pogonom na dve ali vsa štiri kolesa.
Prodaja ZA DEVIZE S TAKOJŠNJO DOBAVO IZ KONSIGNACIJSKEGA SKLADIŠČA V LJUBLJANI ali za dinarje z dobavo po vrstnem redu prispelih predplačil. Garancija 1 leto. Servisna služba in rezervni deli zagotovljeni.
Vsa pojasnila in podrobne informacije daje

cosmos **LJUBLJANA, CELOVŠKA 32,**

MARIBOR, GRAJSKA 7, KOPER, DIMNIKARSKA 10, ZAGREB, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA 1, KIK POMURKA, MURSKA SOBOTA, IN AVTO CELJE, CELJE

LJUBLJANSKE OPEKARNE LJUBLJANA

GRADITELJI, PRESKRBITE SI PRAVOČASNO GRADBENI MATERIAL!

LJUBLJANSKE OPEKARNE

obveščajo graditelje in ostale interesente, da bodo lahko

PREKO VSE ZIME DOBILI VSE VRSTE OPEČNIH IZDELKOV

V industrijski prodajalni je na razpolago tudi ostali gradbeni material in stavbno pohištvo.

Informacije daje prodajni oddelek v Ljubljani, Cesta na Vrhovce 2, telefon (061) 61-965 in 61-805, ter naš zastopnik za Dolenjsko Ivo Praprotnik, Grosuplje, Prečna pot 8, telefon 77-358.

SOLIDNE CENE — HITRA DOBAVA!

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 24. decembra – Eva
Sobota, 25. decembra – Božidar
Nedelja, 26. decembra – Štefan
Ponedeljek, 27. decembra – Janez
Torek, 28. decembra – Živko
Sreda, 29. decembra – Tomaž
Četrtek, 30. decembra – Branimir

KINO

BREŽICE: 24. in 25. decembra ameriški barvni film „Črni šerif". 26. in 27. decembra ameriški barvni film „Revolveraši apaškega klanca". 28. in 29. decembra rusko-francoski barvni film „Nevračana ljubezen".

ČRNOMELJ: 24. decembra italijanski barvni film „Petorica za pekel". 26. decembra ameriški barvni film „Čuden dogodek glavne policije". 28. decembra ameriški film „Najbolj nori dnevi Stania in Olia".

KOSTANJEVICA: 26. decembra ameriški barvni film „Tarzan zmaguje".

KRŠKO: 25. in 26. decembra ameriški film „Nekateri so za vroče". 29. decembra ameriški barvni film „Bob, Carol, Ted in Alice".

METLIKA: Od 24. do 26. decembra francoski barvni film „Svet brez sonca". Od 24. do 26. decembra švedski barvni film „Hugo in Josefina". 29. in 30. decembra francoski barvni film „Pokvarjenci".

MIRNA: 25. in 26. decembra švedsko-danski film „Ljubček".

NOVO MESTO: Od 24. do 26. decembra ameriški barvni film „Venec kalužnic". 27. in 28. decembra ameriško-italijanski barvni film „Brezpravni zakon". 29. in 30. decembra italijanski barvni film „Štirje na počitnicah".

ŠEVNICA: 25. in 26. decembra francoski film „Chalako". 29. decembra francoski film „Velika ljubezen".

MOKRONOG: 25. in 26. decembra mehiški barvni film „Pravica do rojstva".

SODRAŽICA: 25. in 26. decembra italijanski film „Sedem pištol za brate Mac G."

RIBNICA: 25. in 26. decembra ameriški barvni film „Konje streljajo".

ŠENTJERNEJ: 25. in 26. decembra. „Poslednji Safari".

TREBNJE: 25. in 26. decembra ameriški barvni zabavni film „Nekateri so za vroče".

GOSTILNA ROMAN HUDOKLIN iz Gabrja priredi veselo silvestrovanje. Igral bo trio Domačih fantov. Prav tako bodo Domači fantje igrali že 26. decembra. Za obisk se priporočam!

ŠČETKE ZA LOŠČILCE in za sesalce za prah obnovi ščetarstvo Armič, Ljubljana, Tržaška 52.

ČESTITKE

ANICI in GUSTIJU GUŠTINU iz Drašič ob rojstvu hčerkice iskrene čestitke! – Teta Ivanka Nemanič.

POZDRAV ČEBELARJEM!

Čestitam srečno in medeno novo leto 1972 vsem čebelarjem! – Franc Žlenar, Damelj 6 v Beli krajini.

(OPOMBA: tovariš Žlenar je poslal dolenjsk.. čebelarjem tudi 11 kitic dolgo pozdravno pesmico o čebelicah in čebelarj. vendar je zaradi pomanjkanja prosto.. žal ne moremo objaviti! – Uredn o).

Dragi mami in stari mami Neži Hren, Potovrh 42 – Križe, za 80. rojstni dan še mnogo srečnih in zdravih let ter zadovoljstva v krogu domačih. Sin Tone z ženo Joži in vnukinjami Ireno, Tatjano ter malo Vanjo.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi cenjenim strankam Pavle Udovč, pečar. – keramik iz Novega mesta.

Skrbni ženi in hčerkici Štefki Šinkovec iz Potoka 5 za praznik želijo vse najlepše mož Marjan in domači.

PREKLICI

Janez Deželan, Gabrje 80, Brusnice, preklicujem in obžalujem, ker sem po krivem udaril Jožeta Bolteza iz Gabrja.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Terezija Kerme iz Gorenje vasi – Jožeta, Anica Stevanovič iz Črnomlja – Tamaro, Marija Hočevar iz Belšinje vasi – Janeza, Marija Beve iz Straže – Iztoka, Dragica Berk iz Gabrijel – Boštjana, Ivanka Stariha iz Črnomlja – dečka, Marija Dular s Tolstega vrha – deklico, Anica Guštin iz Drašičev – deklico, Otilija Retej iz Dolnje Dobrave – deklico, Anica Picelj s Podturna – deklico in Jožefa Povhe iz Blata – dečka. – Čestitamo!

ZAHVALE

Ob boleči izgubi našega dragega moža in očeta

FRANCA DRAGMANA
iz Polhovice 9
pri Šentjerneju

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem, znancem in sorodnikom, ki ste nam pomagali in z nami sočustvovali. Dolžni smo zahvalo zdravnikom internega oddelka in vsem, ki so mu stregli med boleznijo, gospodu župniku za tolažbo, spremstvo in obrede, darovalcem vencev in učencem kmetijske šole Grm, tovarišici Kuharjevi in učencem IV. razreda v Orehovici in vsem, prav vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti. Še enkrat najlepša hvala!

Žalujoči: žena Neža, sinova Tone in Franci, hčerka Minka, brat Tone, sestra Marija in brat Matija z družino

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 26. DECEMBRA: 10.30 Reklame in oglasi – Pravilna prehrana zdravega in bolnega človeka – KOLO PRIJATELJSTVA (mladinska oddaja) – Po domače z ansamblom Mihe Dovžana – Kmetijski nasveti – Za vsakogar nekaj – Kako preživeti Silvestrovo doma – Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – I. del – Občinske novice in lokalna poročila – Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – II. del. 13.30 Zaključek oddaje.

SREDA, 29. DECEMBRA: 16.00 Občinske novice in lokalna poročila. Reklame in oglasi – Po domače – S kakšnimi težavami se srečujejo zdomci iz sevniške občine – 20 minut za popevke – Občan in paragrafi – Iz diskoteke naših poslušalcev. 18.00 Zaključek oddaje.

Oboje potrebujemo: vaš

stari in novi naslov

ko nam pismeno javljate spremembo naslova! Lista vam na novi naslov ne moremo pošiljati, če nam hkrati ..e sporočite svojega dosedanjega (starega) naslova. Ne jezite so torej na nas, če boste prejemali Dolenjski list tudi naprej na dosedanji naslov, čeprav že stanujete kje drugje – zato upoštevajte naše gornje navodilo.

UPRAVA LISTA

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Sonja Potočar, članica Krke, tovarne zdravil Novo mesto; Viljem Udovč in Martin Žura, člana Novoteksa, Novo mesto; Jože Šurla, član Cestnega podjetja, Novo mesto; Silva Brudar, Alojzija Mrgole, Albina Gorišek, Franc Potočar, Karel Žnidaršič, Peter Luštek, Joža Kos, Marjan Lapuh, Alojz Prah, Fani Grgovič, Jožica Turk, Jožica Vodopivec, Marija Jurečič, Ana Lipar, Alojzija Furar, Jože Jordan, Marija Boltez, Jože Jordan, Anica Kostanjšek, Marjan Molan, Milena Škedelj, Pavla Vide, Pepca Bevc, Martina Slak, Vida Jakše, Vida Kosmač, Majda Grubar, Marija Pirnar, Danica Ponikvar, Slavica Rabzelj, Martin Povhe, Franc Vintar, Miha Banič in Franc Škulj, člani Iskre, Šentjernej; Alojz Mrgole, upokojenec iz Šentjerneja; Martin Premru, delavec iz Gruče; Jožefa Švalj, članica občinske skupščine Novo mesto; Albina Per, gospodinja iz Šmalčje vasi; Stanko Pungerčar, lončar iz Gruče; Antonija Pungerčar, gospodinja iz Gruče; Tončka Vodopivec in Pavla Hosta, gospodinji iz Dolnje Stare vasi; Alfred Trenz, član veterinarske postaje, Novo mesto; Marija Tomažin, članica KZ Krka, Novo mesto; Anton Dobrovlje, duhovnik iz Šentjerneja; Jožefa Pavlič in Frančiška Jakše, gospodinji iz Orehovice; Ignac Zagorc, član Podgorja, Šentjernej; Frančiška Božič, gospodinja iz Zapuž; Anton Hočevar, kmet iz Šmalčje vasi; Angela Erjavec, gospodinja iz Cerovega Loga; Anica Zagorc in Franc Simončič, delavca iz Javorovice; Anton Kos, upokojenec iz Dolnjega Vrhpolja; Frančiška Zagorc, upokojenka iz Vratna, Marija Žulič, gospodinja iz Vratna; Marija Jurgalič, gospodinja iz Grobelj; Slavko Gričar in Jože Sivc, člana IMV Novo mesto; Anton Hecl, kinooperater iz Šentjerneja; Janej Hosta, kmet iz Imenja; Slavko Verbič, upokojenec iz Sela.

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 23. DECEMBRA: 16.00–16.15 Napoved programa, poročila, šport in turistični napotki. 16.15–17.00 Nove plošče RTB – Aktualnost tedna – Obvestila in reklame. 17.00–18.00 Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

SOBOTA, 25. DECEMBRA: 16.00–16.15 Občani čestitajo in pozdravljajo. 16.30–16.40 Sobotno kramljanje. 16.40–17.00 Med zabavnimi zvoki nekaj obvestil in reklam ter melodij za vas. 17.00–17.10 Prehrana zdravega in bolnega človeka. 17.10–17.30 Za naše najmlajše: Pika spregovori pametno besedo – z Džimom in Bukom ter skladbica iz naše glasbene šole. 17.30–18.00 Narodno zabavne na valu 192 m.

NEDELJA, 26. DECEMBRA: 10.30 Domače zanimivosti – Poročilo s seje sveta za gospodarstvo občine Brežice – Za naše kmetovalce: Gnojenje zemljišč na osnovi analize zemljišča – Nedeljski zapis: Silvestrov večer – Kje, za koliko in kako? – POGOVOR S POSLUŠALCI – Obvestila, reklame ter spored kinematografov. 12.00–15.00 Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 28. DECEMBRA: Napoved programa in srečanje z ansamblom Lojzeta Slaka. 16.15–17.15 Poročila – Novo v knjižnici – Jugoton vam predstavlja – Kaj prinaša novoletna številka Dolenjskega lista – Obvestila, reklame in filmski pregled. 17.15–17.30 Z našimi športniki poslednjič v tem letu. 17.30–18.00 Poje vam celjski komorni zbor pod vodstvom Egona Kuneja.

Morda tudi Vas pekli krivica? Napišite pismo, objavil ga bo: »Dolenjski list«

Obrtni servis Krško
sprejme takoj v redno zaposlitev
ČEVLJARSKEGA POMOČNIKA
za samostojna dela.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

VAJENKO za pletiljstvo vzamem takoj. Dobro se bo izučila. Pletiljstvo Ljubljana, Groharjeva 4.

NEKVALIFICIRANEGA DELAVCA, samskega, vojaščine prostega, zaposlim. Vida Bergman, Sodavičarstvo, Ljubljana, Trubarjeva 43. Hrana in stanovanje zagotovljeno.

IŠČEM ŽENSKO za varstvo otroka na domu ali gospodinjsko pomočnico. Ugodni pogoji. Gašperšič, 61218 Komenda 29 pri Kamniku.

ZA VARSTVO otroka iščem žensko, po možnosti upokojenko ali vdovo. Nudim stanovanje, hrano in nagrado po dogovoru. Oglasite se pismeno ali osebno na naslov: Marjan Slak, Mestne njive, blok 11, Novo mesto, vsak dan po 16. uri.

ZANESLJIVO gospodinjsko pomočnico išče 4-članska družina. Nudimo lastno sobo, zavarovanje, plačo po dogovoru. Inž. Prijon, Jerančičeva 5, Vižmarje – Ljubljana.

NATAKARICO, mlajšo, lahko priučeno za manjši bife v Ljubljani sprejmemo takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Ob nedeljah in praznikih prosto. Malnerič, Kajuhova 18, Ljubljana.

STANOVANJA

NA STANOVANJE sprejmem dve dekleti – takoj. Naslov v upravi lista (2577/71).

ODDAM SOBO fantu, ki bi šel za sostanovalca. Naslov v upravi lista (2571/71).

ODDAM NEOPREMLJENO SOBO. Naslov v upravi lista (2561/71).

Motorna vozila

PRODAM FIAT 850, otroški voziček (globok) in motor Colibri. Naslov v upravi lista ali telefon 21-467 od 8. do 12. ure.

PRODAM karamboliran fiat 850, prevoženih 26.000 km, letnik 1969, jesen. Dol. Težka voda 13, Stopiče.

PRODAM FIAT 600 D, letnik 1962. Gričar, Ragovska 31, Novo mesto.

PRODAM

ZELO POCENI prodam hladilnik Himo. Pojzve se: Cegelnica 15, Novo mesto.

PRODAM kuhinjsko viseč omaro z 2 m dolgim pultom, štedilnik „Gorenje" na trda goriva in peč na olje „EMO 5"; vse v dobrem stanju. Franc Jarm, Žolna, n. h., 61290 Grosuplje.

PRODAM garažo na Mestnih njivah. Naslov v upravi lista (2579/71).

PRODAM malo rabljeno sobno peč na olje. Wachter, Vrhovčeva 5, Novo mesto.

PRODAM klavirsko harmoniko, 80-basno, znamke Paulo Soprano (800 din). Janez Totter, Griblje 13, 68332 Gradac.

ZARADI SELITVE prodam razno pohištvo. Pavla Švagelj, Kristanova 2, Novo mesto.

UGODNO PRODAM pralni stroj superavtomat PS 653,10 operacij. Udovč Franc, Stopiče 41.

UGODNO PRODAM rabljeno dnevno sobo in otroško posteljico s kompletno opremo. Ogled vsak dan po 17. uri popoldne. Olga Sopčič, Mestne njive, blok 1 (pritličje – stanovanje 4).

PRODAM smrekove plohe. Naslov v upravi lista (2559/71).

PRODAM rabljen traktor PASQUALI, prikolica, freza in plug, vse v dobrem stanju. Naslov v upravi lista (2566/71).

PRODAM motorno kosilnico BCS (Dieslov motor) in žetveno napravo, malo rabljeno. Alojz Kirn, Dobravica 15, Šentjernej.

PRODAM motorno kosilnico BCS z obračalnikom. Janez Brulc, Dol. Vrhovo 10, Mirna peč.

PRODAM dve peči (KRALJICA PEČI, visoki 83 cm), zasilni štedilnik GORENJE (zaprt), vse dobro ohranjeno. Žabja vas 45, Novo mesto.

POSEST

POCENI PRODAM parcelo za vikend 4200 kv. m med Metliko in Črnomljem. Zraven Lahinja, Kolpa, asfalt, elektrika, vodovod. Možnost ribolova, lova. Informacije: A. Butala, Podzemelj 14, Gradac.

PRODAM VINOGRAD in zidanico na Velikem Cirniku pri Mokronogu. Anton Remar, Mokronog 114.

PRODAM PARCELO, primerno za vikend, blizu Novega mesta. Naslov v upravi lista (2590/71).

NA TRŠKI GORI – 400 m zahodno od cerkve – prodam 10 arov vinograda z novo zidanico. Ogled v nedeljo, 27. decembra, od 10. do 15. ure. Naslov v oglasnem oddelku (2587/71).

ZAMENJAM dograjeno hišo z lepo lokacijo ob Krki blizu Novega mesta za enako v Ljubljani. Naslov v upravi lista (2570/71).

PRODAM VINOGRAD v Kovbatih nad Starim gradom. Površina 16.40 arov. Dovoz z motornimi vozili, prostor za zidavo, elektrika v bližini. Matija Bruh, Krka 24, Novo mesto.

PRODAM HIŠO – tretja faza – v Novem mestu (za novo bolnico). Naslov v upravi lista (2555/71).

RAZNO

V NAJEM vzamem garažo v okolici Majde Šilc. Telefon – 21-889.

70-LETNI VDOVEC – upokojenec s hišo in gospodarskim poslopjem išče žensko, ki bi ga oskrbovala. Naslov v upravi lista (2569/71).

POROČNI PRSTANI! – Ste v zadregi, kaj bi kupili za trajno darilo? Stopite k Otmarju Zidariču, zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze). – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

OBVESTILA

SILVESTROVANJE NA FRATI

31. decembra bo silvestrovanje tudi v partizanskem domu na Frati. Cesta je z obeh strani suha, za vse bo dobro poskrbljeno. Nekaj rezervacij še sprejmemo!

IMV

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

PROSTA DELOVNA MESTA

Zaradi povečanja proizvodnje avtomobilov in prikolic odpiramo nova delovna mesta in vabimo k sodelovanju:

- **več kvalificiranih delavcev — ključavničarjev, kleparjev, avtomehanikov, avtoličarjev, varilcev in mizarjev**
- **več priučenih delavcev v kovinski in lesni stroki**
- **več nekvalificiranih delavcev za delo v proizvodnji avtomobilov in proizvodnji prikolic**

Kandidati za zaposlitev naj pošljejo svoje pismene ponudbe kadrovsko-socialni službi podjetja.

Na progah, kjer ima podjetje organiziran avtobusni promet, je prevoz zagotovljen.

»DANA«, tovarna rastlinskih specialitet in destilacija, MIRNA

objavlja prosto delovno mesto

PRODAJALCA
— trgov. poslovodje
v maloprodaji na Mirni

Pogoji: kandidat mora imeti poklicno šolo trgovske stroke in 3 leta prakse.

Prijave sprejema splošni sektor 15 dni po objavi.

ZAHVALA

Včeraj je minilo eno leto, odkar so se iztekle ure življenja, polnega bolečin in trpljenja, ko je v 58. letu starosti za vedno zatisnil svoje trudne oči mož in oče

STANE LEMOVEC
iz STRAŽE

Hvala vsem, ki so ga ohranili v lepem spominu in obiskujejo njegov tihi dom

Žalujoči: žena ter sinova z družinama

ZAHVALA

Ob bridki in nenadni izgubi našega dragega in nepozabnega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

FRIDERIKA KNAFELJCA
iz Žabje vasi

se iskreno zahvaljujemo darovalcem vencev in cvetja ter vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za izrečeno sožalje. Lepo se zahvaljujemo kolektivu splošne bolnišnice, ZVVI Novo mesto in gospodu župniku za opravljeni obred. Vsem, ki ste našega dragega pokojnika spremili do njegovega preranega groba, prav lepa hvala

Žalujoči: žena, otroci z družinami in drugo sorodstvo

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 24. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja, 9.35 Od melodije do melodije, 10.20 Pri vas doma, 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti – Inž. Dare Bernot: Kako se drži pridelek sadja v skladiščih, 12.40 „Čez polja in potoke", 13.30 Priporočajo vam ... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 16.00 „Vrtiljak", 17.10 Človek in zdravje, 18.15 „Signali", 19.00 Lahko noč, otroci!, 19.15 Petnajst minut za EP, 20.00 Slovenski zbori tekmujejo, 20.30 „Top-pops 13", 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih.

SOBOTA, 25. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja, 9.05 Pionirski tednik, 10.20 Pri vas doma, 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti – Inž. Metod Vizjak: Pospeševanje kmečkih gospodarstev preko hranilno kreditne službe na območju GG Kranj, 12.40 „Po domače", 13.30 Priporočajo vam ... 14.10 Sobotno popoldne za mladi svet, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 „Vrtiljak", 17.10 Gremo v kino, 19.00 Lahko noč, otroci!, 19.15 Petnajst minut za EP, 20.00 Spoznavajmo svet in domovino, 22.20 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 26. DECEMBRA: 6.00 do 8.00 Dobro jutro!, 8.05 Veseli tobogan, 9.05 Srečanja v studiu 14, 10.05 Še pomnite, tovariši ... O decembrski vstaji na Goreanjskem v luči Hitlerjevih načrtov, 10.25 Pesmi borbe in dela, 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine, 11.20 do 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 13.30 Humoreska tega tedna – G. Abecassis: Otok tabujev, 15.05 Nedeljsko športno popoldne, 17.30 Radijska igra – Jean Renoir: „Orvet", 19.00 Lahko noč, otroci!, 19.15 Glasbene razglednice, 20.00 „V nedeljo zvečer", 22.20 Zaplešite z nami.

PONEDELJEK, 27. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja, 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb, 10.20 Pri vas doma, 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti – Inž. Vilko Štern: Novi pogledi na obratoslovne koncepte v kmetijstvu, 12.40 Pihalni orkestri na koncertnem odru, 13.30 Priporočajo vam ...14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 „Vrtiljak", 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne, 18.15 Ob lahki glasbi, 19.00 Lahko noč, otroci!, 19.15 Petnajst minut za EP, 20.00 Bedrich Smetana: „Prodana nevesta", 22.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 28. DECEMBRA: 8.10 Operna matineja, 9.35 Slovenske narodne pesmi, 10.20 Pri vas doma, 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti – Inž. Zvone Miklič: Ali je uvajanje večjih sušilnic v Sloveniji gospodarno?, 12.40 Vedri zvoki z domačimi ansambli, 13.30 Priporočajo vam ...14.10 Popoldanski simfonični koncert, 18.15 V torek na svidenje! 19.00 Lahko noč, otroci!, 19.15 Petnajst minut za EP, 20.00 Prodajalna melodij, 20.30 Radijska igra – Karoly Szakonyi: „Kdo govori? ", 22.15 Iz albumov Karla Szymanowskega.

SREDA, 29. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja, 9.25 Vedno lepe melodije, 10.20 Pri vas doma, 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti – Dr. Franc Zagožen: Znanstvene osnove za selekcijo živine, 12.40 „Od vasi do vasi", 13.30 Priporočajo vam ... 14.10 Poje akademski pevski zbor „Tone Tomšič", 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 16.00 „Vrtiljak", 17.10 Jezikovni pogovori, 18.15 Popevke s slovenskih festivalov, 19.00 Lahko noč, otroci!, 19.15 Glasbene razglednice, 20.00 Koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana, 22.15 S festivalov jazza.

ČETRTEK, 30. DECEMBRA: 8.10 Operna matineja, 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo, 10.20 Pri vas doma, 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti – Dr. Vilko Masten: Nova pota v varstvu rastlin – integralno varstvo, 12.40 Pihalne godbe, 13.30 Priporočajo vam ... 14.30 Z ansamblom Jožeta Kampiča, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 „Vrtiljak", 17.10 Koncert po željah poslušalcev, 18.30 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana, 19.00 Lahko noč, otroci!, 19.15 Petnajst minut za EP, 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov

– Kaj, Janez – da bi se šel močiti za deset dinarjev? ? !

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA, 26. DECEMBRA

8.55 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec) (Bgd) – 9.35 Po domače z ansamblom Richieja Vadnala (Lj) – 10.00 Kmetijska oddaja (Zg) – 10.45 Mozaik (Lj) – 10.50 Otroška matineja: Doktor Dolittle, Svet, v katerem živimo (Lj) – 11.40 Mestece Peyton (do 12.30) (Lj) – Športno popoldne – 18.05 Dedek Mraz pri nas: Vse deljeno s 7 (Lj) – 18.25 Lisjaki, mišjaki – češki film (Lj) – 19.45 Cikcak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.30 3-2-1 (Lj) – 20.35 Rezerviran čas (Lj) – 21.25 Videofon (Zg) – 21.40 Sportni pregled (JRT) – 22.10 Poročila (Lj)

PONEDELJEK, 27. DECEMBRA

(Bgd) – 17.00 Dedek Mraz pri nas: Na oni strani srebrne črte (Lj) – 17.25 Veseli tobogan: Stuttgart (Lj) – 18.15 Obzornik (Lj) – 18.30 Od zore do mraka (Lj) – 19.00 Mozaik (Lj) – 19.05 Maksimeter (Bgd) – 19.50 Cikcak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 Rezerviran čas (Lj) – 21.10 3-2-1 (Lj) – 21.20 H. David: Družinska kronika – drama TV Beograd (Lj) – 21.45 Kulturne diagonale (Lj) – 22.25 Poročila (Lj)

TOREK, 28. 12.

9.35 TV v šoli (Zg) – 10.40 Ruščina (Zg) – 11.00 Osnove splošne izobrazbe (Bgd) – 14.45 TV v šoli – ponovitev (Zg) – 15.50 Ruščina – ponovitev (Zg) – 16.10 Angleščina (Bgd) – 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bgd) – 17.25 Dedek Mraz pri nas: Nina in Ivo in veliko dežnikov (Lj) – 17.45 Tik-tak: Snežna kraljica – 4. del (Lj) – 17.55 Risanka (Lj) – 18.20 Obzornik (Lj) – 18.35 Festival v Harlemu – II. del (Lj) – 19:05 Mozaik (Lj) – 19.10 Iz psihiatrije: O samomoru pri mladih (Lj) – 19.30 Sodobno gospodarstvo: Kibernetska organizacija podjetja (Lj) – 19.50 Cik-cak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 3-2-1 (Lj) – 20.35 Nekateri so pritekli (Izkoreninjenci) – ameriški film (Lj) – 22.45 Literarni nokturno: Ivan Minatti (Lj) – 22.55 Poročila (Lj)

SREDA, 29. DECEMBRA

8.15 TV v šoli (Zg) – 14.45 Smučarski skoki – barvni posnetek iz Innsbrucka (Lj) – 16.45 Dedek Mraz pri nas: Kaj je Nina našla? (Lj) – 17.05 Doktor Dolittle – serijski barvni film (Lj) – 17.30 Obzornik (Lj) – 17.45 Hokej Jugoslavija : Poljska – prenos II. in III. tretjine (Lj) – 19.30 Na ekran (Lj) – 19.50 Cikcak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 3-2-1 (Lj) – 20.35 D. Home: Igra v štirih – Kdo bi? – predstava MG Ljubljana (Lj) – 22.45 Poročila (Lj)

ČETRTEK, 30. DECEMBRA

9.35 TV v šoli (Zg) – 10.30 Nemščina (Zg) – 10.45 Angleščina (Zg) – 11.00 Francoščina (Bgd) – 14.45 TV v šoli – ponovitev (Zg) – 15.40 Nemščina – ponovitev (Zg) – 15.55 Angleščina – ponovitev (Zg) – 16.10 Osnove splošne izobrazbe (Bgd) – 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00–(Bgd) – 17.25 Dedek Mraz pri nas: Ivo fotograf (Lj) – 17.40 E. Peroci: Očala tete Bajavaje (Lj) – 18.15 Obzornik (Lj) – 18.30 Boj za obstanek – film (Lj) – 19.00 Mozaik (Lj) – 19.05 Enkrat v tednu (Lj) – 19.20 Na sedmi stezi (Lj) – 19.45 Republika dedka Mraza (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 3-2-1 (Lj) – 20.35 Četrtkovi razgledi (Lj) – 21.35 G. Boccaccio: O pastirju, ki je volk postal (Decameron) (Lj) – 22.20 Simfonični orkester RTV vam predstavlja – J. Strauss: Uvertura Don Juan (Lj) – 22.35 Poročila (Lj)

PETEK, 31. DECEMBRA

15.55 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 16.10) (Bgd) – 17.15 Dedek Mraz pri nas: Vanilijev sladoled (Lj) – 17.35 L. Suhodolčan: Babičine rože – oddaja iz cikla Naočnik in Očalnik (Lj) – 18.15 Obzornik (Lj) – 18.30 TV kažipot (Lj) – 19.00 Mestece Peyton – 19.50 Cikcak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.50 3-2-1 (Lj) – 21.00 Novoletni spored – Ljubljana in Beograd (Lj) – 9.00 Odpoved sporeda (Lj)

SOBOTA, 1. JANUARJA

10.10 Novoletna čestitka in napoved sporeda (Lj) – 10.15 Risanke (Lj) – 10.35 D. Gorinšek: Rdeča kapica (Lj) – 11.40 Rdeči balon – barvni film (Lj) – 12.15 Dunaj: Novoletni koncert Dunajskih filharmonikov – prenos v barvah (EVR) – 13.24 Medigra (Lj) – 13.30 Garmisch: Smučarski skoki – barvni prenos (EVR–Lj) – 15.30 Po domače z ansamblom Lojzeta Slaka (Lj) – 16.00 Top pops 71 (Lj) – 16.15 Stan in Olio na Divjem zahodu (Lj) – 17.20 Maksimeter (Bgd) – 18.00 Mozaik (Lj) – 18.05 Čudovito potovanje Nilsa Holgerssona – barvni film (Lj) – 19.35 Risanke (Lj) – 19.45 Cikcak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 3-2-1 (Lj) – 20.35 Zlata ribica – zabavno glasbena oddaja Arsena Dedića (Sa) – 21.35 D. Radović: Dve budali (Bgd) – 22.05 Zabava vas Čkalja (Bgd) – 22.45 Oddelek S – serijski barvni film (Lj) – 23.35 Poročila (Lj)

NOVA OBRESTNA MERA ZA VSE VARČEVALCE LJUBLJANSKE BANKE

OD 1. DECEMBRA 1971 VELJA V VSEH POSLOVNIH ENOTAH LJUBLJANSKE BANKE NOVA, VIŠJA OBRESTNA MERA:

DINARSKE VLOGE:

- navadne — 7,5 %
- vezane nad 13 mesecev — 9 %
- vezane nad 24 mesecev — 10 %

DEVIZNE VLOGE IN DEVIZNI RAČUNI:

- navadni — 7,5 %
  (5,5 % v devizah, 2 % v dinarjih)
- vezani nad 13 mesecev — 9 %
  (7,5 % v devizah, 1,5 % v dinarjih)
- vezani nad 24 mesecev — 10 %
  (7,5 % v devizah, 2,5 % v dinarjih)

Ljubljanska banka daje večjo obrestno mero vsem starim varčevalcem in vsem tistim, ki bodo od 1. decembra 1971 vložili kakršenkoli znesek na hranilno vlogo ali devizni račun. Nova obrestna mera velja za vse vloge, ki niso namensko vezane na posojilo.

ljubljanska banka

Pravi naslov za denarne zadeve

„Francelj, za božjo voljo, le kako moreš sploh pomisliti, da bi ti bila nezvesta? ? "

„In zdaj, da veš za vselej: če mi samo še enkrat spraviš sobo v tak nered, se pustim ločiti!!"

Portret tega tedna

Zapisan mladim

Prvič sem ga videl pred dvajsetimi leti. Bilo je v četrtem razredu gimnazije in imeli smo predvojaško. V učilnico je stopil visok plavolas mož tridesetih let. Odložil je dnevnik, naredil nekaj korakov med klopmi in rekel: „Fantje, po urniku imamo predvojaško, a o tem

kasneje. Ste za to, da se najprej spoznamo? Jaz sem Milan Smerdu."

Sredi decembra 1971 si spet sedeva nasproti in jaz bi se rad z njim pogovarjal o marsičem, da bi napisal „portret tega tedna". Sama sva in časa imava dovolj in srečo, da tudi telefon ubogljivo počiva. Samo kdaj pa kdaj prinese kdo v pisarno kaj podpisat. Milan Smerdu je v novomeški tovarni zdravil vodjà izobraževalnega oddelka. Že nekaj več kot dve leti, tu pa bo samo še do novega leta: vrača se v prosveto in bo v naslednjih letih ravnatelj v šoli za zdravstvene delavce.

„Že enaindvajset let sem šolnik, to v „Krki" je bilo samo prehodno, pa bi se rad spet vrnil med mladino. Zakaj, me sprašujete? Zaradi mladine, njene neposrednosti, ker ji zaupam. Lahko se bolj sprostiš, to pa ti vrne vsaj delček radosti, ki si jo nekoč imel."

Nekoč? Leta beže, kot bi jih sproti metal v koš za odpadke. Spomin seže Milanu Smerdu tja pod Pohorje v rodni Maribor. Dijak klasične gimnazije je bil, ko je moral z družino v Srbijo. Na srbskih tleh je šel 1944. v partizane. Dvakrat ga je huje zadelo. Čez dve leti, že po koncu vojne, se je kot vojaški vojni invalid vrnil v Maribor in maturiral na klasični gimnaziji. Spet je šel v Beograd in v roku končal visoko šolo za telesno vzgojo. Leta 1948 je prišel poučevat v Novo mesto in tu je ostal. Na pedagoški akademiji je diplomiral medtem še iz biologije in kemije. Na gimnaziji je bil do 1958, ko je postal ravnatelj učiteljišča. Bil je njegov zadnji ravnatelj, po ukinitvi pa je še tri leta „vlekel" na gimnaziji.

„Biti šolnik pomeni imeti rad tiste, ki jim daješ znanje. Nikoli ne smeš biti advokat svojega predmeta, ne smeš biti užaljen, če dijak česa ne zna. Da ne zna, je človeško, in če si dober šolnik, boš to razumel. Včasih pomislim, koliko zaradi tega advokatstva grešimo."

Milan Smerdu je eden tistih, ki ga ne motijo dolgi lasje na mladih, saj je prepričan, da lasje in ozke hlače še niso znak za pokvarjenost. „Človek mora sprejeti stvar tako, kot je, in če je to problem, jo je treba obravnavati kot problem. Mnogokrat me pri obravnavanju takih vprašanj moti vnaprejšnja in nenačelna obsodba. A treba je s časom naprej."

Milan Smerdu čuti, da je zapisan mladim, zato se mednje spet vrača. Na to je ponosen, od tega veliko pričakuje. Pričakuje, da mu bo mladina povrnila nekaj tistega poleta, s katerim je pred šestnajstimi leti stopal po odru k tribuni na beograjskem stadionu, kjer je predsednik Tito iz njegovih rok pričakoval palico zvezne štafete mladosti. I. ZORAN

V nedeljo v Črmošnjice!

Odprto društveno prvenstvo v slalomu, ki ga prireja smučarsko društvo ROG — Zanimivo za tekmovalce in gledalce!

Ob začetku letošnje smučarske sezone bo v nedeljo, 26. decembra, v Črmošnjicah prvo odprto društveno prvenstvo v slalomu za člane, mladince, pionirje in cicibane ter za smučarje šolskih športnih društev vse Dolenjske.

Prireditev se začne ob 11. uri, tekmovalci pa naj se pismeno prijavijo do 25. decembra na naslov SD „Rog", Novo mesto (Matija Wachter, Glavni trg 15), ali najmanj eno uro pred startom na smučišču.

Iz Novega mesta bo ta dan peljal posebni avtobus brezplačno. Odhod izpred hotela Metropol ob 8. uri, povratek iz Črmošnjic ob 16. uri.

Najboljši posamezniki vsake kategorije bodo dobili odličja in diplome. Pričakujejo čez 100 udeležencev tekmovanja in nekaj sto gledalcev. Proga je urejena, saj so snežne razmere zelo ugodne za smuko, vlečnici pa tudi obratujeta. Če bi prišlo do nenadnih vremenskih sprememb, bo tekmovanje preloženo, o tem pa bo javnost obveščena preko radia in dnevnega časopisja.

Koledar za 1972

prilagamo danes vsem starim in novim naročnikom — z željo, da bi vam kazal prijetne dneve!

Vaš DOLENJSKI LIST

Trčili drezini

V torek ob 12.35 je bila železniška nesreča na progi med Velikim Gabrom in Radohovo vasjo. V nepreglednem ovinku je trčilo dvoje terenskih vozil — drezin. V obeh vozilih je bilo 6 ljudi, pri nesreči jih je bilo 5 poškodovanih. Tri so odpeljali v novomeško bolnišnico: Janeza Šepca iz Muhabrana pri Šentlovrencu, Viktorja Zeljka iz Meglenika pri Trebnjem — oba progovna delavca in voznika Alojza Pateta z Rožnega vrha pri Trebnjem. Po prvih podatkih so ugotovili, da je za nesrečo kriv eden izmed obeh vlakovnih odpravnikov v Radohovi vasi ali Trebnjem.

Nova vrednost dinarja SFRJ

Dinar je napram zlatu devalviran za 18,73 %, sta na torkovi seji sklenila zbor narodov in gospodarski zbor zvezne skupščine. Kilogram zlata velja 20.769 dinarjev.

Po besedah predsednika ZIS dr. Jakova Sirotkovića zagotavlja spremenjena vrednost dinarja zadostno spodbudo za povečanje izvoza, za varčevanje naših zdomcev v domačih bankah in okrepitev konkurenčnosti našega turizma.

Novi tečaj dinarja je določen po vrednosti 17 dinarjev za 1 ameriški dolar.

Brzojavke soglasja

Predsedniku Titu, predsedstvu CK ZKJ in nekaterim drugim organom pošiljajo tudi iz kočevske občine brzojavke, v katerih izražajo soglasje s sklepi 21. seje predsedstva CK ZKJ, se pravi s prizadevanji in ukrepi za zagotovitev bratstva in enotnosti med našimi narodi. Take brzojavke so doslej poslali rezervni vojaški starešine mesta Kočevje, konferenca ZK v podjetju LIK, kolektiv kočevske TEKSTILANE in drugi.

Najboljšim nagrade

Po osnovnih šolah brežiške občine bodo otroci do 15. januarja pisali naloge o tem, kar čutijo do žrtev vietnamske vojne, njihove izpovedi solidarnosti pa bo nagradil koordinacijski odbor za pomoč Vietnamu z denarnimi nagradami in knjižnimi darili.

Za najboljše sestavke so razpisane nagrade po 300, 200 in 100 dinarjev. Drugi bodo prejeli vrsto lepih knjižnih daril. Slovesna podelitev nagrad bo 8. februarja, na dan slovenskega kulturnega praznika.

Požar v hiši

Kar dvakrat je gorelo 14. decembra v hiši Staneta Pintarja v Kočevju v Podgorski ulici. Prvič so opazili ogenj ob 2.30 v dnevni sobi in ga pogasili, drugič pa ob 7.30 v kuhinji in ga spet pogasili. Škode je bilo za okoli 15.000 din.

Vneli so se leseni nosilci, ki so bili v bližini slabo izoliranih dimnih tuljav. Taki požari so pozimi zelo pogosti v starih stavbah, in to zato, ker so dimne tuljave napačno speljane ali slabo izolirane. Prav zato je priporočljivo, da bi v starih stavbah ne kurili na vso moč, ampak čimbolj zmerno oziroma čim manj.

MRČINA MRČINASTA. (Foto: Legan)

TO PA NI BIL DOMAČI PRAZNIK!

Rekorderka na parah

Čatež: pod nožem 300-kilogramska svinja

Brandšteterjeva Lojzka s Čateža pri Trebnjem ne ve za učenost. Ne ve, kaj so škrobne enote, kaj je energetska ocena krme, še nikoli ni slišala za Kellnerjeve poskuse ali za koeficient prebavljivosti. Nekaj malega ve le o vitaminih, ki da so v presni krmi.

Toda Lojzka zna zrediti prašiča, ne rečem dvakrat, da se tudi ljubljanski profesor Oton Muck ne bi imel kaj praktičnega naučiti od nje. Te dni so pri Brandšteterjevih vrgli na pare 300-kilogramsko svinjo, ki je bila stara nekaj več kot poldrugo leto.

„No, no, ne pravim, da ne vem, kako se prašiču streže, toda zasluge za ta primer ima tudi pasma. Ko so pri Juhartovih v Trebnjem klali sestro te svinje, je gospodinja trdila, da mora biti vodenična, sicer ne bi mogla biti tako debela. Kakšna vodenica, maščoba jo je napenjala!

Kako sem jo krmila? Zmlada z mlekom, potem pa samo z domačo krmo, brez močnih krmil. Poleti samo z zelenjavo, toda surovo, zatem s peso, korenjem, repo, to daje dobro prebavo, žival postane bolj ješča. Dopitala sem jo s koruzo," se brani Lojzka.

Kakorkoli: knjige pravijo, da je prašiča mogoče spitati največ do 350 kilogramov. To velja le za naj večje pasme. Krškopoljec in njegovi križanci sem ne štejejo, in če so pri Brandšteterjevih s to pasmo dosegli v tako kratkem času 300 kilogramov, je to uspeh.

Lovec Jože Škufca z Lopate z medvedko, ki je plačala zimsko prebujenje in izlet v belo naravo z življenjem. (Foto: Dušan Tošaj – Kočevje)

V smrt, ker ni spala

Uplenjena medvedka je tehtala 150 kg

Pozimi, ko vsi pošteni medvedje spijo, jo je mahnila pri Hinjah na potep medvedka s tremi mladiči, starimi okoli dve leti.

Lovec Jože Škufca iz Lopate in član lovske družine „Lazina" Hinje je 13. decembra šel po sledi medvedke, ki je šla po njegovi ustaljeni poti in jo položil na dlako. Z njim so bili takrat še njegovi tovariši Milan Novak, Franc Tekavec in Tone Tomšič. Uplenjeno medvedko, težko 150 kg, so nato prepeljali v Kočevje. Okoli avtomobila z medvedko, ki je precej časa stal v Kidričevi ulici, je bilo vedno dovolj radovednežev.

Srečni lovec je povedal, da medvedka ni njegova last, ampak last lovske družine. Nagačili jo bodo in trofejo zelo verjetno prodali kakemu petičnemu tujcu. Cenijo jo na okoli 700 dolarjev. Lovska družina „Lazina" ima v načrtu za odstrel še enega medveda, se pravi skupno v tej lovski sezoni dva.

Seveda so srečni lovec in njegovi tovariši tisti dan plen tudi primerno „zalili".

Zanimivo je, da so lovci tisti ponedeljek nazdravljali Milanu Novaku, zaposlenemu v kemični tovarni Kočevje, ki je skoraj hkrati z Jožetom Škufcem streljal na medvedko. Vsi so bili prepričani, da jo je on uplenil. Šele, ko so medvedko dajali iz kože in našli v njej kroglo, ki ji je pretrgala nit življenja, so ugotovili, da je bila izstreljena iz Škufčeve puške.

JOŽI PRIMC

NOVO MESTO — V ponedeljek popoldne je neznanec pred pošto ukradel Osmaniju Hodžiču iz Novega mesta kolo. Tatvino je Hodžić prijavil miličnikom.

ODPRTO PISMO DEDKU MRAZU

Dedek Mraz, na podlagi dosedanjih raziskav in izkušenj te obtožujem, da delaš proti naši družbeni ureditvi, proti naši moralni zavesti in si torej kriv, ker si zlorabil svoj položaj dobrotnika v nizkotne in nesocialistične namene in v tem duhu vzgajaš tudi našo mladino.

Tvoj predhodnik Miklavž je bil sicer manj dobrotljiv od tebe, je bil pa bolj pravičen. Ljudje so mi za pričo, da darov ni skrival v paketih kot ti. Prinašal jih je skrivaj, ker ni maral razkazovanja, vendar v odkrite peharje, krožnike ali košarice. Kaj je bilo v njih? Suhe hruške, slive, krhlji, orehi, bonboni, nekaj peciva in morda kako igračo. S tem se je končalo, a smo bili daril vseeno iz srca veseli. Torej, darovi so bili skromni, vendar so jih dobili VSI OTROCI.

Kaj delaš ti? Hvališ se, koliko darov prinašaš z mrzlega severa, da sani kar škripljejo. Pri tem opravilu ti mora pomagati trop divjih živali, ki nimajo dela, saj so jim mladiči že odrasli. Darila z veliko besedičenja razdelite. Komu? Bogatim otrokom. To je krivično.

Bogatim staršem so se rodili bogati otroci; ne takoj po rojstvu, to se vidi šele pozneje, ko starši oblačijo svoje otroke na vse mogoče načine, jim nudijo igrač, kolikor jim srce poželi, in še več. To niso punčke iz cunj ali kosi lesa, ne, te igrače so prave tehnične umetnine, ki znajo govoriti, plesati — pravzaprav vse, le žive niso. Vidiš, takim otrokom prineseš na kupe najlepših daril. Ker tega ne zmoreš naenkrat, prineseš posebej v očetovem podjetju, nato v maminem, za otroke vodilnih delavcev pa še posebej pri poslovnih sodelavcih, in še kje se spomniš nanje. Torej ti, naš VELIKI DOBROTNIK, daješ darove bogatim otrokom. Hvala ti!

Vendar razmisli malo, kaj ostane tistim revežem, ki ne poznajo igrač. Doma ždijo brez služkinje ali drugega varstva, ker se oče in mati, če sta sploh zdrava, ves dan pehata za skorjo kruha, da o drugih dobrotah sploh ne govorim: Kaj misliš, da si taki otroci želijo? Izumetničenih in dragih igrač? Ne, saj jih ne poznajo. Prinesi vsakemu pest suhih fig (vendar nikogar ne pozabi!), pa boš videl, da se jim bodo usta razlezla do ušes, in še hvaležni ti bodo, česar pri bogatih ne boš doživel.

Enako razliko delaš tudi v šolah. Tiste, ki imajo dobro stoječe patrone (to so podjetja, ki skrbijo in z denarjem podpirajo posamezne šole), dobijo še od tebe ogromno daril, ostale, največkrat podeželske, pa ostanejo brez njih. O, tudi tja prideš s polno hvale, vendar je tvoja vreča že prazna.

Tudi učiti bi se moral, da bi vedel, kaj lahko kupiš in kaj ne. Mar ne vidiš posledic svojega nepremišljenega darovanja, ko razdajaš pištole, puške in drugo orožje, ki poka po stanovanjih, stopniščih, okrog vogalov in po cesti? To je prava vojna.

„Kar naj pokajo," me boš tolažil, „pusti otrokom veselje!" Kaj bo sledilo temu veselju? Žalost in jok. Tisti otroci, ki bodo imeli namesto igrač orožje, bodo za šalo najprej pobijali ptice, potlej pa še ljudi. Kar poglej v naše dnevnike, kjer se vsak dan svetijo mastni naslovi. „Sin s sekiro nad očeta", „Mladi mož ubil ženo in otroke", „Z vilami nad soseda", „Nesreča pri igri z orožjem" in še kaj. Vidiš, tukaj si s svojo vzgojo globoko zagazil in zato si kriv. Ne bodo te sodili pred našim zakonom, ker pohujšljivcev ne kličejo na odgovornost, obsojamo te jaz in ostali ljudje, ki so bili pri vsem tem prizadeti.

Še nekaj. Ne misli, da sem pozabil! Kriv si tudi za mlade tatove, ki si prisvajajo ali „izposojajo" razne vredne predmete in celo avtomobile. Zgledujejo se po tebi. Če ti nisi bil pravičen do njih, ker si jih zapostavljal, tudi njim ni treba živeti pošteno, pa se poslužujejo nedovoljenega, na račun drugih ljudi. Tudi za to si odgovoren.

Torej: še je čas, da se poboljšaš, in upam, da se boš zamislil nad vsem tem in storil tako, da bo prav.

ŽABARJEV LENART

odprto nedeljo:

MARKET na Kristanovi cesti
MARKET na Cesti herojev in
DELIKATESA na Glavnem trgu

● 3.999 nagrad v gotovini čaka na vas!

● 88 poslovnih enot LJUBLJANSKE BANKE vam nudi hiter, učinkovit in zanesljiv bančni servis!

ljubljanska banka

vam želi srečno in uspešno leto 1972!

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJI: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje ● IZDAJATELJSKI SVET: Franc Bek, Viktor Dragoš, inž. Janez Gačnik, Janez Gartnar (predsednik sveta), Tone Gošnik, Jože Jeke, Franc Lapajne, Lojzka Potrč, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Živič ● UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Slavko Dokl, Marjan Legan, Jože Prime, Jože Splichal, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Tehnični urednik: Marjan Moškon ● IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 1 dinar — Letna naročnina 49 dinarjev, polletna 24.50 dinarja, plačljiva vnaprej — Za inozemstvo 100 dinarjev ali 6 ameriških dolarjev (ali ustrezna druga valuta v vrednosti 6 ZDA dolarjev, pri čemer je že vštet 10-odstotni popust, ki pa velja samo za tiste, ki pošiljajo naročnino v devizah na naš devizni račun: 521-620-1-32002-10-8-9 ali jo vplačajo v devizah pri upravi lista) ● OGLASI: 1 cm visine v enem stolpcu (45 mm oz. 10 cicero) 33 din, 1 cm na določeni strani 45 din, 1 cm na 1., srednji in zadnji strani lista: 66 din. Vsak mali oglas do 10 besed 10 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din. Za vse ostale oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik st. 4 od 6. 1. 1971 — Za oglase odgovarja Mirko Vesel ● TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 521-8-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon: (068) 21-227 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Tiska tiskarna »Ljudske pravice« v Ljubljani